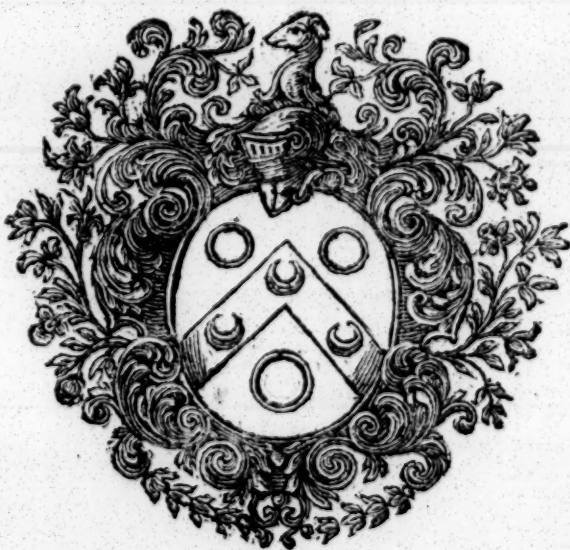

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATA.

IN USUM

Scholæ *Westmonasteriensis*,
Et *Carthusianæ*.

L O N D I N I :

Impensis *A. Bettefworth*, *J. Osborne*, *J. Batley*, *S. Tooke*,
& *B. Motte*, & *J. Redmayne*. 1724.

V I T A

M. VAL. MARTIALIS,

EX PETRO CRINITO.

M Arc. Valerius Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus haud ignobili oppido Celtiberiæ, ut veteres auctores tradunt, & ipse Martialis cum pluribus locis demonstrat, tum Maxime his versibus ad Licinianum municipem suum :

Vir Celtiberis non tacende gentibus,

Nostræque Laus Hispaniæ.

Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,

Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus est ad urbem Romanam, quo facilius in literarum studio versari posset, suumque ingenium crudire : sed cum agendis causis minime se idoneam videret, omnem operam atque diligentiam retulit ad scribenda Epigrammata : in quibus magnopere excelluit iudicio veterum. Maxime autem valuit in promerendis sibi atque conciliandis hominum studiis, adeo urbanitate & salibus præstitit. Relata sunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis ; quibus satis colligere possumus, quanti fecerit hanc ipsum poetam, quantumque ; illius versibus oblectari consueverit. Itaque minime mirari oportet, si Ælius Verus Imperator (qui Cæsari Hadriano gratissimus fuit) solitus est singulari affectu prosequi lepores atque joccos poetæ Martialis, suumque ; Virgilium vocare. Neque dubium est illum Romæ publicis honoribus ornatum atque honestatum fuisse. Nam equestri dignitate donatus est, & prætura, & jure trium liberorum ; ut ipse de se testatur, Lib. XII. Epigram-

4 VITA M. VAL. MARTIALIS.

matôn composuit miro ingenio & singulari urbanitate: quibus adjecit Xenia & Apophoreta libellis duobus absoluta. In his secutus est Marsum poetam, Pedonem, atque Getulicum: Valerium quoque Catullum, & Licinium Calvum plurimi fecit. In duodecimo libro Nervæ atque Trajano Imperatoribus blanditus est, damnatis temporibus Domitiani Cæsaris. Ad eundem refertur Spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur à nostris grammaticis, ut vetusti codices probant. Inter amicos præcipuè habuit Stellam Patavinum, Decianum, Silium Italicum, V. Flaccum, Parthenium, aliosque complures: ad quos sæpenumerò scribit. Stertinius vir clarissimus (quem Martialis mutato nomino Avitum apellat) tantum concessit ipsius ingenio atque doctrinæ, ut viventi adhuc imaginem more veterum in suâ bibliothecâ posuerit. Postremo cum Martialis foret provectior, tædio rerum urbanarum affectus in patriam rediit, atque in natali solo paulo post interiit, non sine lacrymis ac magno mœnore C. Plinii: ut ingenuè testatus est, scripta epistola ad Cornelium Priscum.

C. Plinius

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epi-
stola Lib. III. ultima.

CORNELIO PRISCO SUOS.

AUdio Valerium Martialem de-
cessisse ; & moleste fero. Erat
homo ingeniosus, acutus, acer,
& qui plurimum in scribendo & salis
haberet, & fellis ; nec candoris minus.
Prosecutus eram viatico secedentem.
Dederam hoc amicitiae ; dederam eti-
am versiculis, quos de me composuit.
Fuit moris antiqui, eos qui vel singu-
lorum laudes, vel urbium scripserant,
aut honoribus, aut pecuniâ ornare :
Nostris vero temporibus, aut alia spe-
ciosa & egregia, ita hoc imprimis ex-
olevit. Nam postquam desivimus fa-
cere laudanda, laudari quoque inept-
um putamus. Quæris qui sint ver-
siculi, quibus gratiam retulerim ?
Remitterem te ad ipsum Volumen,
nisi quosdam tenerem : Tu, si placu-
rint hi, cæteros in libro requires. (*Lib.*
X. Epigr. XIX.) Alloquitur Musam,
mandat ut domum meam in Esquiliis
quærat, adeat reverenter.

*Sed nè tempore non tuo disertam
 Pulses ebria januam, videto.
 Totos dat tetricæ dies Minervæ,
 Dum centum studet auribus virorum
 Hoc, quod secula posterique possint
 Arpinis quoque comparare chartis.
 Seras tutior ibis ad lucernas.
 Hæc hora est tua, cum furit Lyæus,
 Cum regnat rosa cum madent ca-
 pilli:
 Tunc me vel rigidi legant Catones.*

Meritòne eum, qui hoc de me scrip-
 sit, & tunc dimisi amicissimè & nunc,
 ut amicissimum, defunctum esse do-
 leo? Dedit enim mihi quantum max-
 imè potuit; daturus amplius, si po-
 tuisset. Tametsi quid homini potest
 dari majus, quàm gloria, laus & æter-
 nitas? At non erunt æterna quæ scrip-
 sit? Non erunt fortasse: ille tamen
 scripsit, tanquam futura. Vale.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.
LIBER PRIMUS.

AD LECTOREM Epistola.

Spero me secutum in libellis meis tale tempera-
mentum, ut de illis queri non possit, quisquis de
se bene senserit, cum salvâ infimarum quoque
personarum reverentiâ ludant; quæ adeo antiquis
autoribus defuit, ut nominibus non tantum veris
abusi sint, sed & magnis. Mihi fama vilis constet,
& probetur in me nunc novissimum ingenium. Absit
à jecorum nostrorum simplicitate malignus interpretes,
nec epigrammata mea scribat. Improbè facit, qui
in alieno libro ingeniosus est. Videor mihi meo jure
facturus, si Epistolam versibus clausero.

Ad Eundem. I.

HIC est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis Epigrammatôn libellis:
Cui, Lector studiose, quod dedisti
Viventi decus atque sentienti,
Rari post cineres habent Poetæ.

Ad eundem. II.

QUI tecum cupis esse meos ubicunq; libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;

8 M. VAL. MARTIALIS

Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:

Scrinia da magnis, me mantis una capit.
Nec tamen ignores ubi sim venalis, & erres
Urbe vagus totâ : me duce certus eris,
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
Limina post P. cis, Palladiumque forum.

Ad Librum suum. III.

V **A**rgiletanas mavis habitare tabernas,
Cum tibi parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu ! nescis dominæ fastidia Romæ :
Crede mihi, nimium Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi : juvenesque senesque,
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cum grande sophos, dum bassia captas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet lusus tristis arundo tuos,
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras :
I, fuge ; sed poteras tutior esse domi.

Ad Cæsarem. IV.

Contigeris nostros, Cæsar, si forte libellos,
Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi,
Materiam doctis nec pudet esse ducem.
Quâ Thymelen spectas, derisoremque latinum,
Illâ fronte, precor, carmina nostra legas.

Ad seipsum sub persona Cæsaris. V.

§ **D**O tibi Naumachiam tuas Epigrammata nobis:
Vis, puto, cum libro, Marce, natâre tuo.

De leone Cæsaris. VI.

§ **Æ**therias aquilâ puerum portante per auras,
Illæsum timidis unguibus hæsit onus :
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putas miracula ; summus utrisque
Auctor adest : hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

Ad Catonem. VII.

CUR in theatrum, Cato severe, venisti ?
An ideo tantum veneras, ut exires ?

Ad

Ad Maximum de columba Stella. VIII.

STellæ delictum mei columba,
Veronâ licet audiente dicam.
Vicit, Maxime, passerem Catulli:
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò passere major est columba.

Ad Decianum. IX.

QUOD magui Thraseæ, consummatiq; Catonis
Dogmata sic sequeris, salvus ut esse velis;
Pectore nec nudo strictos incurris in enses:
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

In Cottam. X.

BELLUS homo & magnus vis idem, Cotta, videri:
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo
De Gemello & Maronilla. XI. (est)

PETIT Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeone pulchra est? immo foedius nil est:
Quid ergo in illa petitur & placet? tussis.

In Sextilianum. XII.

CUM data sint equiti bis quina numismata,
Bis decies solus, Sextiliane, bibis? (quare
Jam defecisset portantes calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

De Regulo. XIII.

ITUR ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis:
Rura, nemusq; sacrum, delectaq; jugera Musis
Signat vicina quartus ab urbe lapis;
Hic rudis æstivas præstabit porticus umbras:
Heu quam penè novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa
Gestatus bijugis Regulus esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

De

De Arria & Peto. XIV.

Casta suo gladium cum traderet Arria Peto,
 Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
 Siqua fides, vulnus, quod feci, non dolet inquit;
 Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

De leone Cæsaris. XV.

Delicias, Cæsar, insusque jocosque leonum
 Videmus: hoc etiam præstat arena tibi.
 Cum pressus blando toties à dente rediret,
 Et per aperta vagus curreret ora lepus;
 Unde potest avidus captæ leo parcere prædæ?
 Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

Ad Julium. XVI.

O Mihi post nullos Juli memorande sodales,
 Si quid longa fides, canaq; jura valent.
 Bis jam penè tibi consul trigessimus instat,
 Et numerat paucos vix tua vita dies.
 Non bene distuleris, videas quæ posse negari;
 Et solum hoc ducas, quod fuit esse tuum.
 Expectant curæque catenatique labores:
 Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.
 Hæc utrâque manu, complexuque asserere toto:
 Sæpe fluunt imò sic quoque lapsa sinu.
 Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam:
 Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

Ad Avitum de Libro. XVII.

Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala
 plura
 Quæ legis hic: aliter not fit, Avite, liber.

Ad Titum. XVIII.

Cogit me titus actitare causas,
 Et dicit mihi sæpe, magna res est.
 Res magna est, Tite, quam facit colonus.

Ad Tuccam. XIX.

Quid te, Tucca, juvat vetulo miscere Falerno
 In Vaticanis condita musta cadis?
 Quod tantum facere boni tibi pessima vina?
 Aut quid fecerunt optima vina mali?

EPIGRAMMAT. LIB. I. II

De nobis facile est : scelus est jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica sæva mero,
Convivæ meruere tui fortasse perire :
Amphora non meruit tam pretiosa mori.

Ad Æliam. XX.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes;
Expuit una duos tussis, & una duos.
Jam secura potes totis tussire diebus ;
Nil istic quod agat, tertia tussis habet.

Ad Cæcilianum. XXI.

DIC mihi, quis furor est ? turba spectante vo-
Solutus boletos, Cæciliane, voras. (cata
Quid dignum tanto tibi ventre gulâq; precabor ?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

De Mucio Sævola. XXII.

CUM peteret regem decepta satellite dextra.
Injecit sacris se peritura focis.
Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis iussit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porfena non potuit.
Major deceptæ fama est & gloria dextræ :
Si non errasset, fecerat illa minus.

De leone Cæsaris. XXIII.

QUID nunc sæva fugis placidi, lepus, ora leonis ?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis isti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.
Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus :
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

Ad Faustinum. XXIV.

EDE tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus :
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec fideant nostri prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam ?
Teque piget curæ præmia ferre tuæ ?
Post te, victuræ per te quoque vivere chartæ
Incipiant : cineri gloria fera venit.

In Sextilianum. XXV.

Sextiliane, bibis quantum subsellia quinque
 Solus, aquâ toties ebrius esse potes.
 Nec confessorum vicina mimismata tantum;
 Æra, sed à cuneis ulteriora petis.
 Non hæc Pelignis agitur vendemia prælis,
 Uva nec in Tuscis nascitur ista jugis.
 Testa sed antiqui felix ficcatur Opimi,
 Egerit & nigeos Massica cella cadus.
 A caupone tibi fæx Laletana petatur,
 Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.

Ad Procillum. XXVI.

Hesternâ tibi nocte dixeramus,
 Quincunces, puto, post decem peractos,
 Cœnares hodie, Procille, mecum.
 Tu factam tibi rem statim pntâsti;
 Et non sobria verba subnotâsti;
 Exemplo nimium periculoso
 Μισῶ μνήμονα συμπότιω Procille.

De Acerra. XXVII.

Hesterno foetere mero qui credit Accerram,
 Fallitur, in lucem semper Accera bibit.

Ad Fidentinum plagiarium. XXVIII.

Fama refert nostros te Fidentine, libellos
 Non aliter populo quam recitare tuos.
 Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam:
 Si dici tua vis; hæc eme, ne mea sint.

In Diaulum. XXIX.

Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus:
 Cœpit quo poterat clinicus esse modo.

Ad Sabidium. XXX.

NON amo te, Sabidi; nec possum dicere, quare:
 Hoc tantum possum dicere non amo te.

De Gellia. XXXI.

Amissum non flet, cum sola est, Gellia patrem;
 Si quis adest, iussæ profiliunt lacrymæ.
 Non luctet, quisquis laudari, Gellia, querit:
 Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

Ad Lucanum & Tullum fratres. XXXI.

SI Lucane, tibi, vel si tibi, Tulle, darentur
Qualia Ledaï fata Lacones habent :
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior isset ad umbras;
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

Ad Fidentinum. XXXIII.

Quem recitas, meus est, ô Fidentine, libellus,
Sed male cum recitas, incipit esse tuus.

Ad Decianum. XXXIV.

SI quis erit raros inter numerandus amicos.
Qualés prisca fides, famaqué novit anus :
Si quis, Cecropiæ madidus Latiaque Minervæ
Artibus, & verâ simplicitate bonus :
Si quis erit recti custos, imitator honesti ;
Et nihil arcano qui roget ore deos :
Si quis erat magnæ subnixus robore mentis :
Dispercam, si non hic Decianus erit.

Ad Lividum. XXXV.

QUI ducis vultus, & non legis ista libenter ;
Omnibus invidas, Livide ; nemo tibi.

In Cæcilium. XXXVI.

URbanus tibi, Cæcili, videris :
Non es, crede mihi : quid ergo ? verna es
Hoc quod Transiberinus ambulator,
Qui pallentia sulphurata fractis
Permutat vitreis : quod otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ :
Quod custos dominusque viperarum :
Quod viles pueri salariorum :
Quod fumantia qui tomacula rancus
Circumfert tepidis cocus popinis :
Quod non optimus Urbicus Poeta.
Quare desine jam tibi videri,
Quod soli tibi, Cæcili, videris ;
Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
Ponis vincere Sestium Caballum.
Non cuicumque datum est habere nasum,

14 M. VAL. MARTIALIS

Ludit qui stolidi procacitate,
Non est Sestius ille, sed caballus.

De Porcio. XXXVII.

Conjugis audisset fatum cum Porcia Bruti,
Et subtracta quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram fatis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba molesta, nega.

In Mancinum. XXXVIII.

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati;
Et positum est nobis nil herè præter aprum,
Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ;
Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
Non pyra quæ lentâ pendent religata genistâ;
Aut imitata breves Punica mala rotas;
Rustica lactentes nec misit fiscina metas;
Nec de Picens venit oliva cadis.
Nudus aper; sed & hic minimus, qualisq; necari
A non armato pumilione potest.
Et nihil inde datum est: tantum spectavimus omnes
Ponere aprum nobis sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

Ad Stellam. XXXIX.

Lascivos leporum cursus, lususque leonum,
Quod major nobis charta minorque gerit.
Et bis idem facimus, nimium si, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

De Libro suo. XL.

Edita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius & d' ἀπαμειβόμενον

De Diaulo. XLI.

Nuper erat medicus nunc est vespillo Diaulus,
Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

De leonum & leporum spectaculo. XLII.

Rictibus his tauros non eripuerunt magistri
Per quos præda fugax itq; reditq; lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
Cum nil à tantâ nobilitate refert.

Tutior

Tutior in sola non est cùm currit arena,
 Nec cavere tantâ conditur ille fide.
 Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris,
 Ad quæ confugas ora leonis habes.

Ad Licinianum. XLIII.

VIR Celtiberis non tacende gentibus,
 Nostræque laus Hispaniæ,
 Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
 Equis & armis nobilem,
 Sterilemque Cannum nivibus, & fractis sacrum
 Vadaveronem montibus,
 Et delicati dulce Botrodi nemus,
 Pomona quod felix amat,
 Tepidis natabis lene Congedi vadum,
 Mollesque nympharum lacus;
 Quibus remissum corpus adstringas brevi
 Salone, qui ferrum gelat.
 Præstabit illic ipsa figendas propè
 Voberta pramenti feras.
 Æstus serenos aureos franges Tago,
 Obscuris umbris arborum.
 Avidam rigens Dircenna placabit sitim.
 Et Nemea, quæ vincit nives.
 At cùm December canus & bruma impotens
 Aquilone rauco mugiet;
 Aprica repetes Tarraconis littora,
 Tuamque Laletaniam
 Ibi illigatas mollibus damas plagis
 Mactabis, & vermas apros;
 Leporemque forti callidum rumpens equo,
 Cervos relinques villico.
 Vicina in ipsum sylva descendet focum
 Infante cinctum fordido.
 Vocabitur venator, & veniet tibi
 Conviva clamatus prope.
 Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
 Olidæque vestes murice:
 Procul horridus Liburnus, & querulus cliens;
 Imperia viduarum procul.
 Non rumpet altum pallidus somnum reus,

Sed mane totum dormies.
 Mercetur alius grande & infanum sopnos:
 Miserere tu feliciū;
 Veroque frui non superbus gaudio.
 Dum Sura laudatur tuus:
 Non impudentur vita, quod reliquum est, p.uit,
 Cum fama, quod satis est, habet.

In Æmilianum. XLV.

SI tibi Mistyllus cocus, Æmiliane, vocatur;
 Dicetur quare non Taratalla mihi?

Ad leporem. XLV.

NON facit ad sævos cervix nisi prima leonæ
 Quid fugis hoc dentes, ambitiose lepus?
 Scilicet à magnis ad te descendere tauris
 Et quæ non cernunt, frangere colla velint:
 Desperanda tibi est ingentis gloria fati,
 Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Ad Quintianum. XLVI.

COMMENDO tibi, Quintiane, nostros,
 (Nostros dicere si tamen libellos

Possim, quos recitat tuus Poëta):
 Si de servitio gravi queruntur,
 Assertor venias, satisque præstes;
 Et, cum se dominum vocabit ille,
 Dicas esse meos, manuque missos.
 Hic si terque quaterque clamitâris.
 Impones plagiaro pudorem.

In Fidentinum plagiarium. XLVII.

UNA est in nostris tua, Fidentine, libellis
 Pagina, sed cerrâ domini signata figurâ
 Quæ tua traducit manifesto carmina furto.
 Sic interpositus vitio contaminat unctio
 Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
 Sic Aretinæ violant crystallina testæ:
 Sic niger, in ripis errat cum fortè Caystri,
 Inter Ledæos ridetur corvus olores:
 Sic, ubi multisonâ fervet sacer Atthide lucus,
 Improba Cecropias offendit pica querelas.
 Indice non opus est nostris, nec vindice, libris:
 Stat contrâ, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

Ad

Ad Fuscum. XLVIII.

SI quid, Fusce, vacas adhuc amari,
 (Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici)
 Unum, si superest, locum rogamus:
 Nec me, quod tibi sim novus, recuses;
 Omnes hoc veteres tui fuerunt.
 Tu tantum inspice, qui novus paratur,
 An possit, fieri vetus sodalis.

Votum Martialis ad Frontonem. XLIX.

VOta tui brevitur si vis cognoscere Marci,
 Clarum militiæ, Fronte, togæque decus;
 Hoc petit: esse sui, nec magni ruris arator,
 Sordidaque in parvis otia rebus amat.
 Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
 Et matutinum portat ineptus ave;
 Cui licet, exigui memoris rurisque beati,
 Ante focum plenas explicuisse plagas;
 Et piscem tremulâ salientem ducere serâ,
 Flavaque de rubro promere mella cado:
 Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
 Et sua non emptus præparat ova cinis?
 Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto
 Vivat & urbanis albus in officiis.

Ad Cauponem. L.

Continuis vexata madet vindemia nimbis:
 Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum?

Ad Flaccum. LI.

QUalem, Flacce, velim, quæris, nolimve libellum?
 Nolo nimis facilem, difficilemve nimis.
 Illud quod medium est, atque inter utrumque
 probamus:

Nec volo quod cruciat nec volo quod fatiat.

Ad Eundem. LII.

DA T Bajana mihi quadrantes sportula centum:
 Inter delicias quid facit ista fames?
 Redde lupi nobis tenebrosa que balnea Grylli.
 Tam malè cùm cœnem; cur bene, Flacce, labor?

De leone Cæsaris. LIII.

IN tres ampla licet torvi, lepus, ora leonis,
 Esse tamen vacuo se leo dente putat.

Quod

Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?

Alta juvencorum vulnera fugit ubi?

Quid frustra nemorum dominum regemq; fatigas?

Non nisi delectâ pascitur ille ferâ

Ad Licinianum. LIV.

Verona docti syllabas amat Vatis,
Marone felix Mantua est:

Censetur Apona Livio suo tellus.

Stellaque nec Flacco minus:

Apollodoro plandit imbrifer Nilus,

Nasone Peligni sonant:

Duosque Senecas, unicumque Lucanum,

Facunda loquitur Corduba:

Gaudent jocosæ Canio suo Gades,

Emerita Deciano meo.

Te, Liciniane, gloriabitur nostra,

Nec me tacebit, Bilbilis.

De Lævina. LV.

Casta nec antiquis cedens Lævina Sabinis.

Et quamvis tetrico tristior ipsa viro,

Dum modò Lucrino, modò se permittit Averno,

Et dum Bajanis sæpe fovetur aquis,

Incidit in flammæ, juvenemque secuta, relicto

Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

Ad Celerem. LVI.

UT recitem tibi nostra rogas Epigrammata: nolo.
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

Ad Fabullam. LVII.

BELLA es; novimus: & puella; verum est;

Et dives; quis enim potest negare?

Sed dum te nimium, Fabulla, laudas,

Nec dives; neque bella, nec puella es.

Ad Cæcilianum. LVIII.

CUM dixi ficus, rides quasi barbara verba;

Et dici ficos, Cæciliane, jubes.

Dicemus ficus, quas scimus in arbori nasci,

Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

Ad Plagiarium. LIX.

ERras meorum fur avare librorum,
 Fieri poetam posse qui putas tanti,
 Scriptura quanti constet, & tomus vilis:
 Non sex paratur aut decem sophos nummis.
 Secreta quære carmina, & rudes curas,
 Quas novit unus, scrinioque signatas
 Custodit ipse virginis pater chartæ,
 Quæ trita duro non inhorruit mento.
 Mutare dominum non potest liber notus:
 Sed pumicatâ fronte si quis est nondum,
 Nec umbilicis cultus atque membrana,
 Mercare tales adeo, nec sciet quisquam.
 Aliena quisquis recitat, & petit famam;
 Non emere librum, sed silentium debet.

Ad Cherilum. LX.

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chærule;
 semper:
 In te qui dicit, Chærule, liber homo est.

De Rufo. LXI.

Quicquid agit Rufus, nihil est nisi Nævia Rufo:
 Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
 Coenat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
 Nævia: si non sit Nævia, mutus erit.
 Scriberet hesternâ patri cum luce salutem,
 Nævia lux inquit, Nævia, numen, ave.

Ac Maximum De Canio Rufo. LXII.

Cœpit, Maxime, Pana quæ solebat,
 Nunc ostendere Canium Terentos.

Ad Librum. LXIII.

Vade salutatum; pro me, liber, ire juberis.
 Ad Proculi nitidos, officiose, Lares.
 Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ
 Transibus Vestæ, virgineamque domum.
 Inde sacro veneranda petes palatio clivo.
 Plurima quæ summi fulget imago ducis,
 Nec te detineat miri radiata colossi
 Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
 Fleste vias hæc quæ madidi sunt tecta Lyæi,
 Et cybeles picto stat Corybante tholus.

Protinus

20 M. VAL. MARTIALIS

Protinus à læva clari tibi fronte Penates,
Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete, nec metuas fastus, limenq; superbum:
Nulla magis toto janua poste patet:
Nec propior quàm Phœbus amet, doctæq; sorores.
Si dicet, quare non tamen ipse venit?
Sic, licet, excuses: Quia qualiacunque leguntur
Ista, saluator scribere non potuit.

In Fidentinum plagiarium. LXIV.

NOSTRIS versibus esse te poetam,
Fidentine, putas, cupisque credi?
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emptis offibus, indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Lycoris.
Hæc & tu ratione, quâ poeta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

De Lino. LXV.

DIMIDIUM donare Lino, quàm credere totum
Qui mavult, mavult, perdere dimidium.

Ad Flaccum. LXVI.

O MIHI curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei spes & alumne Laris:
Pierios differ cantusque chorosque sororum:
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ;
Hæc sapit, hæc omnes foenerat una deos.
Quid possent hederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & ferta, lyrasque Dearum
Nil habet, & magnum, semper inane, sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidos unda?
Romanum propius, divitiusq; forum est.
Illic æra sonant: ad circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras basia sola crepant.

De Festo. LXVII.

INDIGNAS premeret pestis cum rabida fauces,
Inque ipsos vultus ferperet atra lues;
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Festus adire lacus.

Nec

Nee tamen obscuro pia polluit ora Veneno,
Aut torfit lentâ tristia fata fame.
Sanctum Romanâ vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore viâ.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest? hujus Cæsar amicus erat.

Ad Attalum. LXVIII.

*S*emper agis causas, & res agis, Attale, semper;
Est, non est, quod agas, Attale, semper agis.
Si res, & causæ defunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas desit, agas animam.

Ad Canum. LXIX.

*S*portula, Cane, tibi supremâ nocte petita est;
Occidit, puto, te, Cane, quod una fuit.

Ad Sosibianum. LXX.

E servo scis te genitum, blandèque fateris;
Cum dicis dominum, Sosibiane, patrem.

De Regulo. LXXI.

*H*ÆC quæ pulvere dissipata multo
Longas porricus explicat ruinas,
En quanto jacet absoluta casu!
Tectis nam modo Regulus sub illis
Gestatus fuerat, recesseratque:
Victa est pondere cum suo repente;
Et postquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

De Mario. LXXII.

*V*enderet excultos colles cum præco facetus,
Atque suburbani jugera pulchra soli:
Errat, ait, si quis Mario putet esse necesse
Vendere: nil debet; foenerat immo magis.
Quæ ratio est igitur? servos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, nisi qui sua perdere vellet
Omnia? sic Mario noxius hæret ager.

De Novio. LXXIII.

*V*icinus meus est, manuque rangi
De nostris Novius potest fenestris, Quis

22 M. VAL. MARTIALIS

Quis non invideat mihi, putetque
 Horis omnibus esse me beatum,
 Juncto cui liceat frui sodale?
 Tam longe est mihi, quam Terentianus,
 Qui nunc Niliacam regit Syenen.
 Non convivere, nec vederi saltem,
 Non audire licet; nec urbe tota
 Quisquam est tam prope, tam proculque nobis;
 Migrandum est mihi longius, vel illi.
 Vicinus Novio, vel inquilinus
 Sit, si quis Novium videre non vult.

Ad Fescenniam. LXXIV

NE gravis hesterno frages, Fescennia, vino,
 Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
 Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstat,
 Extremo ructus cum venit, à barathro.
 Quid? quod olet gravius mistum diapasmate virus,
 Atque duplex animæ longius exit odor.
 Notas ergo nimis fraudes, deprensæque furta
 Jam tollas, & sis ebria simpliciter.

De Alcimo. LXXV.

ALcime, quem raptum domino crescentibus
 Labicana levi cespite velat humus; (annis
 Accipe non pario nutantia pondera saxo,
 Quæ cinerî vanus dat ruitura labor:
 Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
 Quæque virent lacrymis roscida prata meis:
 Accipe, care puer, nostri monumenta doloris:
 Hic tibi perpetuo tempore vivit honor.
 Cum mihi supremos Lachesis pervenerit annos,
 Non aliter cineres mando jacere meos.

In Cinna. LXXVI.

GARRIS in aurem semper omnibus, Cinna:
 Garris & illud, teste quod licet turbâ.
 Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
 Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
 Adœone penitus sedit hic tibi morbus,
 Ua sæpe in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

EPIGRAMMAT. LIB. I. 23

Ad Lælinm. LXXVII.

✧ CUM tua non edas, carpīs mea carmina, Læli:
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

De Aquino & Fabricio. LXXVIII.

FABRICIO jūctus. fido requiescit Aquinus,
Qui prior Elysiās gaudet abisse domos.
Ara duplex primi testatur munera pili:

Plus tamen est, titulo quod breviorē legis:
Jūctis uterque sacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod rarò novit, amicus erat.

Ad Ælium. LXXIX.

✧ QUOD clamas semper, quod agentibus ob-
strepis, Æli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

Ad Maternum. LXXX.

SI non molestum est, teque non piget, Scæzon,
Nostro (rogamus) pauca verba Materno
Dicas in aurem, sic, ut audiat solus.
Amator ille tristium lacernarum,
Et Bæticatus atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse,
Amethystinasque mulierum vocat vestes;
Nativa laudet, habeat & licet semper
Fuscos colores; Galbanos habet mores.
Queris, quis hic sit? excidit mihi nomen.

Ad Nævolum. LXXXI.

✧ CUM clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tan-
E n te patronum, causidicumq; putas. (tūm,
Hæc ratione potest nemo non esse disertus:
Ecce, tacent omnes, Nævole; dic aliquid.

In Diodorum, Ad Flaccum. LXXXII.

✧ LITIGAT, & podagrâ Diodorus, Flacce, laborat:
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est,

Ad Calenum Avarum. LXXXIII.

✧ NON plenum modò vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici,
Audit vota Deus, precēque nostras;
Atque intra, puto, septimas Calendas,

Mortēs

24 M. VAL. MARTIALIS

Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
 At tu sic, quasi non foret relictum,
 Sed raptum tibi centies, abisti
 In tantum miser esuritionem,
 Ut convivium sumptuosiora;
 Toto quæ semel apparas in anno,
 Nigræ sordidus explices mœnetæ:
 Et septem veteres tui sodales
 Constemus tibi plumbeâ felibrâ.
 Quid dignum meritis procemur istis?
 Optemus tibi millies, Calene:
 Hoc si contigerit, fame peribis.

De Asra vetula. LXXXIV.

M Ammasatq; tatas habet Asra, sed ipsa tatarum,
 Dicit & mammarum maxima mamina potest.

De Demetrio. LXXXV.

*I*lla manus quondam studiorum fida meorum
 Et felix domino, notaque Cæsaribus.
 Destituit primos viridis Demetrius annos:
 Quarta tribus lustris addita messis erat.
 Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
 Uteret implicitum cum scelerata lues,
 Cavimus; & domini jus omne remisimus ægro:
 Munere dignus erat convaluisse meo.
 Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
 Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

Ad Lycorim. LXXXVI.

*Q*UI pinxit Venerem tuam Lycori,
 Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

In Scævola. LXXXVII.

*S*I dederint superi decies mihi millia centum,
 Dicebas, nondum, Scævola, factus eques:
 Qualiter, ô vivam, quam large, quamque beate!
 Riserunt faciles, & tribuere Dei.
 Sordidior multo post hoc toga; penula pejor;
 Calceus est facta terque quaterque cute.
 Deque decem plures semper servantur olivæ;
 Explicat & cœnas unica mensa duas.

Et

Et Veientani bibitur sœx crassa rubelli ;
 Asse cicer tepidum constat, & asse caro.
 In jus, ô fallax atque inficiator, eamus :
 Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

De Leonibus Cæsaris. LXXXVIII.

✧ PICTO quòd juga delicata collo
 Pardus sustinet ; improbæque tigres
 Indulgent patientiam flagello ;
 Mordent aurea quòd lupata cervi ;
 Quòd fræno Libyci domantur urfi ;
 Et quantum Calidon tulisse fertur,
 Paret purpureis aper capistris ;
 Turpes effeda quòd trahunt bisontes ;
 Et molles dare iussa quòd choreas
 Nigro bellua nil negat Magistro ;
 Quis spectacula non putet Deorum ?
 Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
 Venatus humiles videt leonum,
 Quos velox leporum timor fatigat.
 Dimittunt, repetunt, amantque captos,
 Et securior est in ore præda ;
 Laxos cui dare perviosque rictus
 Gaudent, & timidos tenere dentes ;
 Mollem frangere dum pudet rapinam,
 Stratis cùm modò venerint juvencis.
 Hæc clementia non paratur arte,
 Sed norunt cui serviant leones.

Ad Ovidium. LXXXIX.

IN Nomentanis, Ovidi, quod nascitur agris,
 Accepit quoties tempora longa merum ;
 Exiit annosa mores nomenque senecta,
 Et, quidquid voluit, testa vocatur anus.

Ad Lucium Julium. XC.

✧ SÆPE mihi dicis, Luci charissime Juli,
 Scribe aliquid magnum : desidiosus homo es.
 Oria da nobis ; sed qualia fecerat olim
 Mecœnas Flacco, Virgilioque suo :
 Condere victuras tentem per secula chartas,
 Et nomen flammis eripuisse meum.

In steriles campos nolunt juga ferre iuveni :
Pingue solum lassat ; sed iuvat ipse labor.

Ad Gallum. XCI.

EST tibi (sitq; precor, multos crescatq; per annos)
Pulchra quidem, verum Transiberina domus.
At mea Vipsanas spectant cœnacula laurus :
Factus in hac ego sum jam regione senex.
Migrandum est, ut manè domi te, Galle, salutem.
Es tanti, vel si longius illa foret.
Sed tibi non multum est, unum si præsto togatum ;
Multum est, hunc unum si mihi, Galle, nego.
Ipse solutabo decima vel ferius hora :
Manè tibi pro me dicat avere liber.

De Issa, Catella Publii. XCII.

ISSA est passere nequior Catulli,
Issa est purior osculo columbæ.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lappillis.
Issa est deliciæ catella Publii.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiamque, gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque somnos,
Ut suspiria nulla sentiantur :
Et desiderio coacta ventris,
Gutta pallia non sefellit ulla ;
Sed blando pede suscitrat, toroque
Deponi monet, & rogat levare ;
Castæ tantus inest pudor catellæ.
Hanc ne lux rapiat suprema totam.
Picta Publius exprimit tabella ;
In qua tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec Issa.
Issam denique pone cum tabella,
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

Ad velocem. XCIII.

SCRIBERE me quereris ; Velox, epigrammata longa,
Ipse nihil scribis : tu breviora facis.

Ad Regulam. XCIV.

CUM tibi sit Sophiæ par fama & cura deorum,
 Ingenio pietas nec minor ipsa tuo:
 Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
 Et qui miratur, Regule, thura dari.

In Priscum. XCV.

CUM te non nôssem, dominum, regemque vo-
 cabam:
 Cùm bene te novi, jam mihi Priscuseris.

Ad Lectorem. XCVI.

QUæcunque lusi juvenis & puer quondam,
 Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;
 Male collocare si bonas voles horas,
 Et invidabis otio tuo, lector;
 A Valeriano Pollio petes Quincto,
 Per quem perire non licet meis nugis.

De Antulla, ad Faustinum. XCVII.

HOS tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
 Fœnius, & breve rus, udaq; prata tenet.
 Condidit hic natæ cineres, nomenque sacravit
 Quod legis Antullæ, dignior ipse legi;
 Et Stygias æquum fuerat pater îsset ad umbras:
 Quod quia non licuit; vivit, ut ossa colat.

De eadem. XCVIII.

HOC nemus æterno cinerum sacravit honori
 Fœnius, & culti jugera pauca soli.
 Hoc tegitur citò rapta suis Antulla sepulchro;
 Hoc erit Antullæ missus uterque parens.
 Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum:
 Perpetuò dominis serviet iste suis.

Ad Luperum. XCIX.

OCCURRIS quoties, Luperce, nobis,
 Vis mittam puerum, subinde dicis,
 Cui tradas Epigrammatôn libellum,
 Lectum quem tibi protinus remittam?
 Non est, quòd puerum, Luperce, vexes:
 Longum est si velit ad Pyrum venire,
 Et scalis habito tribus, sed altis.
 Quod quæris, propiùs petas licebit;
 Argi nempe soles subire letum:

Contra Cæsaris est forum taberna
 Scriptis possibus hinc & inde totis;
 Omnes ut cito perlegas Poëtas:
 Illinc me pete; nec roges Atreçtum,
 (Hoc nomen dominus gerit tabernæ:)
 De primo dabit alterove nido
 Rasum pumice, purpurâque cultum
 Denariis tibi quinque Martialem.
 Tanti non es, ais? sapis Luperce.

Ad Cæcilianum. C.

CU I legisse fatis non est epigrammata centum,
 Nil illi fatis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM. LIBER. II.

Ad Decianum.

Quid nobis, inquis, cum epistola? Parumne
 tibi præstamus, si legimus epigrammata?
 Quid hic porro dicturus es quod non possis
 versibus dicere? Video, quare Tragedi epi-
 stolam accipiunt, quibus pro se loqui non
 licet. Epigrammata Curione non egent, & contenta
 sunt sua, id est malâ linguâ. In quacunq; pagina vi-
 sum est, epistolam faciunt. Noli, rogo, si tibi videtur
 rem facere ridiculam, & togam saltanti induere per-
 sonæ. Deniq; videris, ante delectet contra retiarium
 ferula. Ego inter illos sedeo qui protinus reclamant.
 Puto, me hercule, Deciane, verum dicis. Quid si sci-
 as, cum qua & quàm longa epistola negotium fueris ha-
 biturus: itaq; quod exigis fiat. Debebunt tibi, si qui
 in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam
 non lassè pervenient,

Ad

Ad librum suum. I.

TERcentena quidem poteras epigrammata ferre;
Sed quis te ferret, perlegeret ve, liber?
At nunc succincti quæ sint bona disce libelli:
Hoc primus est, brevior quod mihi charta perit.
Deinde, quod hæc unâ peraget librarius horâ,
Nec tantum nugis serviet iste meis.
Tertia res hæc est quod si cui fortè legeris,
Sis licet usque malus, non odiosus eris.
Te conviva leget misto quincunce; sed antè
Incipiat positus quam tepuisse calix.
Esse tibi tantâ cantus brevitate videris?
Hei mihi! quam multis sic quoque longus eris.

Ad Domitianum. II.

CReta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodque Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hoc dignus nomine, Cæsar, eras.
Fratres Idunæos mernit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Cattis lautea, tota tua est.

Ad Sextum. III.

SEXte, nihil debes, nil debes, Sexte, fatemur:
Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

Ad Decianum. IV.

NE valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passum:
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum sis quoque sæpe negaris:
Vel tantum causis, vel tibi sæpe vacas
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire;
Ut te non videam, quatuor ire piget.

Ad Severum. V.

INunc, edere me jube libellos;
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas *ἰστορικόν*, Severe,
Et longas trahis oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Raptim scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas

Per convivia cuncta, per theatra:
 Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
 Quid prodest mihi tam macer libellus,
 Nullo crassior ut sit umbilico,
 Si totus triduo tibi legatur?
 Nusquam deliciæ supiniore.
 Lassus tam citò deficiis viator?
 Et cum currere debeas Bovillas,
 Interjungere quæris ac Camoenas?
 I nunc, edere me jube libellos.

In Attalum. VI.

DEclamas bellè, causas agis, Attale, bellè:
 Historias bellas, carmina bella facis.
 Componis bellè mimos, epigrammata bellè:
 Bellus Grammaticus, bellus es Astrologus.
 Et bellè cantas & saltas, Attale, bellè:
 Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
 Nil bene cum facias; facis attamen omnia bellè:
 Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Ad Lectorem. VII.

SI qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis,
 Sive obscura nimis, sive Latina parum;
 Non meus est error: nocuit librarius illis,
 Dum properat versus annumerare tibi.
 Quòd si non illum, sed me peccasse putâbis;
 Tunc ego te credam cordis habere nihil.
 Ista tamen mala sunt, quasi nos manifesta negemus:
 Hæc mala sunt; sed tu non meliora facis.

In Posthumum. VIII.

BAsia dimidio quòd das mihi, Posthume, labor,
 Laudo: licet demas hinc quoq; dimidium.
 Vis dare majus adhuc, & innarabile munus?
 Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

Ad Rufum, de Selio. IX.

Quòd fronte Selium nubilâ vides, Rufe,
 Quòd ambulator porticum terit serus,
 Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus.
 Quòd penè terram tangit indecens nasus,
 Et dextra pectus pulsat, & comam vellit

Non ille amici fata luget, aut fratris:
 Uterque natus vivit, & precor vivat:
 Salva est & uxor, sarcinæque, fervique:
 Nihil colonus, villicusque decoxit,
 Mœroris igitur causa quæ? domi cœnat.

In Posthumum. X.

Effe quid hoc dicam, quòd olent tua basia myrrhâ;
 Quòdque tibi est, nunquam non alienus odor?
 Hoc mihi suspectum est, quòd oles bene, Posthume
 semper:

Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

Ad Sextum. XI.

ET Judex petit, & petit patronus.
 Solvas cenfeo, Sexte, creditori.

De Selio, ad Paulinum. XII.

NIL intentatum Selius, nil inquit inausum
 Cœnandum quoties jam videt esse domi.
 Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosque
 Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
 Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
 Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
 Hic quoq; deceptus Memphyrica templa frequentat
 Assidet & cathedris mœsta juvenca tuis.
 Inde petit centum pendentia testa columnis;
 Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
 Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti;
 Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi:
 Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
 Omnia cùm fecit, sed renuente Deo,
 Lotus ad Europes tepedæ buxeta recurrit;
 Si quis ibi ferum carpat amicus iter.
 Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
 Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

In Hermum. XIII.

QUòd nulli calicem tuum propinas,
 Humane facis, Herme, non superbè.

In Zoilum. XIV.

Zoilus ægrotat, faciunt hanc fragula febrem:
 Si fuerit sanus, coccina quid facient?

Quid torus à Nilo, quid sindone cinctus olenti ?

Ostendit stultas quid nisi morbus opes ?

Quid tibi cum medicis ? dimitte Machaonas omneis :

Vis fieri sanus ? stragula sume mea.

In Maximum. XV.

Capto tuam, pudet, heu ! sed capto, Maxime, cœ-
Tu captas aliam, jam sumus ergo pares. (nam :
Manè salutatum venio : tu diceris isse

Antè salutatum, jam sumus ergo pares.

Sum comes ipse tuus, tumidiq; anteambulo regis :

Tu comes alterius jam sumus ergo pares.

Esse sat est, servum : jam nolo vicarius esse.

Qui rex est regem, Maxime, non habeat.

Ad Zoilum. XVI.

Felicem fieri credis me, Zoile, cœnâ :

Felicem cœnâ Zoile ? deinde tuâ ?

Debet Aricino conviva recumbere clivo,

Quem tua felicem, Zoile, cœna facit.

De Paullo. XVII.

Carina Paulluse mit, recitat sua carmina Paul-
Nam quod emas, possis dicere jure tuum. (Ius

In Posthumum XVIII.

Basias das aliis, aliis das, Posthume, dextram :
Dicis, utrum mavis ; elige : malo manum.

De eodem. XIX.

Quid mihi vobiscum est, ô Phœbe, novemq;
Ecce nocet vati Musa jocosa suo. (forores ?

Dimidio nobis dare Posthumus antè solebat

Basia ; nunc labro cœpit utroque dare.

In eundem. XX.

NON dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Posthumus in meo libello :

Non dicam ; quid enim mihi necesse est

Has offendere basiationes,

Quæ se tam bene vindicare possunt ?

In candidum. XXI.

SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum ;
Squallidus hærebo, pallidiorque reo.

Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ :

Per freta, per scopulos exulis ibo comes.

Dat tibi divitias, ecquid sunt ista duorum?

Das partem? multum est; Candide, das aliquid?
Mecum eris ergo miser: quòd si Deus ore sereno
Annuerit, felix, Candide, solus eris.

Ad Gallam. XXII.

DAS nunquam, semper promittis, Galla roganti
Si semper fallis, jam rogo; Galla, nega.
De Nævia, ad Bythinicum. XXIII.

Quòd querulum spirat, quòd acerbum Nævia tussit,
Inque suos mittit sputa subinde sinus:
Jam te rem factam, Bythinice, credis habere?
Erras: blanditur Nævia, non moritur.

De Selio. XXIV.

Laudantem Selium, coenæ cum retia tendit,
Accipe, five legas, five patronus agas.
Efecte! graviter! cito! nequiter! euge! beate!
Hoc volui: facta est jam tibi coena, tace.

Ad Rufum. XXV.

Rufe, vides illum subsellia prima tenentem,
Cujus & hinc lucet sardonychata manus:
Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere iussa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marcellano,
Et splendent vulso breachia trita pilo
Non hesternæ sedet lunatâ lingula plantâ;
Coccina non læsum pingita luta pedem;
Et numerosa linunt stellantem splenia frontem.
Ignoras quis sit? splenia tolle, leges.

In Cajum. XXVI.

MUtua viginti sestertia forte rogabam;
Quæ vel donanti non grave munus erat
Quippe rogebatur felixque, vetusque sodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, si causasegaris, inquit.
Quod peto, da Cai; non peto consilium.

In Ponticum. XXVII.

LI S mihi cum Balbo est; tu Balbum offendere
non vis,
Pontice: cum Licino est; hic quoque magnus
homo est.

Vexat sæpe meum patrobæ confinis agellum:

Contra libertum Cæsaris ire times

Abnegat, & retinet nostrum Laronia servum:

Respondes; orba est, dives, anus, vidua.

Non bene, crede mihi, servo servitur amico

Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Phæbum. XXVIII.

CUM sint crura tibi, simulent quæ cornua lunæ
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

Ad Pannicum. XXIX.

PECTERE te nolim, sed nec turbare capillos:

Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.

Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.

Nolo virum nimium, pannice; nolo parum.

Sunt tibi crura pilis, & sunt tibi pectora fetis

Horrida; sed mense est, pannice, vulsa tibi

In Cæcilianum. XXX.

QUICQUID ponitur hinc & inde, verris;

Mammas fuminis, imbricemque porci

Communemque duobus attagenam,

Mullum dimidium, lupumque totum,

Murenæque latus, femurque pulli,

Stillantemque alicâ suâ palumbum.

Hæc cum condita sunt madente mappâ,

Traduntur puero domum ferenda:

Nos accumbimus otiosa turba.

Ullus si pudor est, repone cœnam:

Cras te, Cæciliane, non vocavi.

In Linum. XXXI.

(tanus?)

QUID mihi reddat ager quæris, Line, Nomen-
Hoc mihi reddit ager: te Line, non video.

De Mœchæ veste. XXXII.

COccina famosæ donas & Janthina Mœchæ.

Vis dare, quæ meruit, munera? mitte togam.

In Tongilium. XXXIII.

URI Tongilius malè dicitur hemitritæo,

Novi hominis mores, esurit atque sitit.

Subdola tenduntur crassis modò reria turdis:

Hamus & in nullum mittitur, atque lupum

Cœcyba

Cæcuba faccentur, quæque annus coxit Opimi :
 Condantur parco fusca Falerna vitro.
 Omnes Tongilium medici jussere lavari.
 O stulti, febrem creditis esse ? gula est.

Ad Maximinam, puellam edentulam. XXXIV.

R Ide, si sapis, O Puella, ride,
 Pelignus, puto, dixerat Poëta :
 Sed non dixerat omnibus puellis.
 Verùm ut dixerat omnibus puellis,
 Non dixit tibi, tu puella non es.
 Nam tres sunt tibi, Maximina, dentes,
 Sed planè piceique, buxeique.
 Quare si speculo, mihi que credis,
 Debes non aliter timere risum,
 Quàm ventum Spanius, manumve Priscus ;
 Quàm cretata timet Fabulla nimbum,
 Cerussata timet Sabella solem.
 Vultus induito magis severos,
 Quàm conjux Priami, nurusque major.
 Mimos ridiculi Philistionis,
 Et convivia nequiora vita ;
 Et quicquid lepidâ procacitate,
 Laxat prespicio labella risu.
 Te mœstræ decet assidere matri,
 Lugentique virum, pinumque fratrem ;
 Et tantùm tragicis vacare Musis.
 At tu, judicium, secuta nostrum,
 Plora, si sapis, O puella plora.

In Zoilum. XXXV

Zoile, quid folium subluto podice perdis ?
 Spurcius ut fiat, Zoile, merge capur.

In Candidam. XXXIII.

CAndide *καὶ φίλων*, hæc sunt tua, Candide, *παί-
 ρα*.
 Quæ tu magniloquus nocte dieq; sonas ?
 Te Lacedæmonio velat toga lota Galeo,
 Vel quam seposito de grege Parina dedit :
 At me, quæ patia est furiosi cornua tauri ;
 Noluerit dici quam pila prima suam.
 Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas :
 Non vendes nummis coccina nostra tribus.

Tu Lybicos Indis suspendis dentibus orbes.

Fulcitur testâ fagina mensa mihi.

Immodici tibi flava tegunt chrysendeta nulli :

Concolor in nostra, cammare, lance rubes.

Ex opibus tantis veteri fidoque sodali

Das nihil, & dicis, Candide, *κοινὰ φίλων.*

In Sextum fœneratorem. XXXVII.

EMI seu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quatuorve libras:

Sextus protinus ille fœnerator,

Quem nôstis veterem meum sodalem,

Nè quid fortè petam, timet, cavetque ;

Et secum, sed ut audiam, susurrat :

Septem millia debeo Secundo :

Phœbo quatuor ; undecim Phileto ;

Et quadrans mihi nullus est in arca.

O grande ingenium mei sodalis !

Durum est, Sexte, negare, cum rogaris.

Quantò duriùs, antequam rogeris ?

In Nævolum. XXXVIII.

FLoricæ per varios ut pingitur Hybla colores.
Cum breve Sicaniz ver populantur apes :

Sic tua suppositis pellucent præla lacernis ;

Sic micat innumeris arcula synthesibus

Atque unam vestire tribum tua vellera possunt,

Appula non uno quæ grege terra tulit

Tu spectas hyemem succincti lentus amici,

(Pro scelus !) & lateris frigora trita mei

Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,

(Quid renuis ?) non te, Nævole, sed tineas.

Ad Rufum. XXXIX.

CAnponem, laniumque, balneumque,

Tonforem, tabulamque, calculosque,

Et paucos, sed ut eligam, libellos ;

Unum non nimium rudem sodalem ;

Hæc præsta mihi Rufe, vel Bitonti.

Et thermas tibi habe Neronianas.

Ad Maximam. XL.

VIS fieri liber ? mentiris, Maxime, non vis
Sed fieri si vis, hac ratione potes.

Liber

Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
 Veientana tuam si domat uva fitim:
 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
 Contentus nostrâ si potes esse togâ.
 Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
 Liberior Partho vivere rege potes.

Ad Sextum. XLI.

VIS te, Sexte, coli: volebam amare.
 Parendum est tibi; quod jubes, coleris.
 Sed si te colo, Sexte, non amabo.

In fictum divitem. XLII.

HIC, quem videris gressibus vagis lentum;
 Amethystinatus media qui secat septa;
 Quem non lacernis Publius meus vincit:
 Non ipse Codrus alpha penulatorum;
 Quem grex rogatus sequitur, & capillatus,
 Recensque fella linteisque lorisque;
 Oppigneravit Claudii modò ad mensam
 Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

In Zoilum. XLIII.

PExatus pulchrè rides mea, Zoile, trita:
 Sunt hæc trita quidem, Zoile; sed mea sunt.
De cœnatione Caesaris, quæ appellatur:

Mica. XLIV.

Mica vocor: quid sim, cernis: cœnatio parva.
 Ex me Cæsareum prospicis, ecce, tholum.
 Frange toros; pete vina; rosas cape; tingere nardo.
 Ipse jubet mortis te memenisse Deus.

Ad Laurum. XLV.

DUM modò caufidicum, dum te modò rhetora
 fingis,
 Et non decernis, Laure, quid esse velis;
 Peleos & Priami transit, vel Nestoris ætas;
 Et fuerat ferum jam tibi destinare:
 Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,
 Si quid habes animi, si quid in arte vales.
 Si schola damnatur; fora litibus omnia fervent:
 Ipse potest fieri Marsya caufidicus.
 Eia age, rumpe moras; quò te spectabimus usque
 Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

In Saletanum. XLVI.

CUR tristiores cernimus Saletanum?
 An causa levis est? extuli, inquis, uxorem.
 O grande fati crimen! Ô gravem casum!
 Illa, illa dives mortua est Secundilla,
 Centena decies quæ tibi dedit dotis?
 Nollem accidisset hoc tibi, Saletane.

In Lalagen. XLVII.

UNUS de toto peccaverat orba comarum
 Annulus, incertâ non bene fixus acu.
 Hoc facinus Lalage speculo, quo viderat, ulta est;
 Et cecidit sectis ista Plecusa comis.
 Define jam, Lalage, tristes ornare capillos,
 Tangat & infanum nulla puella caput.
 Hoc salamandra notet, vel sæva novacula nudet,
 Ut digna speculo fiat imago tuo.

In Posthumum. XLVIII.

HOC curris quocumq; loco mihi, Posthume, clamas
 Protinus, & prima est hæc tua vox. Quid agis?
 Hoc, si me decies unâ conveneris horâ,
 Dicis: habes, puto, tu, Posthume nil quod agas.

Ad Olum. XLIX.

QUOD te nomine jam tuo saluto,
 Quem regem & dominum prius vocabam,
 Nè me dixeris esse contumacem:
 Totis pilea sarcinis redemi.
 Reges & dominos habere debet,
 Qui se non habet, atque concupiscit
 Quod reges dominique concupiscunt.
 Servum si potes, Ole, non habere;
 Et regem potes, Ole, non habere.

In Classeum. L.

INVITUM cœnare foris te, Classeice, dicis.
 Si non mentiris, Classeice, dispeream.
 Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire;
 Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.
 Si tamen invitus vadis cur, classeice, vadis?
 Cogor, ais: verum est; cogitur & Seliu.
 En rogat ad cœnam Melior te, Classeice, rectam.
 Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce, nega.

Ad Cæcilianum. LI.

Æ **C**andidius nihil est te, Cæciliane, (notavi,)
 Si quando ex nostris disticha pauca legas.
 Protinus aut Marfi recitas, aut scripta Catulli :
 Hæc mihi das, tanquam deteriora legis.
 Ut collata magis placeant mea? credimus illud
 Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

De Saufello, ad Maternum. LII.

Cinctum togatis post & antè Saufellum,
 Quantâ reduci Regulus solet turbâ.
 Ad alta tonsum templa cùm reum misit,
 Materne, cernis? invidere nolito;
 Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
 Hos illi amicos & greges togatorum
 Fusciculus præstat, & Faventinus.

De Leone. LIII.

Æ **V**erbera securi solitus leo ferre magistri,
 Infertamque pati blandus in ora manum,
 Dedidicit pacem subitò feritate reversâ,
 Quanta nec in Libycis debuit esse jugis.
 Nam duo de tenerâ puerilia corpora turbâ.
 Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
 Sævus & felix furiali dente peremit.
 Martia non videt majus arena nefas.
 Exclamare libet, crudelis, perfide, prædo,
 A nostrâ pueris parcere disce lupâ.

De Mario. LIV.

Argenti libras Marius tibi quinque reliquit,
 Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

Ad Cosconium. LV.

Æ **C**osconi, qui longa putas epigrammata nostra,
 Utilis ungendis axibus esse potes.
 Hâc tu credideris longum ratione colossum,
 Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
 Disce, quod ignoras: Marfi, doctique Pedonis
 Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
 Non sunt longa, quibus nihil est quod demere pos-
 Sed tu, Cosconi, disticha longa facis. (sis
 Ad

Ad Cæcilianum. LVI.

Æ Strivo serves ubi piscem tempore, quæris?
In thermis ferva, Cæciliane, tuis.

Ad Nasicam. LVII.

Invitas tunc me, cum scis, Nastica vocatum:
Excusatum habeas me, rogo: cœno domi.

De Fannio. LVIII.

Hostem cum fugeret, se fannius ipse peremit:
Hic (rogo) non furor est, nè moriari, mori?

Ad Zoilum. LIX.

Laxior hexaphoris tua sic lætica, licebit;
Dum tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila.

Ad Ponticum. LX.

Abscissa servum quid fingis, Pontice, lingua?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

Ad Amicum. LXI.

Vimine clausa levi nivæ custodia cœtæ,
Hæc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quæreris, rasam tu mihi mitte togam.

Ad Clasicum. LXII.

Quod nec carmine gloriôr supino,
Nec retro lego Sotaden cinædum?
Nusquam Græculi quod recantat Echo;
Nec dicat mihi luculentus Attris
Mollem debilitare Galliambon;
Non sum, Clâssice, tam malus poëta:
Quid si per graciles vias patauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere mugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon;
Me raris juvat auribus placere.

In Mamerco. LXIII.

Nil recitas, & vis, Mamerce poëta videri,
Quicquid vis, esto, dummodo nil recites.

In Gaurum. LXIV.

Quod nimio gaudes noctem producere vino
Ignosco; vitium, Gaure, Catonis abes.

Carmina

Carmina quod scribis Musis & Apolline nullo
 Laudari debes, hoc Ciceronis habes.
 Quod vomis, Antoni; quod luxuriaris, Apici;
 Quod scætes; vitium, dic mihi, cujus habes?

Ad Quintilianum. LXV.

Quintiliane, vagæ moderator summe juventæ
 Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ;
 Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis
 Da veniam: properat vivere nemo fatis
 Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
 Atriaque immodicis arctat imaginibus.
 Me focus, & nigros non indignantia fumos
 Testa juvant, & fons vivus, & herba rudis.
 Sit mihi verna fatur, sit non doctissima conjux.
 Sit nox cum fomno, sit sine lite dies.

Petit poeta à Cæsare jus trium liberorum. LXVI.

Rerum certa solus, terrarum gloria, Cæsar,
 Sospite quo magnos credimus esse Deos;
 Si festinatis toties tibi lecta libellis
 Detinere oculos carmina nostra tuos;
 Quod fortuna vetat fieri, permitte videri;
 Natorum genitor credar ut esse trium.
 Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:
 Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

De eodem ad uxorem. LXVII.

Natorum mihi jus trium roganti,
 Musarum pretium dedit mearum,
 Solus qui poterat: valebis uxor.
 Non debet domini perire munus.

Ad Regulum. LXVIII.

Primus ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus?
 Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
 Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum;
 Unum de titulo tollere jota potes.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.
LIBER TERTIUS.

Ad Lectorem. I.

HOC tibi, quicquid id est, longinquis mittit
Gallia Romanæ nomine dicta togæ. (aboris
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem,
Illa, vel hæc mea sunt; quæ meliora putas?
Plus sanè placeat, domina qui natus in urbe est:
Debet enim Gellum vincere verna liber.

Ad Librum suum. II.

CUjus vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madidâ tegas papyro,
Vel thuris, piperisque sis cucullus,
Faustini fugis in sinum? sapisti.
Cedro, nunc licet, ambules perunctus.
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis;
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat, superbus index,
Illo vindice nec Probum timeto.

Ad eundem. III.

ROmam vade liber: si veneris unde, requirer
Æmilix dicēs de regione viæ.
Si quibus in terris, qua sumus in urbe, rogabit:
Corneli referas me, licet, esse foro.
Cur absim, quæret: breviter tu multa fatere;
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet, dicet: respondi, Poëta
Exierat, veniet cum citharædus erit.

Ad

Ad Eundem. IV.

VIS commendari sine me cursurus in Urbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
Unuserit (mihi crede) satis, cui non eris hospes.

Julius, assiduum nomen in ore meo:
Protinus hunc primi quæres in limine tecti;
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares;
Est illi conjux, quæ te manibusque, sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu seu pariter, five hanc, illumve priorem
Videris, hoc dices; Marcus avere Jubet.
Hoc satis est, alios commendet epistola; peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

In mulierem deformem. V.

Formosam faciem nigro velamine celas:
Sed non formoso corpore lædis aquas.
Ipsam crede Deam verbis tibi dicere nostris:
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

Ad Marcellinum. VI.

LUX tibi post Idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda sacris.
Imputat ætherios ortus hæc prima parenti:
Libat flerentes hæc tibi prima genas,
Magna licet dederit Jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præstitit illa dies.

De sportula. VII.

CEntum miselli Jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium lassi,
Quos dividebat balneator elixus:
Quod cogitatis, ô fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserunt,
Nihil stropharum est: Jam salarium dandum est.

In Quinctum. VIII.

THaïda Quinctus amat; quam Thaida? Thaida
Inscam:
Unum oculum Thais non habet, ille duos.

In Cinnam. IX.

Versiculos in me narratur scribere Cinna:
Non scribit, cujus carmina nemo legit.

In Philomusum. X.

Constituit, Philomuse, pater tibi millia bina
 Menstrua, perque omnes præstitit illa dies,
 Luxuriam premeret cū crastina semper egestas
 Et viriis essent danda diurna tuis.

Idem te moriens hæredem ex asse reliquit :

Exhæredavit te, Philomuse, pater.

In Fabullum. XI.

Unguentum (fateor) bonum dedisti
 Convivis, herè; sed nihil scidisti:
 Res falsa est bene olere, & esurire.
 Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,
 Hic verè mihi mortuus videtur.

In Næviam. XII.

DUM non vis leporem, dum non vis carpere
 mullum,

Et plusquàm patri, Næviam, parcis apro;
 Accusas, rumpisq; coquum, tanquam omnia cruda
 Attulerit: nunquam sic ego crudus ero.

In Tuccium, de sportula. XIII.

Romam petebat esuritor Tuccius,
 Profectus ex Hispania.

Occurrit illi sportularum fabula

A sponte rediit Milvio.

De Codro. XIV.

Plus credit nemo, quàm totâ Codrus in urbe,
 Cū sit tam pauper: quomodo? cæcus amat.

In cordonem munerarium. XV.

DAS gladiatores, futorum regule, cerdo:
 Quodque tibi tribuit subula, sica rapit.
 Ebreus es: nec enim feceres id sobrius unquam,

Ut velles corio ludere, Cerdo, tuo.

Lusisti, satis est; sed te, mihi crede, memento

Nunc in pelliculâ, cerdo, tenere tuâ.

In Sabidium. XVI.

Circumlata diu mensis scriblita secundis,
 Urebat nimio sæva calore manus:

Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo

Sufflavit buccis terque quaterque suis.

Illam quidem tepuit, digitosque admittere visa est;

Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

In

In Maximum. XVII.

Perfrixisse tuas quæsta est præfatio fauces.
Cum te excusâris, Maxime, quid recitas?

De vipera in ore ursæ. XVIII.

Proxima centenis ostenditur Ursa columnis,
Exornant fictæ quâ Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas, teneram merfit in ore manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
Vivebatque animâ deteriore fera.

Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto
Dum perit, Ô facinus, falsa quod urfa fuit.

De Canio. XIX.

DIC Musa, quid agat Canius meus Rufus,
Utrûmne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum æta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus herôis?
An in cothurnis horridus Sophocleis?
An otiosus in schola poetarum
Lepôre tinctos Atticho sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi?
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titina thermis, an lavatur Agrippæ?
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æstuentes jam profectus ad Baias
Piger lucrino naviculatur in stagno?
Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.

In crudelem dominum. XX.

Prescriptum famulus servavit fronte notatus:
Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

De Apicio. XXI.

Dederas, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum:

Hoo

Hoc tu gravatus, nè famem & sitim ferres,
Summâ venenum porione duxisti.

Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

In Invitatore. XXII.

OMnia cùm retro pueris obsonia tradas:
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Ad Faustinum. XXIII.

SI temperari balneum cupis fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret:
Roga, lavet uti rhetorem Sabineum.
Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. XXIV.

PRædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes
Massica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium:
Omnia solus habes: hoc me puta velle negare:
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

In Gallum. XXV.

NUnquam me revocas, venias cùm sæpe vocatus:
Ignosco, nullum si modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque: quod? inquis.
Et mihi cor non est, nec tibi, Galle, puto.

In Nestorem. XXVI.

AUriculam Mario graviter miraris olere?
Tu facis hoc; garris Nestor, in auriculam.

In Zoilum. XXVII.

HAS, cum geminâ compede, dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Ad Gargilianum. XXVIII.

SPortula nulla datur; gratis conviva recumbis
Dic mihi quid Romæ, Gargiliane, facis?
Cum ratione licet dicas te vivere summâ:

Quod vivis, nullâ cum ratione facis.

Ad Rufinum. XXIX.

Sunt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentarque tuas aurea mensa dapes.

Fastidire tamen noli, Rufine, minores:

Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet. *De*

De piscibus sculptis. XXX.

Artis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces aspicias: adde aquam, natabunt.

In Fabianum. XXXI.

Quod novus & nuper factus tibi præstat amicus,
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi:
Horridus ut primo semper te mane salutem,
Per mediumque trahat me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas decimæ, vel seriùs, horâ
Te sequar Agrippæ, cum laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Ut sim tiro tuæ semper amicitiae?
Hoc merui, Fabiane, togâ, tritâque, meâque
Ut nondum credas me meruisse rudem?

In Irascentes amicos. XXXII.

Irasci tantum felices nōstis amici.
Non bellè facitis: sed juvat hoc facere.

Ad Sextum. XXXIII.

Quæ te causa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sextæ? quid aut speras, ut petis inde? refer.
Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Atestinus causas, & Caius: utrumque
Noras: sed neutri pensio tota fuit.
Si nihil hinc veniet; pangentur carmina nobis
Audieris, dices esse Maronis opus.
Infanis: omnes gelidis quicumque lacertis:
Sunt ibi; Nasones, Virgiliosque vides.
Atria magna colam; vix tres, aut quatuor ista
Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? suade: nam certum est vivere Romæ.
Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

In Thelesinum. XXXIV.

Mutua quod nobis ter quinquagena dedisti
Ex opibus tantis, quas gravis arca premit?
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus:
Tu magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

De lacerta calata. XXXV.

Inferta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit & timetur argentum.

In Pollam. XXXVI.

Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum :
Quod tegitur, majus creditur esse malum.

In Lentinum.. XXXVII.

Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis ;
Tam subitò corvus, qui modò cygnus eras.
Non omnes fallis, scit te Proserpina canum ?
Personam capiti detrahet illa tuo.

Ad Ligurinum. XXXVIII.

Occurrit tibi nemo quòd libenter ;
Quòd, quacunque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo ;
Quid sit, scire cupis ? nimis Poëta es.
Hoc valdè vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur :
Nam tantos, rogo, quis ferat labores ?
Et stanti legis, & legis sedenti :
Currenti legis, & legis studentì.
In thermas fugio ; sonas ad aurem.
Piscinam peto ; non licet natàre.
Ad cœnam propero ; tenes euntem.
Ad cœnam venio ; fugas sedentem.
Lassus dormio ; fuscitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre ?
Vir justus, probus, innocens timeris.

De eodem. XXXIX.

Fugerit an mensas Phœbus cœnamque Thyestæ,
Ignoro : fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusq; instructa superbis :
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem :
Nec volo boletos, ostrea nolo : tace.

Ad Candidum. XL.

Exigis à nobis operam sine fine togatam.
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem : multò plus esse probabo :
Vis ego lescicam subsequor ; ille feret.

In

In turbam incideris; cunctos ambone repellat:

Invalidum est nobis, ingeniumque latus.

Quidlibet in causis narraveris; ipse tacebo:

At tibi tergeminum mugiet ille sophos.

Lis erit; ingenti faciet convicia voce:

Esse pudor vetuit fortia verba mihi.

Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?

Quicquid libertus, Candide, non poterit.

De Basso. XLI.

Capena grandi porta qua pluit guttâ,
Phrygiæq; matris Almo quâ lavat ferrum,

Horatiorum quâ viret sacer campus,

Et qua pusilli fervet Herculis fanum,

Faustine, plenâ Bassus ibat in rhedâ,

Omnes beati copias trahens ruris.

Illic videres frutice nobili caules,

Et utrumque porrum, sessileque lactucas,

Pigroque ventri non inutilis betas;

Illic coronam pinguibus gravem turdis,

Leporemque læsum Gallici canis dente,

Nondum victâ lacteum sabâ porcum:

Nec feriatus ibat antè carrucam,

Sed tuta foenò cursor ova portabat.

Urbem petebat Bassus? imò rus ibat.

De Ollo. XLII.

Pauperis extruxit cellam; sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In Invitatorem. XLIII.

Veientana mihi misces, tu Massica potas:
Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

In Ligurinum. XLIV.

Hæc tibi non alia est ad cœnam causa vocandi
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.

Deposui soleas affertur protinus ingens

Inter lactucas, oxygarumque liber.

Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:

Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.

Et quartum recitans, & quintum denique librum;

Putidus est, toties si mihi ponis aprum.

C

Quod

Quod si non scombris scelerata poemata donas ;
Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

Ad Tongilianum. XLV.

EMpta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis :
Abstulit hanc nimum casus in urbe frequens
Collatum est decies ; rogo, non potes ipse videri
Incendisse tuam, Tongiliane, domum ?

In Gelliam. XLVI.

QUod quacunq; venis, Cœsinum migrare putamus
Et fluere excusso cinnama fusa vitro,
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis :
Scis, puto, posse meum sic benè olere canem.

De cisterna Ravennate. XLVII.

SIT cisterna mihi, quàm vinea, malo, Ravennæ
Cum possim multo vendere pluris aquam.

De Caupone. XLVIII.

CAllidus imposuit nuper mihi caupo Ravennæ :
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XLIX.

BAjana nostri villa, Basse, Faustini,
Non otiosis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonsilique buxeto
Ingrata lati spatia detinet campi :
Sed rure veto, barbaroque latatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa senibus autumnis.
Hic post Novembres, imminente jam brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba sordidæ cortis,
Argutus Anser, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttata,
Et impiorum phasiana Colchorum ?
Rhodias superbi fœminas premunt galli ;
Sonantque turres i lausibus columbarum ;
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi sequuntur villicæ sinum porci,
Matremque plenam mollis agnus expectat.
Cingunt serenum lactei focum vernæ,

Et

Et larga festos lucet ad Lares sylva.
 Non fegnis albo pallet otio caupo;
 Nec perdit oleum lubricus palæstrita;
 Sed tendit avidis rete subdolum turdis,
 Tremulâve captum lineâ trahit piscem,
 Aut impeditam cassibus refert damam.
 Exercet hilares facilis hortus urbanos,
 Et pædagogo non iubente lascivi
 Parere gaudent villico capillati?
 Et delicatus opere fruitur Eunuchus.
 Nec venit inanis rusticus saluator;
 Fert ille ceris cana cum suis mella,
 Metamque lactis Sassinate de sylva:
 Somniculosos ille porrigit glires:
 Hic vagientem matris hispideæ foetum:
 Alius coactos non amare capones.
 Et dona matrum vimine offerunt texto
 Grandes proborum virgines colonorum.
 Facto vocatur lætus opere vicinus;
 Nec avara servat crastinas dapes mensa:
 Vescuntur omnes, ebrioque non novit
 Satur minister invidere convivæ.
 At tu sub urbe possides famem mundam,
 Et turre ab alta prospicis meras laurus,
 Furem Priapo non timente, securus;
 Et vinitorem farre pascis urbano,
 Piætamque portas otiosus ad villam
 Ovis, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
 Rus hoc vocari debet, an domus longè?

De muneribus gladiatoris. L.

SUtor, credo, dedit tibi, culta Bononia, munus,
 Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi caupo dabit?

In Ponticum. LI.

CUM vocor ad cœnam, non jam venalis, ut antè,
 Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?

Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino;

Sumitur inciso mytilus ore mihi.

Sunt tibi boleti; fungos ego sumo suillos.

Res tibi cum rhombo est; at mihi cum sparulo.

Cereus immodicis turtur te clunibus implet ;
 Ponitur in cavea mortua pica mihi.
 Cur sine te cœno, cùm tecum, Pontice, cœnem ?
 Sportula quòd non est, profit : edamus idem

In Cinnam. LII.

E sse nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna §
 Si nil Cinna petis ; nil tibi, Cinna, nego.

In Quintum. LIII.

C entenis quòd emis pueros, & sæpè ducenis :
 Quòd sub rege Numâ condita vina bibis :
 Quod constat decies tibi non speciosa supellex :
 Libra quòd argenti millia quinque rapit :
 Aurea quòd fundi pretio carruca paratur :
 Quòd pluris mula est, quàm domus emptà tibi §
 Hæc animo credis magno te, Quincte, parare ?
 Falleris : hæc animus, Quincte, pusillus emit.

In Cotilum. LIV.

(multi.

C otile, bellus homo es : dicunt hoc, Cotile,
 Audio : sed quid sit, dic mihi, bellus homo §
 Bellus homo est, flexos qui digerit ordine crines :
 Balsama qui sæpè, cinnama sæpè olet :
 Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat :
 Qui movet in varios brachia vulsa modos :
 Inter scæmines totâ qui luce cathedras
 Desidet, atque aliqua sæpè in aure sonat :
 Qui legit hinc illinc missas, scribitque tabellas :
 Pallia vicini qui refugit cubiti :
 Qui scit, quam quis amet : qui per convivia currit §
 Hirpini veteres qui benè novit avos :
 Quid narras ? hoc est, hoc est homo, Cotile, bellus ?
 Res prætica est, Cotile, bellus homo.

Ad Cassianum. LV.

S irenas, hilarem navigantium poenam,
 Blanda sive mortes, gaudiumque crudele,
 Quas nemo quondam deserebat auditas,
 Fallax Ulysses dicitur reliquisse.
 Non miror : illud, Cassiane, mirer,
 Si si bulantem Canium reliquisset.

Ad Diadumenum. LVI.

QUOD spirat tenerâ malum mordente puellâ :
 Quod de Coricio quæ venit aura croco :
 Vineæ quod primis floret cùm cana racemis :
 Gramina quod redolent, quæ modo carpsit ovis :
 Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina
 Pallidus Eoo thure quod ignis olet : (trita,
 Gleba quod æstivo levitèr cùm spargitur imbre :
 Quod madidas nardo sparfa corona comas :
 Hoc deprompta tuis oculis munuscula fragrant.
 Quid si dona dares magna sine invidiâ ?

In M. Antonium. LVII.

PAR scelus admisit Phariis Antonius armis :
 Abscidit vultus ensis uterque sacros.
 Illud, laurigeros ageres cùm læta triumphos :
 Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.
 Antonii tamen est pejor, duâm causa Pothini :
 Hic facinus domino præstitit ; ille sibi.

De pigris nautis. LVIII.

CESSatis pueri, nihilque nôstis.
 Vatreño, Eridanoque pigriores :
 Quorum per vada tarda navigantes ;
 Lentos figitis ad celusina remos.
 Jam pronò Phaëthonte sudat Æthion,
 Exarsitque dies, & hora lassus
 Inter jungit equos meridiana.
 At vos tam placidas vagi per undas
 Tutæ luditis otium carinæ.
 Non nautas puto vos, sed Argonautas.

In Gargilianum. LIX.

PSILOthro faciem lævas, & dropice calvam.
 Nunquid tonsorem, Gargiliane, times ?
 Quid facient unguēs ? nam certè non potes illos ;
 Resinâ Veneto nec refecare luto.
 Desine, si pudor est, miseram traducere calvam :
 Hoc fieri porco, Gargiliane solet.

In Baticum. LX.

NEC nullus, nec te delectat, Bætice, turdus
 Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper.

Nec te liba juvant nec sectæ quadra placentæ ;

Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves,
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulsam dubio de perasone voras.

Teque juvant gerres, & pelle melandrya canā
Resnata bibis vina, Falerna fugis.

Nescio, quod stomachi vitium secretius esse
Suspicer ; ut quid enim, Bætice, saprophagis ?

Ad Paullinum. LXI.

M Inxisti currente semel, Paulline, carinā :
Meiere vis iterum ? jam Palinurus eris.

In Zoilum. LXII.

C Onviva quisquis Zoili potest esse :
Summicenianas coenet inter uxores,
Currâque Ledaë sobrius bibat testâ.
Hoc esse levius puriusque contendo.
Jacet occupato galbanatus in lecto,
Cubitisque trudit hinc & inde convivas,
Effultus ostro, sericisque pulvinis.
Propè stat minister, suggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuspidesque lentiscai ;
Et æstuantî tenue ventilat frigus,
Fugatque muscas myrteâ puer virgâ.
At ipse retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anserum extra lambentes,
Partitur apri glandulas palæstritis :
Ligorumque nobis saxa cum ministrantur,
Vel coëta fumis musta Massilitanis,
Opimianum morionibus nectar
ChrySTALLINISQUE MYRRHINISQUE PROPINAT.
Et Cosmianis ipse fusus ampullis,
Non erubescit murice aureo nobis
Dividire mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus stertit :
Nos accubamus, & silentium ronchis
Præstare, jussi, nutibus propinamus.
Hos Malchionis parimur improbi fastus.

Ad Phœbum. LXIII.

UTere laetucis, & mollibus utere malvis.
Nam faciam, durum, Phœbe, cacantis habes.

In Vetustillam. LXIV.

CUM tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
Rugosiorum cum geras stola frontem;
Et araneorum cassibus parcs mammas:
Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliusque ranae garriant Ravennates,
Et Adrianus dulcius culex canter,
Videasque quantum noctuæ vident manè,
Et illud oleas, quod viri capellarum:
Cum bruma mensem sit tibi per Augustum,
Regelare nec te pestilentia possit,
Audes ducentas nuptum ire post mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris.
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Sternatur à Coricle clinico lectus,
Thalassionem que tuum decet solus;
Ustorque tædas præferat novæ nuptæ.

In Rufum. LXV.

ESse negas coctum leporem, postque flagellas
Mavis, Rufe, coquum scindere quam leporem.

In Nævolum. LXVI.

NUnquam dicis ave, sed reddis, Nævole, semper
Quod prior & corvus dicere sæpè solet.
Cur hoc expectas à me, rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo.
Est & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum;
Et fideo quâ te suscitât Oceanus.
Quot mihi Cæsareo facti sunt munere cives
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.

Ad Cerdonem. LXVII.

IRasci nostro non debes, cerdo, libello:
 Ars tua, non vita, est carmine læsa meo.
 Innocuos permitte sales: cur ludere nobis
 Non liceat, licuit si jugulare tibi?

Ad Rufum. LXVIII.

Curforem sextâ tibi, Ruse, remisimus horâ,
 Carmina quem madidum nostra tulisse reor:
 Imbribus immodicis cœlum nam fortè ruebat.
 Non aliter mitti debuit iste liber

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

De natali Domitiani. I.

Cæsaris alma dies, & luce sacratior illâ,
 Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
 Longa, precor, Pylioque veni numerosior ævo,
 Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
 Hic colat Albano Tritonida multus in arvo,
 Perque manus tantas plurima quercus eat.
 Hic colat ingenti redeuntia secula lustro,
 Et quæ Romuleus sacra Terentus habet.
 Magna quidem, superi, petimus, sed debita terris.
 Pro tanto quæ sunt improba vota Deo?

De Horatio. II.

Spectabat modò solus inter omnes
 Nigris munus Horatius lacernis,
 Cum plebs, & minor ordo, maximusque
 Sancto cuni Duce candidus federet.
 Toto nix cecidit repentè cœlo:
 Albis spectat Horatius lacernis.

De

De Nivibus. III.

ADspice, quàm densum tacitarum vellus aquarū
 Desinat in vultus Cæsaris, inque sinus.
 Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
 Concretas pigro frigore ridet aquas,
 Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
 Et madidis Hellicen dissimulare comis.
 Qui siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit,
 Suspikor has pueri Cæsaris esse nives.

In Bassam. IV.

QUOD siccæ redolet palus lacunæ,
 Crudarum nebulae quod Albularum,
 Piscinæ vetus aura quod marinæ,
 Lassi Bardiacus quod evocati,
 Quod his murice vellus inquinatum,
 Quod jejunia sabbatariorum,
 Mœstorum quod anhelitus reorum,
 Quod spurcæ moriens lucerna tedæ,
 Quod ceromata fæce de Sabina,
 Quod vulpis fugæ, viperæ cubile,
 Mallem, quàm quod oles, olere Bassa.

Ad Fabianum. V.

VIR bonus & pauper, linguaq; & pectore vernus.
 Quid tibi vis? urbem qui, Fabiane, petis?
 Qui nec leno potes, nec commessator haberi,
 Nec pavidos tristi voce citare reos;
 Vendere nec vanos circa palatia fumos;
 Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
 Undè miser vives? homo fidus, certus amicus:
 Hoc nihil est; nunquam sic Philomelus eris.

In Mafilianum. VI.

CREDI virgine castior pudicâ,
 Et frontis teneræ cupis videri;
 Cum sis improbior, Mafiliane,
 Quàm qui compositos metro Tibulli
 In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Euphemum. VII.

PRIMA salutantes, atque altera continet hora;
 Exercet rancos tertia caufidicos.

In quintam varios extendit Roma labores ;
 Sexta quies lassis, septima finis erit.
 Sufficit in nonam nitidis octava palæstris;
 Imperat extructos frangere nona toros.
 Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum,
 Temperat ambrosias cum tua cura dapes;
 Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
 Ingentique tenet pocula parca manu.
 Tunc admitte jocos, gressu timet ire licenti
 Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

Ad Faustinum. VIII.

DUM novus est, neque adhuc rasâ mihi
 fronte libellus,
 Pagina dum tangi non benè sicca timet ;
 I, puer, & charo perfer leve munus amico,
 Qui meruit nugas primus habere meas.
 Curre; sed instructum comitetur pumice librum
 Spongia : muneribus convenit illa meis.
 Non possunt nostros mulæ, Faustine, lituræ
 Emendar jocos : una litura potest.

Id Ant. Saturnium. IX.

DUM nimium vano tumefactus nomine gaudes,
 Et Saturninum te, miser, esse pudet :
 Impia Parrhasiâ movisti bella sub ursâ,
 Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
 Excideratne adeò fatum tibi nominis hujus,
 Obruit Astiaci quod gravis ira freti ?
 Antibi promisit Rhénus, quod non dedit illi
 Nilus, & Arctoïs plus licuisset aquis ?
 Ille etiam nostris Antonius occidit armis :
 Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

*Ad Rufum, de nuptiis Pudentis, & Claudie
 Peregrinæ. X.*

CLAUDIA, Rufe, meo nubit Peregrine Pudenti
 Macte esto redis, ô Hymenæe, tuis.
 Tam benè rara suo miscentur cinnama nardò,
 Messica Thes- is tam benè vina favis.
 Nec meliùs teneris junguntur vitibus ulmi,
 Nec plus lotos aquas littora myrtus amat.

Candida

Candida perpetuò residet Concordia lecto :

Tamque pari semper sit Venus æqua iugo.

Diligat illâ senem quondam: sed & ipsa marito,

Tunc quoque cùm fuerit, non videatur anns.

Ad Silium. XI.

Sili, Castalidum decus fororum,
Qui perjurâ barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidiosque
Astus Hannibalis, levesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paulum sepositâ severitate,
Dum blandâ vagus aleâ December
Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Nostris otia commoda Camœnis
Nec torvâ lege fronte, sed remissâ.
Sic forsan tener ausus est Catullus
Magno mittere passerem Maroni.

Ad Cecilianum. XII.

Mille tibi nummos hesternâ nocte roganti
In sex aut septem, Cæciliane, dies;
Non habeo; dixi: sed tu causatus amici
Adventum, lancem paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

De puero stiriâ jugulato. XIII.

Quâ vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
In jugulam pueri, qui roscida templa subibat,
Decidit hyberno prægravis unda gelu:
Cùmque peregisset miseri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener,
Quid non sæva sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, si jugulatis aquæ?

De endromide. XIV.

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnâ
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
Sordida, sed gelido non aspernenda Decembri
Dona, peregrinam mittemus endromidem.

Sen lentum ceroma teris, tepidumve trigona;
 Sive harpasta manu pulverulenta rapis;
 Plumea sen laxi partiris pondera follis;
 Sive levem cursu vincere quæris Atham:
 Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
 Neve gravis subitâ te premat Iris aquâ.
 Ridebis ventos hoc munere testus, & imbres.
 Non sic in Tyriâ findone tutus eris.

De Cærelia & Gellia. XV.

Dicit se verulam, cum sit Cærelia puppa:
 Puppam se dicit Gellia, cum sit annus.
 Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam:
 Altera ridicula est, altera putidula.

De Selio. XVI.

Nullos esse Deos, inane cœlum
 Affirmat Selius, probatque; quod se
 Factum, dum negat hoc, videt beatum.

Ad Thaliâ de Brutiano. XVII.

DUM tu lenta nimis, diuque quæris,
 Quis primus tibi, quisve sit secundus;
 Graium quisve epigramma comparabit:
 Palmam Callimachus, Thalia, de se
 Facundo dedit ipse Brutiano.
 Qui si Cecropio satur lepore,
 Romanæ sale luserit Minervæ;
 Illi me facias, precor, secundum.

Ad Fabianum. XVIII.

Omnes quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
 Extulit: uxori fiat amica meæ.

De littoribus Altini. XIX.

ÆMula Bajanis Altini littora villis,
 Et Phaëthontei conscia sylva regi;
 Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
 Nupsit ad Euganeos sola puella lacus;
 Et tu Ledæo felix Aquileia Timavo,
 Hic ubi septenas Cyllarus hausit aquas;
 Vos eritis nostræ portus, requiesque senectæ,
 Si juris fuerint otia nostra sui.

Ad Posthumum. XX.

Quod te manè domi toto non vidimus anno,
 Vis dicam, quantum, Posthume, perdiderim?
 Tricenos,

Tricenos, puto, bis; vicanos ter, puto, nummos.
Ignoscas; togulam, Posthume, pluris emo.

Ad Domitianum. XXI.

Sæpe meos laudare soles, Auguste, libellos.
Invidus ecce negat: non minus ergo soles.
Quid, quod honorato non solâ voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare nona mihi?
Ecce iterum nigros corrodit lividus unguis.
Da, Cæsar, tantò tu magis, ut doleat.

Ad Chlæn. XXII.

Donâsti tenero, Chloë, Luperco
Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
Et lotam tepido togam Galeſco,
Indos fardonychas, Scythas smaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ;
Et quicquid petit usque & usque, donas:
Væ glabraria, væ tibi misella!
Nudam te statuet tuus Lupercus.

Ad Pudentem. XXIII.

Obstat, care Pudens, nostris sua turba libellis
Lectoremque frequens lassat, & implet opus.
Rara juvant. Primis sic major gratia pomis:
Hybernæ pretium sic meruere rosæ.
Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quàm levis in totâ Marſus Amazonide.
Tu quoque de nostris reles quemcunque libellis,
Esse puta solum, sic tibi pluris erit.

De piscibus Baianis. XXIV.

BAiano procul à lacu, monemus,
Piscator, fuge, nè nocens recedas.
Sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui norunt Dominum, manumque lambunt
Illam, quâ nihil est in orbe majus,
Quid, quod nomen habent, & ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus?
Hoc quondam Lybis improbus profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repentè cæcus
Captum non potuit videre piscem:
Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Baianos sedet ad lacus rogator:
Ac tu, dum potes, innocens recede,

Iactis

Iactis simplicibus cibis in undas,
Et pisces venerare dedicatos.

Ad Hippodamum. XXV.

QUOD cupis in nostris dicique, legique libellis,
Et nonnullus honor creditur esse tibi:
Ne valeam; si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inferuisse meis.
Sed tu nomen habes aversâ fronte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia possit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta:
Non semper bellè dicitur Hippodamus.

De Ape electro incluse. XXVI.

ET later, & lucet Phaërontide condita guttâ,
Ut videatur apis nectare clausa suo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile est ipsam sic voluisse mori.

Ad Sossibianum. XXVII.

PLENA laboratis habeas cum scrinia libris,
Emittis quare, Sossibiane, nihil?
Edent hæredes, inquis, mea carmina: quando?
Tempus erat jam te, Sossibiane, legi.

Ad Attalum. XXVIII.

SORDIDA cum tibi sit, verum tamen, Attale, dixit
Quisquis te niviam dixit habere togam.

De pugna damarum. XXIX.

FRONTIBUS adversis molles concurrere damas
Vidimus, & fati forte jacere pari
Spectavere canes prædam: stupuitque superbus
Venator, cultro nil superesse suo.
Unde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

Ad Olum. XXX.

CANA est barba tibi, nigra est comma: tingere
barbam
Non potes, hæc causa est: sed potes, Ole, comam.

Ad Afrum. XXXI.

CENTUM Coranus, & ducenta Mancinus
Trecenta debet Titius hoc bis Albinus,

Decies

Decies Sabinus, alterumque Serranus ;
 Ex insulis, fundisque tricies foldum,
 Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi :
 Totis diebus, Afer, hoc mihi narras ;
 Et teneo melius ista quam meum nomen.
 Numeres oportet aliquid, ut pari possim ;
 Quotidianum refice nauseam numinis.
 Audire gratis, Afer, ista non possum.

Ad Charinum. XXXII.

Argenti genus omne comparasti,
 Et solus veteres Myronis Artes,
 Solus Praxitelis manus, Scopæque,
 Solus Phidiaci toreuma coeli.
 Solus Mentoreos habes labores.
 Nec desunt tibi vera Gratiana,
 Nec quæ Callaico linuntur auro,
 Nec mensis anaglypta de paternis.
 Argentum tamen inter omne, miror,
 Quare non habeas, Charine, purum.

Ad Posthumum. XXXIII.

Atria Pisonum stabant cum stemmate toto,
 Et docti Senecæ ter numeranda domus,
 Prætulimus tantis solum te Posthume regnis ;
 Pauper eras, & eques, sed mihi consul eras.
 Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas :
 Communis nobis lectus & unus erat.
 Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
 Largus opum : exspecto, Posthume, quid facias.
 Nil facis : & ferum est alium mihi querere regem.
 Hoc, Fortuna, placet ? Posthumus imposuit.

In malè recitantem. XXXIV.

Quid recitaturus circum das vellera collo ?
 Conveniunt nostris auribus illa magis.

De Vesuvio monte. XXXV.

Hic est pampineis viridis modò Vesvius umbris :
 Prefferat hîc madidos nobilis uva lacus.
 Hæc juga quam Nysæ colles plûs Bacchus amavit :
 Hoc nuper satyri monte dedere choros.
 Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi :
 Hic locus Herculto nomine clarus erat.

Cuncta

Cuncta jacent flammis, & tristi mersa favillâ :
Nec Superi vellent hoc licuisse sibi.

Votum Parthenii, ad Phæbum. XXXVI.

HÆc tibi pro nato plenâ dat lætus acerrâ,
Phœbe Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo signat quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fæc rata vota patris, sic te tua diligit arbor,
Gaudeat & certâ virginitate soror.
Perpetuò sic flore mices : sic denique non sint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

De Sabello. XXXVII.

Saturnalia divitem Sabellum.
Fecerunt : meritò tumet Sabellus :
Nec quemquam putat esse, prædicatque
Inter caufidicos beatiorum.

Hos fastus, animosque dat Sabello
Farris semodius, fabæque fressæ,
Et thuris, piperisque tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco.
Et ficus Libycâ gelata testâ.
Cum bulbis, cochlisque caseoque :
Piceno quoque venit à cliente
Parcæ cistula non capax olivæ.
Et crasso figuli polita cœlo
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

De Phaëthonte encaustico. XXXVIII.

Encastus Phaëthon tabulâ depictus in hac est.
Quid tibi vis, dipylon qui Phaëthonta facis ?
Ad Flaccum. XXXIX.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,
Qui tantum lusus illa, jocosque putas :
Ille magis ludit, qui scribit prandia sævi
Tereos ; aut cœnam, crude Thyesta, tuam.
Aut puero liquidas aprantem Dædalon alas,
Pascensem Siculas aut Polyphemon oves.

A nostris procul est omnis vesica libellis,
Musa nec infano syrmitæ nostra timent.
Illa tamen laudant omnes, mirantur adorant,
Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

Ad Cæcilianum. XL.

CUM tibi non essent sex millia, Cæciliæ,
Ingenti * latè vestus es hexaphoro? * laxè
Postquam his decies tribuit Dea cæca, sinumque
Ruperunt nummi, factus es, ecce, pedes
Quid tibi pro meritis & tantis laudibus optem?
Di reddant fellam, Cæciliæ, tibi.

In Hedylum. XLI.

GEstari junctis nisi desinis, Hedyle, capris:
Qui modo fons eras, jam caprificus eris.

Ad Cosinum. XLII.

Hunc, quem sæpe vides inter penetralia nostræ
Pallados, & templi limina, Cosine, novi
Cum baculo, peraque senem: cui cana, putrisque
Stat coma, & in pectus sordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati:
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.
Non est hinc Cynicus Cosme: quid ergo? canis.

Ad Colinum. XLIII.

O Cui Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas primâ cingere fronde comas;
Si sapias, utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse pones.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: observant quem statuere diem.
Divitior Crispo, Thraseâ constantior ipso,
Lantior & nitido sis Meliore licet,
Nil adicit penso Lachesis, fulosque sororum
Explicat, & semper de tribus una secatur.

Ad Lucium. XLIV.

L Uci, gloria temporum tuorum,
Qui * Gaurum veterem, Tagumque nostrum
Arpis cedere non finis disertis? * Graium
Argivas generatus inter urbes
Thebas caramine canter, aut Mycenæ,

Aut

Aut claram Rhodon, aut libidinosa
 Ledæas Lacedæmonis palæstras.
 Nos celtris genitos & ex Iberis
 Nostræ nomina duriora terræ
 Grato non pudeat referre versu :
 Sævo Bilbilin optimam metallo,
 Quæ vincit Chalybasque, Noricosque :
 Et ferro Plateam suo sonantem,
 Quam fluctu tenui, sed inquieto,
 Armorum Salo temperator ambit :
 Tutelamque, chorosque Rixamarum,
 Et convivis festa Carduarum,
 Et textis Peteron rolis rubentem,
 Atque antiqua patrum theatra Rigas,
 Et certos jaculo levi Silaos :
 Turgentisque lacus, Petusiæque,
 Et parvæ vada pura Vetonissæ :
 Et sanctum Baradonis ilicetum,
 Per quod vel piger ambulat viator :
 Et quæ fortibus excolit juvenis
 Curvæ Manlius arva Matineissæ
 Hæc tam rustica, delicate lector,
 Rides nomina ? rideas licebit :
 Hæc tam rustica malo, quàm Bituntos.

In Gargilianum. XLV.

M Unera quod senibus, viduisq; ingentiamittis,
 Vis te munificum, Gargiliane, vocem
 Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
 Qui potes infidias dona vocare tuas.
 Sic avidis fallax indulget piscibus hamus :
 Callida sic stultas decipit esca feras.
 Quid sit largiri, quid sit donare, docebo.
 Si nescis : dona, Gargiliane, mihi.

Ad Faustinum. XLVI.

D Um nos blanda tenent Lascivi stagna Lucrini,
 Et quæ pumiceis fontibus antra calent :
 Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
 Quò te bis decimus ducit ab urbe lapis.
 Horrida sed fervent Nemeæi pectora monstri :
 Nec satis est, Baias igne cakre suo.

Ergo

Ergo sacri fontes, & littora grata valete,
Nympharum pariter, Nereidumque domus.
Herculeos colles gelidâ vos vincite brumâ ;
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

In Gallam. XLVII.

IN tenebris luges amissum, Galla, maritum :
Non plorare pudet te, puto, Galla, virum.

De vipera electro inclusa. XLVIII.

FLentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succina gutta feram :
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repentè gelu.
Nè tibi regali placeas, Cleopatra, sepulchro,
Vipera si tumulo nobiliore jacet.

De obitu Curiatii. XLIX.

ARdea sollicitio, Pæstanaque rura petantur,
Quique Cleonæo fidere fervet ager :
Cum Tiburtinas damnet Curiarius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas,
Nullo fata loco possis excludere : cum mors
Venerit in Medio Tibure Sardinia est.

In Mancinum. L.

DOnasse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore jactasti.
Quartus dies est, in scholâ Poëtarum.
Dum fabulamur, milibus decem dixi
Emptas lacernas munus esse Pompillæ :
Sardonycha verum, linsisque ter cinctum.
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bissam, Cæliamque jurasti.
Herè de Theatro. Pollione cantante,
Cum subitò abires, dum fugis, loquelvaris,
Hæreditatis tibi trecenta venisse,
Et manè centum, & post meridiem centum,
Quid tibi sodales fecimus mali tantum ?
Miserere jam crudelis, & sile tandem:
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra, quod velimus audire.

De Lycori. LI.

Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris
Omnia dum fieri candida credit ibi.

De Cærellia. LII.

DUM petit à Baulis mater Cærellia Baias,
Occidit infani crimine merfa freti,
Gloria quanta perit vobis ! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

De hortis Julii Martialis. LIII.

Juli jugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt.
Lati collibus imminent recessus ;
Et planus modico tumore vertex
Cælo perfruitur serenior ;
Et curvas nebulâ regente valles
Soluta luce nitet peculiari :
Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam :
Albanos quoque Tusculosque colles,
Et quodcunque jacet sub urbe frigus ;
Fidenas veteres, brevesque Rubras ;
Et, quod virgineo cruore gaudet,
Annæ promiferum nemus Perennæ,
Illic Flaminiz, Salarizque
Gestator patet, effedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno ;
Quem nec rumpere nativum celusma,
Nec clamor valet helciariorum :
Cum sit tam tam propè Mulvius, sacrumque
Lapsæ per Tiberim volint carinz.
Hoc rus (seu potiùs domus vocanda est)
Commendat dominus : tuam putabis ;
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modò divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,

Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneſte domate, pandulamque
Uni dedite Seriam colono:
Dum me iudice, præferantur iſtis
Juli jugera pauca Martialis.

De Philænide. LIV.

Oculo Philænſis ſemper altero plorat.
Quo fiat iſtud quæritis modo? luſca eſt.

Ad Linum. LV.

Egiſti vitam ſemper, Line, municipalem;
Quâ nihil omnino vilius eſſe poteſt.
Idibus, & raris togula eſt excuſſa Kalendis:
Duxit & æſtates ſyntheſis una decem.
Saltus aprum campus leporem tibi miſit ineptum:
Sylva graves turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite, piſcis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica miſſus de gente miniſter,
Sed ſterit inculti ruſtica turba foci.
Nec nocuit tectis ignis, nec Syrius agris:
Nec merſa eſt pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppoſita eſt blando nunquam tibi teſſera talo:
Alea ſed parvæ ſola fuere nuces.
Dic, ubi ſit decies, mater quod avara reliquit?
Nuſquam eſt: feciſti rem Line, difficilem.

In Prætorem. LVI.

Prætorem pauper centum ſeſtertia Gaurus
Orabat canâ notus amicitia:
Dicebatque ſuis hæc tantum deeſſe trecentis,
Ut poſſet domino plaudere juſtus equus.
Prætor ait; ſcis me Scorpo, Thalloque daturum:
Atque utinam centum millia ſola darem!
Ah! pudet ingratæ, pudet, ah! malè divitis arcæ.
Quod non viſequiti, vis dare, Prætor, equo?

Ad Sextum. LVII.

In vitas centum quadrantibus, & benè cœnas.
Ut cœnem invitòr, Sexte, an ut invidiam?

Ad Pamphilum. LVIII.

Tu Setina ſemper quidem, vel Maſſica ponis,
Pamphile: ſed rumor tam bona vina negat.

Diceris

70 M. VAL. MARTIALIS

Diceris hac factus coelebs quater esse legenâ :

Nec puto, nec credo, Pamphile ; nec sitio.

De Ammiano Ad Maronillum. LIX.

Nihil Ammiano præter aridam restem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.

Fieri putaret posse quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet ?

Ad Quintum. LX.

Exigit, ut donem nostros tibi, Quinte libellos.
Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.

Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus ?

Non, inquis, faciam tam fatuè ; nec ego.

De Vestino. LXI.

Cum gravis extremas Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas.

Ultima volventes orabat pensa forores,

Ut traherent parvâ stamina pulla morâ ;

Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis.

Moverunt tetricas tam pia vota Deas.

Tum largas paritus opes à luce recessit :

Seque mori posthac credidit ille senem.

De damis. LXII.

Adspecies, imbelles tentent quàm forcia damæ
Prælia ? tam timidis quantâ sit ira feris ?

In mortem parvis concurrere frontibus audent.

Vis, Cæsar, damis parcere ? mitte canes.

De Nigrina. LXIII.

Ofelix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus !

Te patrios miscere juvat cum conjuge census,

Gaudentem socio, participique viro.

Arserit Evadne flammis injecta mariti,

Nec minor Alcestim fama sub astra ferat.

Tu melius : certo meruisti pignore vitæ

Ut tibi non esset morte probandus amor.

In avarum amicum. LXIV.

Millia misisti mihi sex, bis sena petenti.

Ut bis sena feram, bis duodena petam.

EPIGRAMMAT. LIB. IV. 71

In Zoilum. LXV.

NUnquam divitias Deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus :
Paupertas, veniam dabis, recede.
Causa est quæ subiti, novique voti ?
Pendentem volo Zoilum videre.

In Varum. LXVI.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit :
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur mensa : ministri
Apponunt oculis plurima ; pauca gulæ.
Tunc ego Non oculos, sed ventrem pascere veni :
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

In Afrum. LXVII.

Condita cùm tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo,
Discurris totâ vagus urbe : nec ulla cathedra est,
Cui non mane feras irrequietus, ave.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
Nec caret officio consul uterque tuo.
Et sacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigeriosque meros. Partheniosque sonas.
Hæc faciant sanè juvenes : deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione fene.

Ad Mathonem. LXVIII.

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis, imposui : rust tibi vendo tuum.

Ad Mathonem. LXIX.

Declamas in febre, Mathon : hanc esse phrenesin
Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si suadere aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est : erras ; cùm viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

Ad Rufum. LXX.

HO S quoq ; commenda Venuleio Rufe, libellos ;
Imputet & nobis otia parva, roga :
Immemor & paulum curarum, operumq ; scorum,
Non tetricâ nugas exigit aure meas.

Sed nec post primum legat hæc summumve trientem:

Sed sua cùm medius Prælia Bacchus amat.

Si nimis est legisse duos; tibi charta plicetur

Altera: divisum sic breve fiet opus.

In Nævolum. LXXI.

Securo nihil est te, Nævole, pejus: eodem
Sollicito nihil est, Nævole, te melius.

Securus, nullum resalutas, despicias omnes;

Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.

Sollicitus, donas; dominum, regemq; salutas;

Invitas: esto, Nævole, sollicitus.

In Ponticum. LXXII.

Nos bibimus vitro, tu myrrha Pontice; quare?
Prodat perspicuus nè duo vina calix.

Ad librum de Apollinari. LXXIII.

Si vis auribus Atticis probari,

Exhortor, moneoque te, libelle,

Ut docto placeas Apollinari:

Nil exactius, eruditiusque est;

Sed nec candidius, benigniusque.

Si te pectore, si tenebit ore;

Nec ronchos metues maligniorum,

Nec scombris tunicas dabis molestas.

Si damnaverit, ad salariorum,

Curras scrinia protinus licebit,

Inversâ pueris arande chartâ.

De Passa. LXXIV.

Infantem secum semper tua Bassa, Fabulle,

Collocat, & lusus, deliciasque vocat.

Et quod mireris magis infantaria non est.

Ergo quid in causa est? pedere Bassa solet.

In dissimulatorem. LXXV.

Nulla remisisti parvo pro munere dona;

Et jam Saturni quinque fuere dies.

Ergo nec argenti sex scriptula Septitiani,

Missa nec à querulo mappa cliente fuit:

Antipolitani nec quæ de sanguine thynni

Testa rubet, nec quæ coctana parva gerit:

Nec rugosarum vinon breve Picenarum:

Dicere te posses ut meminisse mei.

Decipies

Decipies alios verbis vultuque benigno :
Nam mihi jam notus dissimulator eris.

De rusticatione. LXXVI.

R Ure morans, quid agam ? respondeo, pauca,
rogatus :

Luce Deos oro ; famulos post arva reviso,
Partibus atque meis justos indico labores :
Inde lego, Phœbumque cio, Musamque laceſso :
Hinc oleo corpusque frico, mollique palæstra
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber :
Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco,
Dum parvus lychmus modocum consumat olivi :
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

Ad Libram. LXXVII.

O HE, jam satis est, ohe, libelle ;
Jam pervenimus usque ad umbilicos ;
Tu procedere adhuc, & ire quæris ;
Nec summa potes in scheda teneri
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque ;
Jam librarius hoc & ipse dicit,
Ohe, jam satis est, ohe, libelle.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.
LIBER. V.

Ad Cæsarem. I.

HOC tibi, (Palladiæ seu collibus uteris Albæ,
Cæsar, & hinc Trivia prospicis, inde Thetia :
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
Plana suburbani qua cubat unda fr ti :
Seu placet *Æneæ* nutrix, seu filia Solis,
Sive salutaris candidus Anxur aquis ;)

Mittimus, ô rerum felix tutela, salusque,
 Sospite quo gratum credimus esse Jovem.
 Tu tantum accipias; ego te legisse putabo:
 Et tumidus Gallâ credulitate fruâr.

Ad lectores. II.

MAtrona, puerique, virginesque,
 Vobis pagina nostra dedicatur.
 Hic, quem nequitia procacior
 Delectant nimium, salesque nudi,
 Turpes, Marſe, tuos legat libellos:
 Noster dum Domino liber jocetur,
 Quem Germanicus ore non rubenti
 Coram Cecropiâ legat puellâ.

Ad Domitianum. III.

ACcola jam noſtræ Legis, Germanice, ripæ,
 A famuliſ Iſtri qui tibi venit aquis,
 Lætus & attonitus, viſo modo præſide mundi,
 Affatus comites dicitur eſſe ſuos;
 Sors mea quàm fratris melior; cui tam prope ſas eſt
 Cernere, tam longè quem colit ille, Deum.

Ad Pàullum, de Myrtale. IV.

FOetere multo Myrtale ſolet vino:
 Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,
 Merumque cautâ fronde; non aquâ miſcet.
 Hanc tu rubentem prominentibus venis
 Quoties venire, Paulte, videris contrâ,
 Dicas licebit; Myrtale bibit laurum.

Ad Sextum. V.

SEXTE, Palatinæ cultor ſacunde Minervæ,
 Ingenio fruereſ qui proprio Deï;
 Nam tibi nãſcentes domini cognoscere curas,
 Et ſecreta ducis pectora noſſe licet;
 Sit locus & noſtriſ aliquâ tibi parte libelliſ,
 Qua pedo, qua Marſus, quaque Catullus erit.
 Ad Capitolini cœleſtia carmina belli
 Grande cothurnati pone Maroniſ opus.

Ad Parthenium. VI.

SI non eſt grave, nec nimis moleſtum,
 Muſæ, Parthenium rogate veſtrum:
 Sic te ſerior, & beata quondam

Salvo Cæsare finiat senectus,
 Et sis invidiâ favente felix:
 Sic Burrus citò sentiat parentem;
 Admittas timidam, brevemque chartam
 Intra limina sanctioris aulae.
 Nôsti tempora tu Jovis sereni,
 Cum fulget placidus, suoque vultu,
 Quo nil supplicibus solet negare.
 Non est, quòd metuas preces iniquas:
 Nunquam grandia, nec molesta poscit,
 Quæ cedro decorata, purpurâque
 Nigris pagina crevit umbilicis.
 Nec porrexeris ista, sed teneto
 Sic, tanquam nihil offeras, agasque.
 Si novi dominum novem fororum,
 Ultro purpureum petet libellum.

Ad Vulcanum. VII.

Qualiter Assyrios renovant incendia nidos,
 Una decem quoties secula vixit avis:
 Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
 Et sumpsit vultus præsidis ipsa sui.
 Jam precor oblitus nostræ, Vulcane, querelæ
 Parce: summus Martis turba, sed & Veneris.

De Phaside. VIII.

Edictum Domini Deique nostri,
 Quo subsellia certiora fiunt,
 Et pueros eques ordines recepit;
 Dum laudat modò Phasis in Theatro,
 Phasis purpureis rubens lacernis,
 Et jactat tumido superbus ore;
 Tandem commodiùs licet sedere,
 Nunc est reddita dignitas equestris;
 Turbâ non premimur, nec inquinamur.
 Hæc, & talia dum refert supinus,
 Illas purpureas & arrogantes
 Jussit surgere Lectius lacernas.

In Symmachum. IX.

LAnguebam: sed tu comitatus protinus ad me
 Venisti centum, Symmache, discipulis.

Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ :
Non habui febrem, Symmache ; nunc habeo.

Ad Regulum, de fama Poëtarum. X.

ESse quid hoc dicam vivis quod fama nagatur,
Et sua quòd rarus tempora lector amat ?
Hi sunt invidiæ nimirum, R gult, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeii quærinus umbram;
Et Laudant Catuli Juli templa fenes.
Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone ?
Et sua riserunt secula Mæonidem.
Raræ coronato plausere théatra Menandro:
Nôrat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen, ô nostri, nè festinate, libelli :
Si post fata venit gloria, non propero.

Ad Severum, de Stella. XI.

Sardonychæ, smaragdos, adamantas, iaspidas uno
Versat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies : inde est hæc, puto, culta manus.

De eodem. XII.

QUòd nutantia fronte perticatâ
Gestat pondera Maschilion superbus ;
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Sej tem quòd pueros levat, vel octo ;
Res non difficilis mihi videtur :
Uno cùm digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

In Callistratum. XIII.

SUM fateor semperque fui, Callistratè, pauper,
Sed non obscurus, nec malè notus eques :
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic est.
Quodque cinis paci, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt testa columnis,
Et libertinas arca flagellat opes :
Magnaque Nilivæ servit tibi gleba Syenes ;
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuq; sumis ; sed quod sum, non potes esse
Tu quod es ? è populo quilibet esse potest.

De Manneio. XIV.

Sedere primo solitus in gradu semper,
 Tunc cum liceret occupare. Manneius,
 Bis excitatus terque transfulit castra.
 Et inter ipsas penè tertius fellas
 Post Caiumque Luciumque confedit.
 Illinc cucullo prospicit caput tectus,
 Oculoque ludos spectat indecens uno.
 Et hinc miser dejectus in viam transit;
 Subsellioque semifultus extremo,
 Et malè receptus altero genu jactat,
 Equiti sedere; Lectioque, se stare.

Ad Domitianum. XV.

Quintus nostrorum liber est, Auguste, jocosum,
 Equè itur læsus carmine nemo meo,
 Gaudet honorato sed multus nomine liëtor,
 Cui victura meo munere fama datur.
 Quid tamen hæc profunt quamvis venerantia multos,
 Non profunt sane, me tamen ista juvant.

Ad Lectorem. XVI.

Seria cùm possim, quòd delectantia malim
 Scribere, tu causa es, lector amice, mihi.
 Qui legis, & totâ cantas mea carmina Româ;
 S' d nescis, quanti stet mihi talis amor.
 Nam si falciferi defendere templâ Tonantis,
 Sollicitisque velim vendere verba reis;
 Plurimus Hispanas mittit mihi nauta metretas,
 Et fiet vario sordidus ære sinus.
 At nunc conviva est, commensatorque libellus,
 Et tantùm gratis pagina nostra placet.
 Bellè, inquis, dixi: satis est: laudabimur usque.
 Dissimulas? facies me, puto caudicem.

In Galliam. XVII.

DUM proavos, atavosque refers & nomina
 magna;
 Dum tibi noster eques sordida conditio est;
 Dum te poss' negas nisi lato, Gallia, clavo
 Nubere: nupsisti, Gallia, cistifero.

Ad Quintianum. XVIII.

QUOD tibi Decembri mense, quo volunt mappæ,
 Gracileſque lingulæ, cereique, chartæque,
 Et acuta ſenſibus teſta cum damaſcenis,
 Præter libellos vernulas nihil miſi :
 Fortaſſe avarus videar, aut inhumannus.
 Odi dolofas munerum & malas artes.
 Imitantur humos dona : namque quis neſcit
 Avidum voratâ deſcipi ſcarum muſcâ ?
 Quoties amico diviti nihil donat,
 O Quinctiane, liberalis eſt pauper.

Ad Domitianum. XIX.

SI qua fides veri, præferri, maxime Cæſar,
 Temporibus poſſunt ſecula nulla tuis.
 Quando magis dignos licuit ſpectare triumphos ?
 Quando Palatini plûs meruere Dei ?
 Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma ?
 Sub quo libertas Principe tanta fuit ?
 Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licèt unum,
 Quod colit ingratas pauper amicitias.
 Quis largitur opes veteri, fidioque ſodali ?
 Aut quem proſequitur non alienus eques ?

Ad eundem. XX.

Ŝaturnalitiæ ligulum miſiſſe ſelibræ,
 Flammatave togæ ſcriptula tota decem,
 Luxuria eſt, tumidiq; vocant hæc munera reges:
 Qui crepit aureolos, forſitan unus erit.
 Quatenus hi non ſunt, eſto tu, Cæſar, amicus :
 Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
 Jamdudum tacito rides, Germanice, naſo :
 Utile, quod non vis, do tibi conſilium.

Ad Julianum Martialem. XXI.

SI tecum mihi, chare Martialis,
 Securis liceat frui diebus ;
 Si diſponere tempus otioſum,
 Et veræ pariter vacare vitæ :
 Nec nos atria, nec domus potentum,
 Nec lites tetricas, forumque triſte
 Nôſſemus, nec imagines ſuperbas :
 Sed geſtatio, fabulæ, libelli,

Campus,

Campus, porticus, umbra, villa, thermæ;
 Hæc essent loca semper, hi labores.
 Nunc vivit sibi neuter, heu! bonosque
 Soles effugere, atque abire sentit,
 Qui nobis pereunt, & imputantur.
 Quisquam vivere cum sciat, moratur?

De Appollonio. XXII.

Quintum pro Decimo, pro Crasso, Regule,
 Macrum

Ante salutabat rhetor Appollonius.
 Nunc utrumque suo resalutat nomine, quantum
 Cura, laborque potest! scripsit, & edidicit.

In Paullum. XXIII.

Mane domi si te merui, voluique videre,
 Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquilæ.
 Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;

Qua videt antiquum rustica Flæra Jovem.
 Alta suburbani vincenda est semita clivi,
 Et nunquam sicco sordida faxa gradu:
 Vixq; datur longas mulorum vincere mandras:
 Quæque trahi multo marmora fune vides.
 Illud adhuc gravius, quod te post mille labores,
 Paulle, negat lasso janitor esse domi.
 Exitus hic operis vani, togulæque madentis:
 Vix tanti Paullum mane videre fuit.
 Semper inhumanos habet officiosus amicos:
 Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

Ad Bassum. XXIV.

Herbarum fueras indutus, Basse colores,
 Jura theatralis dum siluere loci.
 Quæ postquam placidi censoris cura renasci
 Iussit, & Oceanum certior audit eques:
 Non nisi vel cocco madidâ, vel murice tinctâ
 Veste nites, & te sic dare verba putas.
 Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:
 Aut meus ante omnes Codrus haberet equum

De Hermete. XXV.

Hermes Martia seculi voluptas:
 Hermes omnibus eruditus armis:
 Hermes & gladiator, & magister:

80 M. VAL. MARTIALIS

Hermes turba sui tremorque ludi:
 Hermes quem timet Helius, sed unum:
 Hermes cui cadit Advolans, sed uni:
 Hermes vincere, nec ferre doctus:
 Hermes supposititius sibi ipsi:
 Hermes divitiæ locariorum:
 Hermes cura, laborque ludiarum:
 Hermes belligerâ superbus hastâ:
 Hermes æquoreo min. x tridente:
 Hermes casside languidâ timendus:
 Hermes gloria Martis universi;
 Hermes omnia solus, & ter unus.

De Cærestrato. XXVI.

Quadringenta tibi non sunt, Chærestratæ; surge,
 Læctius ecce venit: sta, fuge, curre, late.
 Equis, iô, revocat, discedentemque reducit?
 Equis, iô, largas pandit amicus opes?
 Quem chartis famæq; damus, populisq; loquendum?
 Quis Stygios non vult totus adire lacus?
 Hoc, rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
 Spargere, & effuso permaduisse croco?
 Quàm non sensuro dare quadringenta caballo,
 Aureus ut Scorpi nasus udique micet?
 O frustra locuples, ô dissimulator amice,
 Hæc legis & laudas; quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXVII.

Quod alpha dixi, Codre, penulatorum
 Te nuper aliquâ cum jocarer in charta:
 Si fortè bilem movit hic tibi versus,
 Dicās licebit beta me togatorum.

In fictum equitem. XXVIII.

Ingenium, studiumque tibi, moresque, genusq;
 Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
 Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
 Ut sedeas viso pallidus Oceano.

In Mamercum. XXIX.

Ut benè loquatur, sentiatque Mamercus
 Efficere nullis Aule, moribus possis:
 Pietate fratres Curtios licet vincas,
 Quiete Nervas, comitate Rufones,

Probitate

Probitate Marcos æquitate Mauricos,
 Oratione Regulos, jocis Pullus:
 Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
 Hominem malignum forsan esse tu credas:
 Ego esse miserum credo, cui placet nemus.

Al. Galliam. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis:
 Formosus est tem, Mice, diebus eris.
 Si non deridis, si verum, lux mea, narras:
 Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

Al. Varronem. XXXI.

Varro Sophocleæ non inficiande cothurno,
 Nec minus in Calabrâ suspiciende lyrâ
 Differt otus: nec te secundi scena Catulli
 Derineat, cultis aut eligia comis.
 Soli lege fumoso non adspernanda Decembri
 Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
 Commodus nisi fortè tibi petiusq; videtur
 Saturnalia perdere, Varro, nuces.

De ludo puerorum cum iuvenis. XXXII.

Adice, quam placidis insultet turba iuvenis.
 Et sua quam facilis pondera taurus amet
 Cornibus hic pendet summis: vix ille per armos
 Currit, & in toto ventilat arma bove.
 At æritas immota riget: non esset arena
 Tutior, & possent flere plena magis.
 Nec trepidant gressus: sed de discrimine palmæ
 Securus puer est, sollicitumque pecus.

Al. Faustinum, de Crispo. XXXIII.

QUædrauem Crispus tabulis, Faustine, supremis
 Non cedit uxori: cui dedit ergo? sibi.

In Causidæum. XXXIV.

Carpere caudicis fertur mea carmina; qui sit
 Nescio: si sciero, vix tibi, caudicide.

De Erotio. XXXV.

Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla
 puellam

Oscula commendo deliciæque meas:
 Pallida nè nigras horrescat Erotion umbras,
 Oraque Tartarei prodigiosa canis.

82 M. VAL. MARTIALIS

Impletura fuit sextæ modò frigora brumæ,

Vixisset totidem ni minùs illa dies.

Inter tam veteres laudat lasciva patronos

Et nomen blæso garriat ore meum.

Mollia nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi,

Terra, gravis fueris : non fuit illa tibi.

Ad Fabullum de Euclide. XXXVI.

DUM sibi redire de Patrensisbus fundis

Ducenta clamat coccinatus Euclides,

Corinthioque plura de suburbano ;

Longumque pulchrâ stenuma repetit à Ledâ,

Et suscitanti Lectio reluctatur ;

Equiti superbo, nobili, locupleti,

Cecidit repentè magna de sinu clavis.

Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

Ad Faustinum. XXXVII.

LAudatus nostro quidam, Faustine, libello,

Diffimalat, quasi nil debeat : Imposuit.

De Erotio puella. XXXVIII.

PUella senibus dulcior mihi cynis,

Agnâ Galefi mollior Phalantini,

Conchâ Lucrini delicatior stagni :

Cui nec lapillos præferas Erythræos,

Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,

Nivesque primas, liliumque non tactum ;

Quæ crine vincit Bæticæ gregis vellus,

Rhenique nodos, aureamque nitellam :

Fragravit ore, quod rosarium Pæsti,

Quod Articarum prima mella cerarum ;

Quod succinorum rapta de manu gleba :

Cui comparatus indecens erat pavo,

Inamabilis scinrus, & frequens Phoenix :

Adhuc recenti tepet Erotion busto,

Quam pessimorum lex avara fatorum

Sexta peregit hieme, nec tamen totâ,

Nostros : mores, gaudiumque, lususque.

Et esse tristem me meus vetat Pætus :

Pectusque pulsans, pariter & comam vellens,

Deslere non te vernulæ pudet mortem ?

Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,

Notam,

Notam, superbam, nobilem, locupletem,
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

Ad Sextum, in Calliodorum. XXXIX.

9 C Alliodorus habet censum (quis nescit?) eque-
strem,

Sexte; sed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta fecat, quid dicit *ἑὴν μίαν*
Uno credis equo posse sedere duos?

Quid cum fratre tibi? quid cum Polluce molesto?
Non esset Pollux si tibi, Castor eras.

Unus, cum sis duo, Calliodore, federis.

Surge: solœcisimum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledaë; aut cum fratre sedere
Non potes; alternis, Calliodore, sede.

In Carinum. XL.

7 S Upremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, misi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miserere jam, Carine.
Signa rariùs, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque sacculumque,
Cræso divitior licet fuissem,
Iro pauperior forem; Carine,
Si conchem toties meam comesseles.

Ad Artemidorum. XLI.

P Inxisti Venerem; colis, Artemidore, Miner-
vam:

Et miraris opus displicuisse tuum?

In Dydymum Spadonem. XLII.

T Heatra loqueris, & gradus, & edicta;
Trabeasque, & Idæis, fibulasque, censusque;
Et punicatâ pauperes manu monstras.
Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

Amicis donandum. XLIII.

4 C Allidus effracti nummos fur auferet arcâ:
Prosternet patrios impia flamma lares:

Dabitur

Debitor usuram pariter, sortemque negabit :

Non reddit sterilis semina iacta seges :

Dispensatorem fallax spoliabit amica :

Mercibus exstructas obruet unda rates.

Extra fortunam est, quicquid donatur amicis :

Quas dederis, solas semper habebis opes.

De Thaide & Lecania. XLIV.

Thais habet nigros, niveos Lecania dentes.

Quæ ratio est ? emptos hæc habet ; illa suos.

In Dentonem. XLV.

Quid factum est, rogo, quid repente factum,

Ad coenam mihi, Dento, quod vocanti

(Quis credat ?) quater ausus es negare ?

Sed nec respicis, & fugis sequentem,

Quem thermis modò quærere, & theatris,

Et conclavibus omnibus solebas.

Sic est : captus es unctiore cœnâ,

Et major rapuit canem culina

Jam te : sed citò cognitum & relictum

Cùm fastidierit propina dives,

Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

In Bassam. XLVI.

Dicis formosam, dicis te, Bassa, puellam.

Istud quod non est, dicere Bassa solet.

De Philone. XLVII.

Nunquam se cœnasse domi Philo jurat : &
hoc est,

Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

Ad Labienum. XLVIII.

Vidissem modò fortè cùm sedentem

Solum te, Labiene ; tres putavi.

Calvæ me numerus tuæ fefellit.

Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,

Quales nec verum decere possint.

Nudum est in medio caput, nec ullus

In longâ pilus aræa notatur.

Hic error tibi profuit Decembri,

Tunc cùm prandia misit Imperator,

Cum panariolis trilus redisti :

Talem Geryonem fuisse credo.

Vites cenſeo porticum Philippi :
Si te viderit Hercules, periſſi.

In Charopinum. XLIX.

COeno domi quoties, niſi te, Charopine, vocavi,
Protinus ingentes ſunt inimiciſſiæ :
Meque petis ſtriſto medium transfigere ferro,
Si noſtrum ſine te ſciſ caluiſſe focum.
Nec ſemel ergo mihi ſurtum ſeciſſe licebit ?
Improbius nihil eſt hac, Charo ine, gulâ.
Deſine jam noſtram, precor, obſervare culinam ;
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

Ad Ruſum. L.

HIC qui libellis prægravem gerit lævam,
Notatiorum quem premit chorus levis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epiſtolisq; commodat gravem vultum,
Simili Catoni, Tullioq; Brutoque ;
Exprimere, Ruſe, fidiculæ licet cogan ,
Av Latinum, *Χαῖψ* non poteſt Græcum.
Si fingere me illud putas, ſalutemus.

In Poſthumum. LI.

QUÆ mihi præſtiteris memini, ſemperq; tenebo :
Cur igitur taceo, Poſthume ? tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exſumat ; dixerat ipſe mihi.
Non bellè quædam faciunt duo : ſufficit unus
Huc operi ſi vis ut loquar, ipſe tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Poſthume, dones
Auctoris percunt garrulitate ſui.

Ad Baſſum. LII.

COL hida quid ſcribis ? quid ſcribis, amice,
Thyeſtem ?

Quid tibi vel Niobe, Baſſe, vel Andromache ?
Materia eſt, mihi crede, tuis aptiſſima chartis
Deucalion ; vel, ſi non placet hic, Phaëthon.

De rhetore Apollonio. LIII.

EXtemporalis factus eſt meus rhetor :
Calpurnium non ſcripſit, & ſalutavit.

Ad Lupum. LIV.

CUI tradas, Lupe, filium magistro,
 Quæris sollicitus diu, rogâsq.
 Omnes grammaticosque, rhetorasque.
 Divites, moneo: nihil sit illi
 Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
 Famæ Rutilium suæ relinquat,
 Si versus facit, abdicet Poëtam.
 Artes discere vult pecuniosas?
 Fac, discat citharædus, aut choraules.
 Si duri puer ingeni videtur,
 Præconem facias, vel architectum.

Ad Cinna. LV.

CUM voco te dominum, noli tibi, Cinna placere:
 Sæpè etiam servum, sic resaluto meum.

Ad Posthumum. LVI.

CRAS te victurum, cras dicis, Posthume, semper.
 Dic mihi cras istud. Posthume, quando venit?
 Quam longè est cras istud? ubi est? aut unde petendum
 Numquid apud Parthos, Armeniosque later?
 Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos,
 Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
 Cras vives: hodie jam vivere, Posthume, serum est.
Ille sapis, quisquis, Posthume, vixit heri.

Ad Stellam. LVII.

QUOD non argentum, quod non tibi mittimus
 aurum,
 Hoc facimus causâ, Stella diserte, tuâ.
 Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
 Fictilibus nostris exoneratus eris.

Ad Detractorem. LVIII.

ADLATRES licet usque nos & usque,
 Et gannitibus improbis laceis:
 Certum est hanc tibi pernegare famam,
 Olim quam peris in meis libellis,
 Qualiscunque legaris ut per orbem.
 Nam te cur aliquis sciat fuisse?
 Ignotus pereas, miser, necesse est.
 Non deerunt tamen hac in urbe forsan
 Unus, vel duo, tresve, quatuorve,

Pellem.

Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à scabie tenemus unguēs.

Ad hospites. LIX.

JUre tuo nostris maneat licet, hospes, in hortis?
Si potes in nudo ponere membra solo:
Aut si portatur tecum tibi magna supellex;
Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcitra lectos:
Putris & abruptâ fascia recte jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus.
Eni hortos; plus est: instrue tu; minus est.

Ad Ponticum. LX.

QUID sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me sollicitus, Pontice, sæpè rogas.
Admiror; stupeo; nihil est perfectius illis:
Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis; faciat tibi sic benè Cæsar,
Sic Capitolinus Jupiter; immò tibi.

Ad Callistum & Alcimum, suos ministros. LXI.

SEXTANTES, Calliste, duos infunde Falerni;
Tu super æstivas, Alchime, funde nives.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturque rosis tempora futilibus.
Jam vicina jubent nos vivere Mausolea:
Cum doceant, ipsos posse perire Deos.

Ad Cæsarem. LXII.

ASTRA polumq; dedit, quamvis obstante novercâ,
Alcidæ, Nemææ terror, & Arcas aper;
Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ;
Et gravis in Siculo pulvere fusus Eryx;
Silvarumque tremor, tacitâ qui fraude solebat.
Ducere nec rectas, Cacus, in antra boves.
Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
Dat majora novus prælia manè dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monstro?
Quot tua Mænaliis collocat hasta fues;
Ræddatur si pugna triplex pastoris Iberi;
Est tibi, qui possit vincere Geryonem.

Sæpè licèt Graiæ numeretur bellua Lænae,
 Improbè Nilivæ quid fœcit Hydra feris?
 Pro meritis cœlum tantis, Auguste, dederunt
 Alcida citò Di; sed tibi fœd dabunt.

In Pontilianum. LXIII.

SÆpè salutatus, nunquam prior ipse salutus:
 Scierit æternum, Pontilianè, vale.

De hirudine. LXIV.

HYbernos peterent solito cùm more relictis
 Atthides, in nidis unè remansit avis.
 Deprendere nefas ad tempora verna revertæ,
 Et profugam volucres diris ire facè.
 Serò dedit poenâs, discerpi noxia mater.
 Debuerat: sed tunc, cùm laceravit Ilym.

Ad Lesbiam. LXV.

ARctoâ de gente comam tibi, Lesbicè, misit;
 Ut scires quantò sit tua flava magis.

In M. Antonium. LXVI.

ANToni, Phario nil obesture Phothino,
 Et leviùs tabulâ, quàm Cicerone nocens
 Quid gladium demens Romana stringis in ora?
 Hoc admisisset nec Catilina nefas.

Impius infendo miles corrumpitur auro:
 Et tantis opibus vox tacet una tibi.
 Quid profunt sacræ pretiosa silentia linguæ?
 Incipient omnes pro Cicerone loqui.

De Syrisco. LXVII.

INFusum sibi nuper à Patrono
 Plenum, Maximè, centies Syrisco
 In sellariolis v. gus popinis
 Circa balnea quatuor peregit.
 O quanta est gula, centies comèsse!
 Quantò major adhuc, nec accubare?

Ad Faustinum. LXVIII.

Humida quâ gelidas summis tit Trebula valles,
 Et viridis Cancrì mensibus alget ager;
 Rura Cleonæo nunquam remerata leone,
 Et domus Æolio semper amica Noto,
 Te, Faustine, vocant: longas his exige messes
 Collibus; hibernum jam tibi Tibur erit.

De origine Bacchi. LXIX.

QUI potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelen dicere, Ruse, patrem.

Ad Theodorum. LXX.

NON donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna causa est;
Dones tu mihi nè tuos libellos.

De Pompeio & filiis. LXXI.

Pompeios juvenes Asia, atque Europa: sed ipsum

Terra tegit Libyes; si tamen ulla tegit.
Quid mirum, toto si spargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

Ad Quintum. LXXII.

QUÆ legis causâ nupsit tibi Lælia, Quincte,
Uxorem potes hanc dicere legitimam.

Ad Cinnam. LXXIII.

Profecit poto Mithridates sæpè veneno,
Toxica nè possent sæva nocere sibi.
Tu quoque cavisti coenando tam male semper,
Nè posses unquam, Cinna, perire fame.

Ad Marullum. LXXIV.

Narratur bellè quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auricula.

Ad Turanium. LXXV.

SI tristi domicenio laboras,
Turani; potes esurire mecum.
Non deerunt tibi si soles *περιτειν*
Viles Cappadocæ, gravesque porri.
Divisis cybium latebit ovis.
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigrâ cauliculus virens patella,
Argentem modò qui reliquit hortum:
Et pulsem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum:
Et, quas docta Neapolis creavit,

Lento castanæ vapore tostæ
 Vinum tu facies bonum bibendo,
 Post hæc omnia fortè si movebit
 Bacchus quam solet, esuritionem,
 Succurrent tibi nobiles olivæ.
 Piceni modò quas tulere rami;
 Et fervens cicer, & tepens lupinus.
 Parva est cœnula, (quis potest negare?)
 Sed finges nihil, audiesve fictum,
 Et vultu placidus tuo recumbes
 Nec crassum dominus leget volumen.
 Sed, quod non grave sit nec infacetum.
 Parvi tibia condyli sonabit.

In Zoilum. LXXVI.

Undecies unâ surrexit, Zoile, cœnâ;
 Et mutata tibi est synthesis undecies:
 Sudor inhæreret madidâ nè veste retentus,
 Et laxam tenuis læderet aura cutem.
 Quare ego non sudo, qui tecum, Zoile, cœno?
 Frigus enim magnum synthesis una facit.

Ad Severum. LXXVII.

NON totam mihi, si vacabis, horam.
 Dones, & licet imputes, Severe,
 Dum nostras legis exigisque nugas.
 Durum est perdere serias; rogamus,
 Jacturam patiaris hanc, ferasque.
 Quod si legeris ipse cum deserto
 (Sed numquid sumus improbi?) Secundo;
 Plus multò tibi debiturus hic est,
 Quàm debet domino suo, libellus.
 Nam securus erit, nec inquieta
 Lassi marmora Sisyphei videbit,
 Quem censoria cum meo Severo
 Docti lima momorderit Secundi.

Ad Æmilianum. LXXIX.

Semper eris pauper, si pauperes, Æmiliane:
 Dantur opes nulli nunc, nisi divitibus.

In Gaurum. LXXIX.

Quid promittebas mihi millia, Gaure, du-
centa,

Ti dare non poteris millia, Gaure, decem?
An potes & non vis? rogo, non est turpius istud?

I, tibi disperdas, Gaure: pusillus homo es.

Ad Dyndimum. LXXX.

Insequeris, fugio; fugis, insequor: hæc mihi
mens est!

Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Ad Gallam. LXXXI.

JAM tristis nucibus puer relictis
Clamose revocatur a Magistro
Et blando malè proditus fritillo.

Arcanâ modò raptus è propinâ,

Ædilem rogat udus aleator.

Saturnalia transiere tota:

Nec munuscula parva, nec minora

Misisti mihi, Galla, quæ solebas.

Sanè sic abeat meus December.

Scis certè, puto, vestra jam venire

Saturnalia, Martias Kalendas.

Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

Ad Julium Martialem. I.

Sextus mittitur hic tibi libellus,
Imprimis mihi, care Martialis:
Quem si terferis aure diligenti,
Audebit, minus anxius tremensque,
Magnas Cæsaris in manus venire.

De filio Domitiani. II.

Nascere, Dardanio promissum nomen Iulo,
Vera Deum soboles: nascere, magne puer,
Cui pater æternas post secula tradat habenas,
Quique rogas orbem cum seniore senex.
Ipse tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

Ad Domitianum. III.

Censor maxime, principumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot Deos, tot urbes;
Plus debet tibi Roma, quod pudic est.

Ad Cæcilianum. IV.

Rustica mercatis multis sum prædia nummis:
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes? tacitum te dicere credo,
Non reddes: Ideo, Cæciliane, rogo.

De Thelesina. V.

Julia lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque iurare domos iussa Pudicitia est;

Aut minùs, aut certè non plus, tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit : adultera lege est.
Offendor mœchâ simpliciore minùs.

Ad Severum. VI.

PRætores duo, quatuor tribuni,
Septem candidici, decem Poetæ,
Cujusdam modò nuntias petebant
A quodam fene ; non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid faruo, Severe, fecit ?

Ad Levinum. VII.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro ?
Et quereris, si te suscitât Oceanus ?

Petitorium. VIII.

PAUCA Jovem nuper cùm millia fortè rogarem :
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Jovi ; sed millia nobis
Nulla dedit : pudeat pauca rogâsse Jovem.
At quàm non tetricus, quàm nullâ nubilus irâ,
Quàm placido nostris legerat ore preces !
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis :
Et Capitolas itque reditque vias.
Dic, precor, ô nostri dic conscia virgo Tonantis :
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare ?
Sic ego : sic breviter, positâ mihi Gorgone Pallas ;
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas ?

In Marcum. IX.

QUOD non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris ? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti :
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras ; me pascit aquosa Peloris :
Non minùs ingemma est & mihi, Marce, gula.
Te C. dmæa Tyros, me pinguis Gallia vestit :
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem ?
Ut præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non sit verbis, Marce : ut, ameris, ama.

De Fabulla. X.

Jurat capillos esse, quos emit, suos
Fabulla; numquid, Paulle, pejerat? nego.

De statua Juliae. XI.

Quis te Phidiaco formatum, Julia, cœlo,
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacitâ respondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore decor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Maris revocetur amor, summique Tonantis,
A te Juno petat ceston, & ipsa Venus.

In Laberium. XII.

Versus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi; quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi; virum putabo.

De Formica succino inclusa. XIII.

DUM Phaëthonteâ formica vagatur in umbrâ,
Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

In Cinnamum. XIV.

Cinnam, Cinname, te jubes vocari.
Non est hic, rogo, Cinna barbarissimus?
Tu si Furius antè dictus esses,
Fur istâ ratione dicereris.

Ad Priscum, de Salonino. XV.

Sancta Salonini terris requiescit Iberis,
Quâ melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas: nam qui te, Prisce, reliquit,
Vivit, quâ voluit vivere parte magis.

In Posthumum caufidicum. XVI.

NON de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abesse furto.
Hoc iudex tibi postulat probari,
Tu cannas, Mithridaticumque bellum.
Et perjurâ Punici furoris,
Et Syllas, Mariosque, Mutiosque

Magnâ voce sonas, manuque totâ.
Jam dic, Posthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVII.

MUtua te centum sestertia, Phœbe, rogavi:
Cum mihi dixisses, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teq; decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

De Stella & Janthide. XVIII.

PErpetuam Stellæ dum jungit Janthida vati
Læta venus, dixit: plus dare non potui.
Hæc coram dominâ: sed nequius illud in aurem:
Tu nè quid pecces, exitiose, vide.
Sæpè ego lascivum Martem furibunda cecidi,
Legitimos hæset cum vagus antè toros.
Sed postquam meus est, nullâ me pellice læsit:
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percussit pectora loro,
Plaga juvat: sed tu jam Dea cæde duos,

In proculinam. XIX.

QUod nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modò, nunc facis maritum,
Nè lex Julia te notare possit:
Non nubis, Proculina; sed fateris.

In deformem Candidatum. XX.

TU licet & manibus blandis, & vocibus infles:
Contra te facies imperiosa tua est.

De Carisiana. XXI.

NIL lascivius est Carisiano;
Saturnalibus ambulat togatus.

Ad Marcellinum. XXII.

MArcelline, boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit ursa iugo;
Ille vetus pro te patriusque quod optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat,
Bella velint, Martemque ferum, rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

Ad Nepotem. XXIII.

BIS vicine Nepos (nam tu quoque proxima
Floræ

Incolis, & veteres tu quoque Ficelias;
Est tibi, quæ patrii signatur imagine vultus,
Testis maternæ n. ta pudicitiae.
Tu tamen annofo nimium nè parce Falerno :
Et potiùs pl nos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum ;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos :
Possunt & patres vivere, crede mihi.

Epitaphium. Glaucia. XXIV.

Libertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Chari deliciae breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Juncto Flaminiae jacet sepulchro :
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modò messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas viator.

De eodem. XXV.

NON de pl. be domus, nec avaræ verna catastræ
Sed domini sancto dignus amare puer ;
Munera cùm possit nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæq; datum : quis blandior illo ?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit ?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus,
Quicquid amas, cupias non placuisse nimis.

In Patrum. XXVI.

SEX sestertia si statim dedisses,
Cùm dix'ri mihi ; sume, tolle, dono :
Deberem tibi, Pate, pro ducentis.
At nunc cum d. deris diu moratus,
Post septem, puto, vel novem Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris ?
Sex sestertia, Pate, perdidisti.

De morte Othonis. XXVII.

CUM dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
Forſitan & poſſet vincere mollis Otho:
Damnavit multo ſtaturum ſanguine Martem,
Et fodit certâ peſtora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, ſane vel Cæſare m jor:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

Ad Diadumenum. XXVIII.

MUnera da nobis, Diadumene, larga: quot in-
Oceani fluctus me numerare jubet: (quis?
Et maris Ægæi ſparſas per littora conchas;
Et quæ Cecropio monte vagantur apes:
Quæq; ſonant pleno voceſque, manuſq; theatro,
Cum populus ſubiti Cæſaris ora videt.
Nolo quot gemmas dedit exorata Catullo
Leſbia: pauca cupit, qui numerare poteſt.

Ad Cæcilianum. XXIX.

Septem clepsydras magnâ tibi voce petenti
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreisque tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam.
Ut tandem ſaties vocemque ſitimque, rogamus
Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXX.

Aſpicias ut parvus, nec adhuc trieteride plenâ
Regulus auditum laudat & ipſe patrem?
Maternosque ſinus viſo genitore relinquat,
Et patrias laudes ſentiat eſſe ſuas?
Jam clamor, centumque viri, denſumque coronâ
Vulgus, & infanti Julia teſta placent.
Acriſ equi ſoboles magno ſic pulvere gaudet;
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Di ſervate, precor, matri ſua vota, patrique:
Audiat ut natum Regulus; illa duos.

In Cinna. XXXI.

Pater ex Marulla, Cinna, factus es ſeptem,
Non liberorum: namq; nec tuus quiſquam,
Nec eſt amici, filiuſve vicini:
Sed in grabatis tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus ſuis furta.

Hic qui retorto crine Manrus incedit,
 Sobolem fatetur esse se coci Santiaë,
 At ille simâ nare, turgidis labris,
 Ipsa est imago Pannici palæstritæ.
 Pistoris esse tertium quis ignorat,
 Quicumque lippum novit & vidit Damam ?
 Hunc verò acuto capite, & auribus longis,
 Quæ sic moventur ut solent asellorum,
 Quis morionis filium neget Cyrrhæ ?
 Duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa,
 Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
 Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
 Si spado Corefus, Dindimusque non esset.

In raucum Poetam. XXXII.

QUI recitat lanâ fauces & colla revinctus,
 Hic se posse loqui, posse tacere negat.

De Etrusci thermis. XXXIII.

E Trusci nisi thermulis lavis,
 Illotus morieris, Oppiane :
 Nullæ sic tibi blandientur unde.
 Nec fontes Aponi rudes Puellis,
 Non mollis Sinuessæ, fervidique
 Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
 Non Phœbi vada, principesque Baia.
 Nusquam tam nididum micat serenum :
 Lux ipsa est tibi longior, diesque
 Nullo tardius à loco recedit,
 Illic Taygeti virent metalla,
 Et certant vario decore saxa,
 Quæ Phryx & Libys altiùs cecidit.
 Siccos pinguis onyx anhelat æstus,
 Et flammâ tenui calent ophitæ.
 Ritus si Placeant tibi Laconum,
 Contentus potes arido vapore,
 Crudâ Virgine, Martiâve mergi ;
 Quæ tam candida, tam ferena lucet,
 Ut nullas ibi suspiceris undas.
 Et credas vacuam nitere Lygdon.
 Non attendis, & aure me supinâ

Jamdudum quasi negligenter audis.
Illotus morieris, Oppiane.

Ad Castricum. XXXIV.

DUM tibi felices indulgent, Castrice. Baiaë,
Canaq; sulphureis nympha natatur aquis;
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa jageribus non onerosa suis.
Hic mihi Baiani soles, mollisque Lucrinus;
Hic vestrae mihi sunt, Castrice, divitiæ.
Quondam laudatas quacunq; libebat ad undas.
Currere, nec longas pertimuisse vias;
Nunc urbi vicina juvant, facilesque recessus:
Et satis est. pigro si licet esse mihi

In Calliodorum. XXXV.

Festivè credis te, Calliodore, jocari;
Et solum multo permaduisse sale.
Omnibus arrides, dicteria dices in omnes:
Sic te convivam posse placere putas.
At si ego non bellè, sed verè dixero quiddam;
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

Ad Catianum. XXXVI.

VApulat assiduo Veneri quadriga flagello,
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

Ad Ianthida nympham. XXXVII.

Nympha, mei Stellæ quæ fronte domestica puro
Laberis, & domini gemmea testâ subis;
Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro;
Sive Camœnarum de grege nona venis:
Exolvit votis hâc se tibi virgine porcâ
Marcens, furtivam quod bibit æger aquam:
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
Da secura tui: sit mihi sana sitis.

In Pomponium. XXXVIII.

Quòd tam grande sophos clamat tibi turba togata
Non tu, Pomponi; cœna diserta tua est.

Ad Lupercum. XXXIX.

Euòd convivaris sine me tam sæpè, Luperce,
Inveni, noceam quâ ratione tibi.

Irascar licet usque voces, mitasque, rogesque,
Quid facies? inquis, quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. XL.

HOC jacet in tumulo raptus puerilibus annis
 Pantagathus, domini cura, dolorque sui ;
 Vix tangente vagos ferro refecare capillos
 Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
 Sis illi quamvis, Tellus, placata levisque ;
 Artificis levior non potes esse manu.

De Andragora. XLI.

LOTUS nobiscum est, hilaris cœnavit ; & idem
 Inventus manè est mortuus Andragoras.
 Tam subitæ mortis causam, Faustine, requiris ?
 In somnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XLII.

QUOD semper casâque, cinnomoque,
 Et nido niger alitis superbæ,
 Fragas plumbea Nicerorianâ ;
 Rides nos, Coracine, nil olentes.
 Malo, quàm benè, olere, nil olere.

In Phæbum. XLIII.

MENTIRIS fictos unguento, Phœbe, Capillos,
 Et tegitur pictis sordida calva comis,
 Tonsores capiti non est adhibere necessum :
 Radere te meliùs spongia, Phœbe, potest.

Ad Aulum Pudentem. XLIV.

CERNERE Parrhasios dum te juvat, Anle, Triones
 Comminus, & Scythici sidera ferre poli :
 O quàm penè tibi Stygias ego raptus ad undas
 Elysæ vidi nubila fusca plagæ !
 Quamvis lassâ tuos quærebant lumina vultus,
 Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
 Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
 Stamina, nec surdos vox habet ista Deos :
 Sospite me sospes Latias revehêris ad urbes,
 Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccharum. XLV.

ET dolet, & queritur sibi non contingere frigus
 Propter sexcentas Baccara gausapinas :
 Oprat & obscuras luces, ventosque, nivesque :
 Odit & hybernos, si tepuere, dies.

Quid

Quid fecere mali nostræ tibi, sæva, lacernæ,
Tollere de scapulis quas levis aura potest?
Quantò simplicius, quantò est humanius istud,
Mense vel Augusto sumere gausapinas?

De Pompilio. XLVI.

REM factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leve flavorum valeat genus Ufipiorum,
Quisquis & Ausonium non amat imperium,
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:
Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.
Quam multi tineis pascunt blattasque diserti!
Et redimunt soli carmina docta coqui?
Nescio quid plus est, quod donat sæcula chartis:
Victurus genium debet habere liber.

In Invidiam. XLVII.

Laudat, amat, cantat nostros mea Roma libellos:
Meque finis omnes, me manus omnis habet.
Ecce! rubet quidam, pallet, stupet, oscitat, odit:
Hoc volo, nunc nobis carmina nostra placent.

Ad Oplanum hereditatam. XLVIII.

AMisit pater unicum Silanus:
Cessas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

Ad Mariam. XLIX.

SCIS te captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis, qui captat, quid? Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis, hæredem, stulte, supremis
Scribis, & esse tuo vis, furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo:
Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine deslebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret; des, Mariane, nihil.

In Detractorem. L.

CUM sis nec rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirsutâ peperit rubicunda sub illice conjux;
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque rogatæ
Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:

Emendare meos, quos novit fama, libellos,
 Et tibi permittis felices carpere nugas :
 Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
 Non adspernantur proceres urbisque, forique ;
 Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
 Et repetit toties facundo Regulus ore ;
 Quique videt propius magni certamina Circi,
 Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ :
 Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
 Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
 Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minervâ
 Acrius & tenues finxerunt pectus Athenæ.
 Nè valeam, si non multo sapit altius istud,
 Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
 Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
 Omnia crudelis lanius per compita portat.
 Andes præterea, quos nullos noverit, in me
 Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.
 At si quid nostræ tibi bilis innasserit ardor,
 Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe :
 Stigmata nec vasfrâ delebit Cinnamus arte.
 Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
 Fumantem nasum vivi tentaveris urfi,
 Sit placidus licet & lambat digitosq; manusque :
 Si dolor & bilis, si justa coegerit ira,
 Ursus erit ; vacuâ dentes in pelle fatiges,
 Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.

Ad Tuccam. LI.

Hexametris epigramma facis, scio dlicere Tuccam :
 Tucca, solet fieri ; denique, Tucca, licet.
 Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoq; Tucca,
 Si breviora probas, disticha sola legas. (licetq;
 Conveniat nobis : ut fas, epigrammata longa
 Sit transire tibi scribere, Tucca, mihi.

De morte Eutychi Pueri. LIH.

Flete nefas vestrum, sed toto flete Lucrino
 Naiades, & luctus sentiat ipsa Theris.
 Inter Baianas raptus puer occidit undas
 Eutychus, ille tuum, Castrice, dulce decus.

Quicquid

Quicquid id est subitæ quæcunq; est causa rapinæ:
Sit precor, & tellus mitis, & unda tibi.

Ad Martianum LIII.

S Exagesima, Martiane, messis
Acta est, &, puto, jam secunda Cottæ;
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Ostendit digitum, vel impudicum,
Alconti, Dasioque, Symmachoque.
At nostri benè computentur anni,
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores
A vitâ meliore separentur;
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse Martiane,
Multum decipiturque falliturque:
Non est vivere, sed valere, vita

De Cilice f. re LIV.

F UR notæ nimium rapacitatis
Compile Cilix volebat hortum.
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacuâ manu redire;
Ipsam surripuit Cilix Priapum.

Ad Æsculanum. LV.

M Edio recumbit imus ille qui lecto,
Calvæ trifilem semitæctus unguento,
Foditque tonsis ora laxa lentiscis;
Mentitur, Esculane: non habet dentes.

In Pontiam. LVI.

C U M mittis turdumve mihi, quadramve placen-
Sive femur leporis, sive quid his simile; (tæ,
Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia; sed nec edam.

Epitaphium Fusci. LVII.

I L le sacri lateris custos, Martisque togati,
Credita cui summi castra fuere ducis,
Hic situs est Fuscus; licet hoc, fortuna, fateri:
Non timet hostiles jam lapis iste minas.

Grande jugum domitâ Dacus cervice recepat,
Et famulum victrix possidet umbra nemus.

In Afrum. LVIII.

CUM sis tam pauper, quàm nec miserabilis Irus;
Tam juvenis, quàm nec Parthenoræus erat
Tam fortis, quàm nec cum vinceret Artemidorus;
Quid te Cappadocum sex onus esse juvat?

Rideris, multoque magis traduceris, Afer.

Quàm nudus medio si spatium foro.

Non aliter monstratur Atlas cum comparare ginno.

Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.

Invidiosa tibi quàm sit lætica, requiris?

Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Ad Aulum de Phryge lusco. LIX.

POtor nobilis, Aule, lumine uno
Luscus Phryx erat, alteroque Lippus:

Huic Heras medicus, bibas caveto

Vinum: si biberis, nihil videbis.

Ridens Phryx, oculo, valebis, inquit.

Misceri sibi protinus deunces,

Sed crebros jubet: exitum requiris?

Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

Ad Lupum. LX.

TRistis es & felix sciat hoc fortuna caveto
Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

Ad Cæsarem, de rosis hybernis. LXI.

UT nova dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus
Miserat hybernas ambitiosa rosas:

Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,

Urbis ut intravit limina prima tuæ.

Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ.

Tantaque Pestani gloria ruris erat.

Sic quacumq; vagus, gressumq; oculosque ferebas,

Textilibus sertis omne rubebat iter,

At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ,

Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.

Ad Rufum. LXII.

QUIDAM me modo, Rufe, diligentur
Inspectum, velut emptor, aut lanista,
Cum vultu digitoque subnotasset,

Tune es, tune ait ille Martialis,
Cujus nequitias jocosque novit
Aurem qui modo non habet Batavam?
Subrifi modicè; levique nutu
Me, quem dixerat esse, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Respondi: quia sum malus Poëta.
Hoc nè sæpius accidat Poëtae,
Mittas, Ruse, mihi bonas lacernas.

Ad Domitianum. LXIII.

QUantum sollicito fortuna parentis Etrusco,
Tantum, summe ducum, debet uterq; tibi.
Nam tu missa tuâ revocâsti fulmina dextrâ:
Hos cuperem mores ignibus esse Jovis,
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti.
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
Esse quod & comiti contigit, & reduci.

De Philippo. LXIV.

O Caphoro sanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Avite; furis.
In mortuum Rufum Camonium. LXV.

EDitus est sextus sine te mihi, Ruse Camoni,
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri.
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Ruse:
Et resonet totâ planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas! heu quàm brevis occidit ætas
Viderat Alpei præmia quinque modò.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus nostros, Ruse, tenere locos;
Accipe cum fletu mœsti breve carmen amici:
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

Pro vino gelida temperato. LXVI.

SETinum, dominæque nives, densique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam;
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult hæres divitis esse Midæ.
Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumq;
Et potet calidam, qui mihi laudat, aquam. *Ad*

Ad Cæsarem. LXVII.

DI tibi dent, & tu, Cæsar, quæcumq; mereris,
Di mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

Ad Cæcilianum. LXVIII.

MAnè salutavi vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tantâ, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

Ad Rufum de Panareto potore. LXIX.

CUM peteret feram mediâ jam nocte matellam.
Arguto madidus pollice Panaretus;
Spoletina data est, sed quam ficcaverat ipse:
(Nec fuerat foli tanta lagena fatis.)
Ille fide summâ testæ sua vina remensus,
Reddidit cœnophori pondera plena sui.
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe, merum biberat.

In Ammianum. LXX.

CÆlatus tibi cùm sit, Ammiane,
Serpens in paterâ Myronis arte,
Vaticena bibis; bibis venenum.

De Thaide. LXXI.

TAM malè Thais olet, quàm non fullonisavari
Testa vetus, mediâ sed modò fracta viâ:
Non ab amore recens hircus, non ora leonis;
Non detracta cani Transiberina cutis:
Pullus abortivo nec cùm putrescit in ovo;
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depositâ quoties balnea veste petit:
Philetro niter, aut acidâ later oblita cretâ;
Aut tegitur pingui terque quaterque sabâ.
Cùm benè se tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cùm fecit, Thaida Thais olet.

De Calpetiano. LXXII.

POnuntur semper chrysendeta Calpetiano,
Sive foris, ceû cum cœnat in urbe domi.
Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet immò suum.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER VII.

Ad Domitianum de lorica. I.

Accipe belligeræ Crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusæ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterat lorica vocari:
Pectore cum sacro federit, ægis erit.

De eadem. II.

Invia Sarmaticis domini lorica sagittis,
Et Martis Getico tergo fida magis;
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
Texuit innumeri lubricus unguis apri:
Felix forte tuâ! sacrum cui tangere pectus.
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmatæque ducem, sed citò, redde togæ.

Ad Pontilianum. III.

CUR non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Nè mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

De Oppiano. IV.

Esset, Castrice, cum mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

Ad Cæsarem, de reditu. V.

Si desiderium, Cæsar, populique, Patrumque
Respicias, & Latæ gaudia vera togæ;
Redde Deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

De eodem. VI.

ECquid hyperboreis ad nos conversus ab oris
 Ausonias Cæsar jam parat ire vias?
 Certus abest auctor, sed vox hunc nunciat omnis:
 Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
 Publica Victrices testantur gaudia chartæ:
 Martis laurigerâ cuspide pila virent.
 Rursus, iô, magnos clamat tibi Roma triumphos,
 Iviçtusque tuâ, Cæsar in urbe sonas.
 Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
 Sermaticæ laurus nuncius ipse veni.

De eodem. VII.

HYberna quamvis Arctos, & rudis Peuce.
 Et ungularum pulsibus calens Ister,
 Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,
 Teneat domantem regna perfidæ gentis,
 Te, summe mundi rector, & parens orbis,
 Abesse nostris non tamen potes votis.
 Illic & oculis & animis fumus, Cæsar;
 Adeoque mentes omnium tenes unus,
 Ut ipsa magni turba nesciat Circi
 Utrumne currat Passerinus, an Tigris.

De eodem. VIII.

Nunc hilares, si quando mihi nunc ludite, Musæ
 Victor ab othryfio redditur orbe Deus.
 Certa facis populi tu primus vota, December;
 Jam licet ingenti dicere voce; Venit.
 Felix sorte tuâ! poteris non cedere Jano,
 Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
 Festa coronatus ludet convicia miles,
 Inter laurigeros cum comes ibit equos.
 Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar
 Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

De Casselio. IX.

CUM sexaginta nemeret Casselius annos.
 Ingeniosus homo est: quando disertus erit?

De Olum. X.

IN lucem cœnat Sertonius: Ole, quid ad te,
 Cùm liceat totâ flectere nocte tibi?

EPIGRAMMAT. LIB. VII. 109

Septingenta Tito debet Lupus : Ole, quid ad te ?

Assẽm nè dederis, credederisve Lupo.

Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole,

Quodque magis curæ convenit esse tuæ.

Pro togulâ debes: hoc ad te pertinet, Ole.

Quadrantem nemo jam tibi credit : & hoc.

Uxor mœcha tibi est : hoc ad te pertinet, Ole.

Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.

Dicere quindecies poteram, quod pertinet ad te :

Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

Ad Aulum Pudentem. XI.

COgis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pukens, libellos.

O quàm me nimiùm probas, amasque,

Qui vis archetypas habere ingas !

Ad Faustinum. XII.

SIC me fronte legat dominus, Faustine, serenâ
Excipiatque meos quâ solet aure jocos :

Ut mea nec, justè quos odit, pagina lædât,

Et mihi de nullo fama rubore placet.

Quid prodest, cupiant cùm quidam nostrâ videri,

Siqua Lycambeo sanguine tela madent ?

Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,

Qui Phœbi radios ferre diemque negant ?

Ludimus innocui: scis hoc benè : juro potentis

Per genium famæ, Castalidumque gregem ;

Perque tuas aures, magni mihi numinis instar,

Lector, inhumanâ liber ab invidiâ.

De Lycoride. XIII.

DUM Tiburtinis albescere collibus audit
Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,

Venit in Herculeos colles : quod Tiburis alti

Aura valet ? parvo tempore nigra redit.

Ad Regulum. XIV.

ÆRa domi non sunt : superest hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus numera : nunquid emis ?

Ad Bibliothecam Julii Martialis. XV.

RUris Bibliotheca delicati.

Vicinam videt unde lector urbem :

110 M. VAL. MARTIALIS

Inter carmina sanctiora si quis
 Lascivæ fuerit locus Thaliæ,
 Hos nido licet inferas vel imo,
 Septem quos tibi misimus libellos
 Auctoris calamo sui notatos :
 Hæc illis pretium facit litura.
 At tu munere dedicate parvo,
 Quæ cantaberis orbe nota toto,
 Pignus Pectoris hoc mei tuere,
 Juli Bibliotheca Martialis.

De fragmento Argus. XVI.

Fragmentum, quod vile putas & inutile lignum,
 Hæc fuit ignoti prima carina maris.
 Quam nec Cyanæ quondam potuere ruinæ
 Frangere, nec Scythici tristior ira freti,
 Secula vicerunt : sed quamvis cesserit annis,
 Sanctior est salvâ parva tabella rate.

In Sanctram. XVII.

Nihil est miserius, nec gulosius Sanctrâ,
 Rectam vocatus cùm recurrit ad cœnam,
 Quam tot diebus, noctibusque captavit ;
 Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
 Et utramque coxam leporis, & duos armos :
 Nec erubescit pejerare de turdo ;
 Et ostreorum rapere lividos cirros.
 Buccis placentæ fordidam linît mappam.
 Illic & uvæ collocantur ollares,
 Et Punicorum pauca grana malorum,
 Et lippa ficus, debilisque boletus.
 Sed mappa cùm jam mille rumpitur furtis,
 Rosos tepenti spondylos sinu condit,
 Et devorato capite turturem truncum.
 Colligere longâ turpe nec putat dextrâ
 Analecta, quicquid & canes reliquerunt.
 Nec esculenta sufficit gulæ præda,
 Misto lagenam replet ad pedes vino.
 Hæc per ducentas cum domum tulit scalas,
 Seque obseratâ clausit anxius cellâ,
 Gulosus ille postero die vendit.

EPIGRAMMAT. LIB. VII. III

Ad Pollam, de natali Lucani. XVIII.

HÆC est illa dies, quæ, magni conscia partus,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullaque invisior umbrâ:
Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

De eodem. XIX.

VAtis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aodinum turba favet sacris
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dedisset,
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

Ad Phæbum, de eodem. XX.

PHœbe, veni; sed quantus eras, cum bella canenti
Ipse dares Latiae plectra secunda lyræ.
Quid tantâ pro luce precer? tu, Polla, maritum
Sæpè colas, & se sentiat ipse coli.

In maledicum, amicitiae pestem. XXI.

CUM Juvenale meo quæ me committere tentas
Quid non audebis, perfidia lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes:

Thesea Perithoi destituisset amor.

Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,

Et Leda poteras dissociare genus.

Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis;

Sit tecum mihi, quod cum Juvenale velis.

In blandum Poëtam. XXII.

DUlcia cum tantum scribas epigrammata semper,
Et cerussatâ candidiora cute;

Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis,

Gutta sit; ô demens, vis tamen illa legi.

Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:

Nec grata est facies, cui gelasinus abest.

Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:

Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

Ad Apollinarem. XXIII.

APollinarem conveni meum, Scæzon,
Et si vacabit (nè molestus accedas)

Hoc quaecunque, cujus aliqua pars ipse est,

Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.

Si te receptum fronte videris totâ,

Noto rogabis ut favore sustenter.

Quanto

112 M. VAL. MARTIALIS

Quanto mearum, scis amore nugarum
 Flāget : nec ipse plus amare te possum.
 Contra malignos esse si cupis tutus,
 Apollinarem conveni meum, Scazon.

De apro sibi misso à Dextro. XXIII.

Tuscæ glandis aper populator, & illice multā
 Jam piger, Ætolæ fama secunda feræ,
 Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter,
 Præda jaces nostris invidiosa focis.
 Pinguescant madidi læto nidore Penates,
 Flāget & exciso festa culina iugo.
 Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
 Addet & arcano mista Falerna garo.
 Ad dominum redeas ; noster te non capit ignis
 Conturbator aper : vilius esurio.

Ad Fuscum. XXIV.

SIC Tiburtinæ crescat tibi sylvā Dianæ,
 Et properet cæsum sæpè redire nemus :
 Nec Tarteſſiacis Pallas tua, Fusce, traquetis
 Cedat, & immodici dent bona musta lacus :
 Sic fora mirentur, sic te palatia laudent,
 Excolat & geminas plurima palma fores :
 Otia dum medius præstat tibi parva December,
 Excipe, sed certā, quos legis, aure jocos.
 Scire liber verum : res est hæc ardua : sed tu
 Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

Ad Regulum. XXV.

RAucæ cortis aves, & ova matrum,
 Et flavas medio vapore Chias,
 Et fœtum querulæ rudem capellæ,
 Nec jam frigoribus pares olivas,
 Et canum gelidis olus pruinis
 De nostro tibi rure missa credis ?
 O quā Regule, diligenter erras ?
 Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
 Quicquid villicus Umber, aut colonus,
 Aut rus marmore tertio notatum,
 Aut Tusci, tibi Tusculive mittunt ;
 Id totā mihi nascitur Suburrā.

Ad Atticum. XXVI.

Attice, facundæ renovas qui nomina gentis,
 Nec finis ingentem conticuisse domum :
 Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
 Te secreta quies, te sophos omnis amat.
 At juvenes alios fractâ colit aure magister,
 Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
 Non pila, non follis, non te paganica thermis
 Præparat, aut nudi stipitis ictus hebes :
 Vara nec injecto ceromate brachia tendis :
 Non harpasta vagus pulverulenta rapis :
 Sed curris niveas tantum prope virginis undas ;
 Aut tibi Sidonio taurus amore calet.
 Per varias artes, omnis quibus area fervit,
 Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

In Cinnam. XXVII.

Sordidior cæno cum sit toga, calceus autem
 Candidior primâ sit tibi, Cinna, nive ;
 Dejecto quid, inepte pedes perfundis amictu ?
 Collige, Cinna, togam ; calceus ecce perit.

Ad Severum, de balneis Charini. XXVIII.

Quo possit fieri modo, Severe,
 Ut vir pessimus omnium charinus
 Unam rem bene fecerit, requiris ?
 Dicam, sed cito, quid Nerone pejus
 Quid thermis melius Neronianis ?
 Non deest protinus ecce de maligni
 Qui sic raucidulo loquatur ore :
 Ut quid tu domini deque nostri
 Præfers muneribus Neronianas ?
 Thermas præfero balneis Charini.

Ad Stellam. XXIX

Cum pluvias madidumq; Jovem preferre negaret,
 Et rudis hybernis villa nataret aquis :
 Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
 Muneribus venit tegula missa tuis.
 Horridus ecce sonat Boreæ stridore December :
 Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Ad

Ad Castricum, de quaestoris nota damnatoria. XXX.

NOsti mortiferum quaestoris, Castrice, signum?
 Est operæ pretium discere rheta novum,
 Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
 Lethalem juguli jusserat esse notam.
 Turpis ab inviso pendebat stiria naso,
 Cum flaret madida fauce December atrox.
 Collegæ tenuere manus quid plura requiris?
 Emungi misero, Castrice, non licuit.

De Polyphemi & Scyllæ imaginibus. XXXI.

TAntuses & talis nostri, Polypheme, Severi,
 Ut te mirari possit & ipse Cyclops,
 Sed nec Scylla minus, quod si fera monstra duorum
 Junxeris, alterius fiet uterque timor.

De Cælio. XXXII.

Discursus varios, vagumque manè,
 Et fastus, & Ave potentiorum,
 Cum preferre patique jam negaret;
 Cœpit fingere Cælius podagram :
 Quam dum vult nimis approbare veram,
 Et sanas linit obligatque plantas.
 Inceditque gradu laborioso,
 (Quantum cura potest, & ars doloris !)
 Desit fingere Cælius podagram.

Epitaphium patris Etrusci. XXXIII.

HIC jacet ille senex, Augustâ notus in aulâ,
 Pectore non humili passus utrumq; Deum:
 Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris,
 Misceat : Elysium possidet ambo nemus.
 Occidit illa prior viridi fraudata juventâ
 Hic prope ter senas vixit Olympiades.
 Sed festinatis raptum tibi credidit annis.

Adspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas

Ad Sempronium Tuccam. XXXIV.

Cosmicus esse tibi, Semproni Tucca, videris,
 Cosmicus, Semproni, tam mala, quam bona sunt.

Ad Castricum XXXV.

Muneribus cupiat si quis contendere tecum,
 Audeat hic etiam Castrice, carminibus.

Nos tenues in utroq; fumus, vinctiq; parati:

Inde sopor nobis, & placet alta quies.

Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris
Alcinoo nullum poma dedisse putas;

In Cinna. XXXVI.

Prim est, ut præstas, si quid te, Cinna rogabo:
Illud deinde sequens, ut cito. Cinna, neges.

Diligo præstantem; non odi, Cinna, negantem,

Sed tu nec præstas, nec citò, Cinna, negas.

Ad Ovidium Cæsonii exsulantis comitem. XXXVII.

Maximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est;
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.

Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Neronem

Ausus es, & profugi, non tua, fata sequi.

Æquora per Scyllæ magnus comes exsulis isti;

Qui modò nolueras consulis ire comes.

Si victura meis mandantur nomina chartis,

Et fas est cineri me superesse meo:

Audiet hoc præsens, venturaque turba; fuisse

Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Ad eundem. XXXVIII.

Facundi Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille, quem frequenti
Felix litera pagilla salutat.

Hunc tu per Siculas secutus undas,

O nullis, Ovidi, tacende linguis,

Sprevisti domini furentis iras.

Miretur Pyladem suum vetustas,

Hæsit qui comes exuli parentis.

Quis discrimina comparet duorum?

Hæstisti comes exuli Neronis.

Ad Priscum. XXXIX.

Commendare tuum dum vis mihi carminæ
munus,

Mæonioque cupis doctius ore loqui;

Excrucias multis pariter me teque diebus;

Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.

Divitibus poteris musas, elegosque sonantes

Mittere: pauperibus munera pexa dato.

Ad

Ad Licinium Saram. XL.

DOCTORUM Licini celeberrime Sura virorum,
 Cujus prisca graves lingua reduxit avos;
 Rederis, heu quanto fatorum munere! nobis
 Gustatâ Lethes penè remissus aquâ.
 Perdiderant jam vota metum, securaque flebat
 Tristitia; & lacrymis usque peractus eras.
 Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
 Et raptis fatis reddidit ipse colos.
 Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
 Moverit: & frueris posteritate tuâ,
 Vive velut raptô, fugitivaque gaudia carpe:
 Perdiderit nullum vita reversa diem.

De Annio. XLI.

CUM mensas habeat serè ducentas,
 Pro mensis habet Annius ministros.
 Transcurrent gabatæ, volanque lances.
 Has vobis epulas habete lauti:
 Nos offendimur ambulante cœnâ.

Ad Severum. XLII.

PARVA suburbani munuscula mittimus horti:
 Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

Ad Urbicum, de Aucto. XLIII.

MERCARI nostras si te piget, Urbice, nugas;
 Et jucunda tamen carmina nôsse libet:
 Pompeium quæras (& nôsti forsitan) Auctum,
 Ultoris primâ Martis in æde feder.
 Jure madens, varioque togæ limatus in usu,
 Non lector meus hic. Urbice, sed liber est.
 Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos,
 Ut pereat chartis litera nulla meis.
 Denique; si vellet, poterat scripsisse videri:
 Sed famæ mavult ille favere meæ.
 Hunc licèt à decimâ (nec enim fatis antè vacabit)
 Sollicites, capiet, coenula parva duos,
 Ille leget; hibe tu: nolis licèt, ille sonabit:
 Et cum, jam fatis est, dixeris; ille leget.

Ad Auctum. XLIV.

GRATUM est, quòd Celeri nostros legis, Aucte,
 libellos,

EPIGRAMMAT. LIB. VII. 117

Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, Juvat
 Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
 Nec fuit in nostro certior orbe fides
 Major me tanti reverentia turbat; & aures
 Non auditoris, judicis esse puto.

In Umbrum. XLV.

OMnia misisti mihi Saturnalibus, UMBER,
 Munera, contulerant quæ tibi quinq; dies
 Bis fenos triplices, & dentiscalpia septem:

His comes accessit spongia, mappa, calix;
 Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
 Et Laletanæ nigra lagena sapæ:

Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
 Et Lybicæ fici pondere testa gravis

Vix puto triginta nummorum tota fuisse

Munera, quæ grandes octo tulere Syri.

Quanto commodius nullo mihi ferre labore

Argenti potuit pondera quinque puer?

In Nufidianum. XLVI.

Semper manè mihi de memera somnia narras,
 Quæ moveant animum sollicitentque meum.

Jam prior ad sæcem, sed & hæc vindemia venit;

Exorat noctes dum mihi saga tuas.

Consumpsi falsasque molas, & thuris acervos:

Decrevere greges, dum cadit agna frequens.

Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt

Aut vigila, aut dormi, Nufidiane, tibi.

Ad Rabirium. XLVII.

Astra polumque tuâ cepisti mente, Rabiri,
 Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.

Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,

Has perat à nostro Pisa Tonante manus.

Ad Titum, de Cæciliano. XLVIII.

Non cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus?

Bellum convivam Cæcilianus habet.

Ad Jovem. XLIX.

TArpeïæ venerande rector aulæ,

Quem salvo duce credimus Tonantem,

Cùm voris tibi quisque te fatiget,

Et poscat dare, quæ Dei potestas:

118 M. VAL. MARTIALIS

Nil pro me mihi, Jupiter, petenti
Nè succensueris, velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare.
Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Domitianum. L.

Abstulerat totam temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Iussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et, modò quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in densâ nec cæca novacula turbâ:
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonfor, caupo, coquus, lanius sua linina servant:
Nunc Roma est, nuper magna taberna fuit.

De Silio. LI.

Perpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latîa carmina digna togâ;
Pierios tantum vati placuisse recessus
Credis, & Aoniæ Bacchica festa comæ?
Sacra cothurnati non attinget ante Maronis,
Implevit magni quàm Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis hasta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquam bis senis ingentem fascibus annum
Rexerat, asserto qui facer orbe fuit;
Emeritos Musis & Phœbo tradidit annos:
Proque suo celebrat nunc Heliconæ foro.

In Cinnamum. LII.

QUI tonfor fueras totâ notissimus urbe,
Et posthæc dominæ munere factus eques;
Sicanias urbes, Ætnæaque regna petisti,
Cinname, cum fugeres tristia jura fori.
Quâ nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, Iulive magister,
Non Cynicus, non tu Stoicus esse potes;
Vendere nec vocem Siculis plausumque theatris.
Quod superest, iterum, Cinname tonfor eris,

In Gargilianum. LIII.

LIS te bis decime numerantem frigora brumæ
Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miser, & demens! viginti litigat annis
Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. LIV.

HÆredem Fabius Labienum ex asse reliquit?
Plus meruisse tamen se Labienus ait.

Ad Instantium Rufum. LV.

Commendare meas, Instanti Rufe, Camœnas
Parce precor socero; seria forsan amat.
Quod si nugaces admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

De Theophila. ad Canium. LVI.

HÆC est illa tibi promissa Theophila, Cani,
Cujus Cecropiâ pectora dote madent.
Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus.
Nec minùs esse suam Stoica turba velit.
Vivet opus, quodcunque per istas miseris aures;
Tam non fœmineum nec populare sapit.
Non tua Pantænis nimiùm se præferat illi,
Quamvis Pierio sit benè nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
Castior hæc, & non doctior illa fuit.

De familia ficosa. LVII.

Ficosa est uxor, ficosus & ipse maritus:
Filia ficosa est, & gener, atque nepos.
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi.
Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
Cum sint ficosi pariter juvenesque senesque.
Res mira est? ficos non habet unus ager.

Ad Paullum. LVIII.

GRatus sic tibi, Paulle, sit December:
Nec vani triplices, brevesque mappæ,
Nec thuris veniant leves felibræ;
Sed lances ferat aut sciphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu, quod te potiùs juvat capitque,
Sic vincas Noviumque Publiumque
Mandris & vitreo latrone clausos:

120 M. VAL. MARTIALIS

Sic palmam tibi de trigone nudo
 Unctæ det favor arbiter coronæ,
 Nec lauder Polybi magis sinistras:
 Si quisquam mea dixerit malignus
 Atro carmina quæ madent veneno,
 Ut vocem mihi commodas patronam
 Et quantum poteris, sed usque, clames,
 Non scripsit meus ista Martialis.

Ad Maximum. LIX.

Esquiliis domus est, domus est tibi colle Dianæ.
 Et tua patricius culmina vicus habet:
 Hinc viduæ Cýbeles, illinc sacraria Vestæ;
 Indè novum, veterem prospicis indè Jovem.
 Dic, ubi conveniam: dic, quâ te parte requiram.
 Quisquis ubique habitat, Maxime, nusquam
 habitat.

Ad Philomusum. LX.

Quod te diripiunt potentiores
 Per convivia, porticus, theatra,
 Et tecum, quoties ita incidisti,
 Gestari juvat, & juvat lavari:
 Nolito nimius tibi placere.
 Delectas, Philomuse: non amaris.

In Tuccam. LXI.

Exigis ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
 Non faciam: nam vis vendere, non legere.

In Papilum. LXII.

DUM Saxetani ponatur cauda lacerti;
 Et benè si cœnas, conchis inuncta tibi est:
 Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea mullos,
 Mittis: habes nec cor, Papile, nec genium.

Ad Severum. LXIII

Potavi modò consulare vinum.
 Quæris quàm vetus atque liberale?
 Ipso consule conditum: sed ipse
 Qui ponebat, erat, Severe, consul.

Ad Faustinum. LXIV.

Quatenus Odrysios jam pax Romana Triones
 Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,

Hunc

Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
Mittere; jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si parva tui munuscula quæris amici
Commendare, ferat carmina nostra puer.
At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

Ad Lausum. LXV.

Triginta toto mala sunt epigrammata libro:
Si totidem bona sunt, Lause; liber bonus est.

De Eutrapelo. LXVI.

Eutrapelus tonfor dum circuit ora Luperci,
Expungitque genas; altera barba subit.

Ad Librum. LXVII.

DUM mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & argutâ picta tabella manu:
I, liber, ad Geticam Peucen, Istrumq; tacentem;
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis charo, sed dulcia dona, sodali
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delibilis annis
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

Ad Sabellum. LXVIII.

QUOD non insulsè scribis tetraesticha quædam,
Disticha quod bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror: facile est epigrammata bellè
Scribere; sed librum scribere difficile est.

In Sextum. LXIX.

AD natalitias dapes vocabar,
Essem cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repente factum,
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quod sum præteritus vetus sodalis?
Sed causam scio; nulla venit à me
Argenti tibi libra pustulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non est sportula, quæ negotiatur:
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, vapulet vocator.

De Amoribus absurdis. LXX.

SI meus aurita gaudet glaucopide Flaccus;
 Si fruitur tristi Canius Æthiope:
 Publius exiguae si flagrat amore catellæ;
 Si Cronus similem cercopithecon amat:
 Delectat Marium si perniciosus ichneuemon;
 Pica salutatrix si tibi, Lause, placet.
 Si gelidum collo nectit Glacilla draconem;
 Lusciniæ tumulum si Thelesina dedit:
 Cæca Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
 Qui videt hæc dominis monstra placere suis?

Ad Lausum, de suis libris. LXXI.

Fertur habere meos, si vera est fama, libellos
 Inter delicias pulchra Vienna suas.
 Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puerque,
 Et coram tetrico casta puella viro.
 Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent
 Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt:
 Quam meus Hispano si me Tagus impleat auro,
 Pascat & Hybla meas, pascat Hyemetto sapes.
 Nonnihil ergo sumus, nec blandæ munere linguæ
 Decipimur: credam jam puto, Lause, tibi.

Apollinari mittit coronam roseam. LXXII.

I, Felix rosa, mollibusque fertis
 Nostri cinge comas Apollinaris,
 Quas tu nectere candidas sed olim,
 Sic te semper amet Venus, memento.

Ad Creticum. LXXIII.

Jactat inæqualem Matho me fecisse libellum:
 Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
 Equales scribit libros Calvinus & Umber:
 Aequalis liber est, Cretice, qui malus est.

In Baccaram. LXXIV.

SI quid opus fuerit, scis me non esse rogandum,
 Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
 Appellat rigidâ tristis me voce Secundus:
 Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
 Pensio te coram petitur clarèque, palâmque:
 Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.

Esse queror gelidasque mihi tritasque lacernas

Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.

Hoc opus est, subito sias ut fidere mutus;

Dicere nè possis, Baccara, *quid sit opus.*

Ad Narniam. LXXV.

Narnia, sulphureo quam gurgite candidus
amnis

Circuit, ancipiti vix ad eunda iugo,

Quid tam sæpè meum nobis abducere Quinctum

Te iuvat, & lentâ detinuisse mora?

Quid Nomentani causam mihi perdis agelli,

Propter vicinum, qui pretiosus erat?

Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quincto;

Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

De Papilo. LXXVI.

Unguentum fuerat, quod onyx modò parva ge-
rebat:

Olfecit postquam Papilus, ecce garum est.

In Linum. LXXVII.

Bruma est, & riget horridus December;

Audes tu tamen osculo nivali

Omnes obuius hinc & hinc tenere,

Et totam, Line, basiare Romam.

Quid possis graviusque, sæuiusque

Percussus facere, atque verberatus?

Hoc me frigore basiet nec uxor,

Blandis filia nec rudis labellis.

Sed tu dulcior, elegantiorque;

Cujus livida naribus caninis

Dependet glacies, rigerque barba,

Qualem forficibus merit supinis

Tonsor Cinyphio Cilix marito.

Quare (si tibi sensus est, pudorque;)

Hybernas, Line, basiationes

In mensem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Urbici pueri. LXXVIII.

Conditus hic ego sum Bassi dolor Urbicus
infans:

Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.

Sex mihi de primâ decrant trieteride menses,
 Rupertunt tetricæ cûm mala pensa Deæ.
 Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
 Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
 Sic ad Lethæas, nisi Nestore senior, undas
 Non eat, optabis quem superesse tibi.

Ad Librum, de Cæcio Sabino. LXXIX.

NOsti si benè Cæcium, libelle,
 Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
 Auli municipem mei Pudentis;
 Illi tu dabis hæc vel occupato.
 Instent mille licèt premantque curæ,
 Nostris carminibus tamen vacabit:
 Nam me diligit ille proximumque
 Turni nobilibus leget libellis.
 O quantum tibi nōminis paratur!
 O quæ gloria, quàm frequens amator!
 Te convivia, te forum sonabit,
 Ædes, compita, porticus, tabernæ.
 Uni mitteris, omnibus legeris.

Ad Castorem. LXXX.

OMnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia ven-
 das.

Ad Crispinum. LXXXI.

SIC placidum videas semper, Crispine, Tonan-
 tem;

Nec te Roma minùs quàm tua Memphis amet;
 Carmina Parrhasiâ si nostra legentur in aulâ,
 (Namque solent sacrâ Cæsaris aurè frui.)
 Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
 Temporibus præstat nonnihil iste tuis.
 Nec Marso nimium minor est, doctoque Catullo,
 Hoc satis est: ipsi cætera mando Deo.

Ad Ponticum. LXXXII.

PONTICE, per reges discurre, & omnia lustras.
 Magna quidem sequeris, Pontice; magnus ho-
 mo es.

Pontice, si qua facis, sine teste facis, sine turbâ:
 Non adhibes multos, Pontice; cautus homo es.

Pontice,

Pontice, te celebrem formâ natura creavit :

Dignus eras Helenâ, Pontice ; pulcher homo es.

Pontice, voce tuâ posses adamanta movere :

Vox tua dulce sonat, Pontice ; dulcis homo es.

Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error :

Vis dicam verum, Pontice ? nullus homo es.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.
LIBER VIII.

Imperatorî Domitiano, Cæsari Augusto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis salutem.

O Mnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id est, vitam dedisti, tibi supplicant : & puto, propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruiter. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cuius locum materia successerat ; quam quidem subinde aliquâ jocorum mixturâ variari tentavimus, nè cœlesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quàm nos satiare, omnis versus ingereret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & supremæ fortunæ viris ita scripta sint, ut mimicam verborum licentiam affectâsse videantur : ego tamen illis non permisi tam lascivè loqui, quàm vulgò solent. Cum pars libri & major & melior ad maiestatem sacri nominis tui allegata sit, meminere, non nisi religionis purificatione lustratus, accedere ad templa debere. Quod ut custoditurum me lecturi sci-ant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

Ad librum suum. I.

L Aurigeros Domini liber intrature penates,
Disce verecundo sanctiùs ore loqui.

Nuda recede Venus : non est tuus iste libellus.

Tu mihi, tu, Pallas Cæsariana, veni.

Ad Janum. II.

Fastorum genitor parensque Janus
Victorem modò cum videret Istri.
Tot vultus sibi non satis putavit ;
Optavitque oculos habere plures :
Et linguà pariter locutus omni,
Terrarum Domino, Deoque rerum
Promisit Pyliam quater senectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

Ad Musam. III.

Quing; satis fuerant, vel sex, septemve libelli ;
Et nimium : quid adhuc ludere, Musa, juvat ?
Sit pudor, & finis. Jam plus nihil addere nobis
Fama potest : teritur noster ubique liber.
Et cum rupta situ Messilæ saxa jacebunt,
Altaque cum licini marmora pulvis erunt :
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram ; cum sic respondit nona sororum,
Cui conia, & unguento sordida vestiserat
Tunc potes dulces, ingrata, relinquere nugas ?
Dic mihi, quid melius desidiosus ages ?
An juvat ad tragicos foccum transferre cothurnos.
Aspera vel paribus bella tonare modis ;
Prælegat ut timidus raucâ te voce magister,
Oderit & grandis virgo, bonusque puer ?
Scribant ista graves nimium, nimiumque severi,
Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos :
Agnoscat mores vita legatque suos :
Angustâ cantare licet videaris avenâ,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

Ad Domitianum. IV.

Quantus, iò, Latias mundi conventus ad aras
Suscipit, & solvit pro duce vota suo !
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantum
Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra Dei.

Ad Macrum. V.

DUM donas, Macer, annulos puellis;
Desisti, Macer, annulos habere.

In Euctum. VI.

ARchetypis vetuli nihil est odiosus Eucti,
Picta Saguntino cymbia malo luto.
Argenti fumosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedontæ fuerant hæc pocula mensæ:
Ferret ut hæc, muros struxit Apollo Iyræ.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhætus
Cum Lapithis; pugnâ debile cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columnia nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis
Largius Æacides, & bibit ipse merum.
Hæc propinavit Bytiæ pulcherrima Dido
In paterâ, Phrygio cum data cœna viro est.
Miratus fueris cum prisca toreumata multum,
In Priami cyathis Astryanaëta bibes.

In Cinna. VII.

HOC agere est causas, hoc dicere, Cinna, disertè,
Horis, Cinna, decem dicere verba novem?
Sed modò clepsydras ingenti voce petisti
Quatuor: Ô quantum, Cinna tacere potes!

Ad Janum, de Reditu Caesaris. VIII.

PRincipium des, Jane, licet velocibus annis,
Et revoces vultu secula longa tuo:
Te primum pia thura rogent, te vota saluent:
Purpura te felix, te colit omnis honos:
Tu tamen hoc mavis Latiae quod contigit urbi,
Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

Ad Quintum. IX.

Solvere dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quamprimùm: brevis est occasio lucri.
Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

De Basso. X.

EMit lacernas millibus decem Bassus
 Tyrias coloris optimi: lucri fecit.
 Adeò benè emit? inquis: immò non solvit.

Ad Domitianum. XI.

Pervenisse tuam jam te scit Rhenus in urbem:
 Nam populi voces audit & ille tui.
 Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque
 Lætitiæ clamor terruit ipse novæ.
 Dum te longa sacro venerantur gaudia Circo,
 Nemo quater missos currere sensit equos.
 Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit:
 Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

Ad Priscum. XII.

UXorem quare locupletum ducere nolim
 Quæritis? uxori nubere nolo meæ.
 Inferior matrona suo fit, Prisce, marito:
 Non aliter fuerint fœmina virque pares.

Ad Gargilianum. XIII.

MOrio dictus erat: viginti millibus emi.
 Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

In crudelem amicum. XIV.

PALLIDA nê Cilicum timeant pomaria brumam,
 Mordeat & tenerum fortior aura nemus:
 Hybernis objecta notis specularia puros
 Admittunt soles, & sine fœce diem.
 At mihi cella datur, non totâ clausa fenestrâ,
 In qua nec Boreas ipse manere velit.
 Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
 Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

Ad Domitianum. XV.

DUM nova Pannonici numeratur gloria belli,
 Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem;
 Dat Populos, dat gratus Eques, dat thura Senatus,
 Et ditant Latias tertia dona tribus:
 Hos quoq; secretos memorabit Roma triumphos,
 Nec minor ista tuæ laurea pacis erit,
 Quòd tibi de sanctâ credis pietate tuorum:
 Principis est virtus maxima, nôsse suos.

In Ciperum. XVI.

PISTOR qui fueras diu, Cipere,
Nunc causas agis, & ducenta quæris.
Sed consumis, & usque mutuaris.
A pistore, Cipere, non recedis;
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. XVII.

EGI, Sexte, tuam, pactus duò millia, causam.
Misti nummos quot mihi? mille: quid est?
Narrasti nihil, inquis, & à te prodita causa est.
Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.

Ad Cirinum. XVIII.

SIC tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Ut mecum possis, vel prior ipse legi:
Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,
Charior ut mea sit, quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos posset cùm superare modos:
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cùm posset tragico fortius ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna XIX.

PAUPER videri Cinna vult; & est pauper.

Ad Varum. XX.

CUM facias versus nullâ non luce ducentos,
Vare, nihil recitas: non sapis, atque sapis.
De reditu Domitiani, ad Phosphorum. XXI.

PHOsphore, redde diem; quid gaudia nostra moraris?

Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma rogat: placidi numquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quòd nimis igne venis?
Ledaëo poteras abducere Cyllaron astro:
Ipse suo cedit nunc tibi Castor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus & Æthon
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci;
Et cupit Ausonium Luna videre ducem.

Jam, Cæsar, vel nocte veni : stent astra licebit,
Non deerit populo, te veniente, dies.

In Gallicum. XXII.

INvitas ad aprum ; ponis mihi Gallice, porcum :
Hybrida sum, si das, Gallice, verba mihi.

Ad Rusticum. XXIII.

Esse tibi videor sævus, nimiùmque gulosus,
Qui propter coenam, Rustice, cædo cocum ?

Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,

Ex quavis causâ vapulet ergo cocus ?

Ad Domitianum. XXIV.

SI quid fortè petam timido gracilique libello,

Improba non fuerit si mea charta ; dato.

Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari :

Offendunt nunquam thura precesque Jovem.

Qui fingit sacros auro vel marmore vultus,

Non facit ille Deos : qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

Vidisti semel, Oppiane, tantùm

Ægrum me male : sæpè te videbo.

Ad Domitianum. XXVI.

NON tor in Ecce istinuit Gangericus arvis

Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo.

Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres :

Delicias potuit nec numerare suas.

Vincit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,

Et victoris opes divitiasque Dei.

Nam cùm captivos ageret sub curribus Indos,

Contentus geminâ tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

MUnera qui tibi dat locupleri, Gaure, seniq ;

Si sapiis & sentis, hic tibi ait, morere.

De toga sibi à Parthenio donata. XXVIII.

DIC toga, facundi gratum mihi munus amici,

Esse velis cujus fama decusque gregis ?

Appula Ledaï tibi floruit herba Phalanti,

Quâ saturat Calabris culta Galesus aquis ?

An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi

Batis in Hesperia te quoque lavit ove ?

EPIGRAMMAT. LIB. VIII. 131

An tua Multifidum numeravit lana Timavum,
 Quem priùs astringero Cyllarus ore bibit?
 Te nec Amyclæo decuit vivere veneno:
 Nec Miletus erat vellere digna tuo.
 Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
 Et tiburtino monte quod albet ebur.
 Spartanus tibi cedit odor, Paphizæque columbæ;
 Cedit Erythæis eruta gemma vadis.
 Sed, licet hæc primis nivibus sint æmula dona,
 Non sunt Parthenio candidiora suo.
 Non ego prætulerim Babylonica picta superbè
 Texta, Semiramidæ quæ variantur acu.
 Non Arhamanteo potiùs me mirer in auro;
 Æolium dones si mihi, Phryxæ, pecus.
 O quantos risus pariter spectata movebit
 Cum Pallatinâ nostra licerna togâ!

De Difficilis. XXIX.

Difficilis qui scribit, puto, vult brevitatè placere
 Quid prodest brevitatis, dic mihi, si liber est?

De Spectaculo Scævole. XXX.

QUI nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,
 Temporibus Bruti gloria summa fuit:
 Aspicis, ut teneat flammæ, poenâque fruatur
 Fortis, & attonito regnet in igne manus!
 Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ
 Funus amat: totis pascitur illa sacris.
 Quòd nisi rapta foret nolenti poenæ parabat
 Scævior in lictos ire sinistra focos.
 Scire piget, post tale decus, quid fecerit ante:
 Quam vidi, fati est hanc mihi nōsse manum.

De columba Aretulle. XXXI.

ÆRA per tacitum delapsa sedentis in ipsos
 Fluxit Aretullæ blanda columba finas.
 Lustrat hoc casus, nisi inobservata maneret,
 Permissâque diu nollit abire fugâ.
 Si meliora præ fas est sperare sorori,
 Et dominum mundi flectere vota valent:
 Hæc à Sardōis tibi forsitan exulis oris,
 Fratre reversuro, nuncia venit avis.

Ad Paulum, de phiala. XXXII.

DE prætorigiâ folium, mihi, Paulle, coronâ,
 Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
 Hâc fuerat nuper nebulâ tibi pegma perunctum,
 Plida quam rubri diluit unda croci.
 An magis astuti der. sa est ungue ministri
 Bractea de fulcro (quod reor esse) tuo?
 Illa potest culicem longè sentire volentem,
 Et minimi pennâ papilionis agi.
 Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ,
 Et levitor fuso rumpitur icta mero.
 Hoc linitur sputo Jani caryora Calendis,
 Quam fert cum parvo sordidus asse cliens:
 Lenta minûs gracili crescunt colocasia filo:
 Plena magis ninnio lilia Sole cadunt:
 Nec vaga tam tenui discursat aranea telâ:
 Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
 Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:
 Crassior offensæ bulla temescit aquæ:
 Fortior & tortos servat vesica capillos,
 Et mutat Latias spuma Batava comas.
 Hâc cute Lædeo vestitur pullos in ovo:
 Tali lunatâ splenia fronte sedent.
 Quid tibi cum phialâ, ligulam cum mittere posses?
 Mittere cum posses vel cochleare mihi? — (ses
 Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere pos-
 Denique cum posses mittere, Paulle, nihil.

In Jactatorem. XXXIII.

Archetypum Myos argentum te dicis habere:
 Quod sine te factum est, hoc magis archetypum
 est.

In pessimos conjuges. XXXIV.

CUM sis similes, paresque vitâ,
 Uxor pessima, pessimus maritus;
 Miror, non benè convenire vobis.

Ad Domitianum. XXXV.

Regia Pyramidum, Cæsar, miracula ride:
 Jam tacit Eoûm barbara Memphis opus.
 Pars quora Parrhisiæ labor est Mareoticus aula?
 Clarius in toto nil videt orbe dies.

EPIGRAMMAT. LIB. VIII. 133

Septenos pariter credas adfurgere montes :
 Theffalicum brevior Pelion Ossa tulit.
 Æthera sic intrat, nigris ut conditus astris,
 Inferiore tonet nube ferenus apex.
 Et prius arcano satiatur lumine Phœbi,
 Nascentis Circe quàm videt ora patris.
 Hæc, Anguste, tamen, quæ vertice sidera pulsat,
 Par domus est cœlo : sed minor est domino.

Ad Polycarum. XXXVI.

QUOD Cajetano reddis Polycarme, tabellas,
 Millia te centum num tribuisse putas ?
 Debit hæc, inquis : tibi habe, Polycarme, tabellas,
 Et Cajetano nullia crede duo.

Ad Meliorem. XXXVII.

QUI præstat pietate pertinaci
 Sensuro bona liberalitatis,
 Capter forsitan, aut vicem reposcat.
 At si quis dare nomini relicto
 Post manes, tumultumque perseveret,
 Quærit quid nisi parcius dolere ?
 Refert sis bonus, an velis videri.
 Præstas hoc Melior, sciente famâ :
 Qui solemnibus anxius sepulti
 Nomen non finis interire Blæsi ;
 Et de munificâ profusus arcâ
 Ad natalitium diem colendum,
 Scribarum memori piæque turbæ
 Quod donas, facis ipse Blæsianum.
 Hoc longum tibi vita dum manebit,
 Hoc & post cineres erit tributum.

Ad Domitianum. XXXVIII.

QUI Pallatinæ caperet convivia mensæ,
 Ambrosiasque dapes, non erat antè locus.
 Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,
 Et Ganymedeâ pocula mixta manu.
 Esse velis, oro, ferus conviva Tonantis :
 At tu si properas Jupiter ipse veni.

Ad Priapum. XXXIX.

NON horri, neque palmitis beari,
 Sed rari nemoris, Priape, custos,

Ex quo natus es, & potes rem sci,
Furasces, moneo, manus repellas,
Et sylvam domini focis reserues,
Si defecerit hæc, & ipse lignum es.

Ad Faustinum. XL.

TRistis Athenagoras non misit munera nobis;
Quæ medio brunnæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certè tristem facit Athenagoras.

Ad Mathonem. XLI.

SI te sportula major ad beatos
Non corruperit, ut solet: licebit.
De nostro, Matho, centries laveris.

In Fabium & Christillam. XLII.

Effert uxores Fabius, Christilla maritos;
Funereamque toris quassat uterque facem.
Victores committe, Venus: quos iste manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

Ad Titulum. XLIII.

Titulle moneo, vive semper; hoc serum est:
Sub pædagogo coeperis licet, serum est:
At tu, miser Titulle, nec senex vivis:
Sed omne limen conferis salutator,
Et mane sudas urbis osculis udus,
Foroque trij lici sparsus ante equos omnes,
Ædemque Martis & Colossion Augusti.
Curris per omnes tertiasque quinct. sque.
Rape, congere, aufer, posside: relinquendum est.
Superba densis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginae Kalendarum:
Jurabit heres, te nihil reliquisse;
Supraque plateum te jacente, vel saxum,
Fartus papyro dum tibi torus crescit,
Ridebit omnes hic superbior flentes.

Ad Flaccum, de Reditu Pr. Terentii. XLIV.

Prisceus ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur; hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat & lento splendetat turbida limo
Amphora centeno consule facta minor.

Continget

Continget nox quando meis tam candida mensis?
 Tam iusto dabitur quando calere mero?
 Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros,
 Luxuriæ fiet tam bona causa meæ.

In varie se tondentem. XLV.

PArs maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est,
 Pars vulsa est: unum quis putet esse caput?

De abolla Crispini. XLVI.

Nescit cui dederit Tyriam Crispinus abollam,
 Dum mutat cultus, induiturque togam.
 Quisquis habes, humeris sua munera rende precamur:
 Non hoc Crispinus, te sed abolla rogat.
 Non quicumque capit saturatas murice vestes,
 Nec nisi deliciis convenit iste color.
 Si te præda juvat, foedique infania lucri,
 Quo possis melius fallere fume togam.

De Aspero. XLVII.

Formosam planè, sed cæcus diligit Asper.
 Plus ergo res est, quam videt, Asper amat.

Ad Domitianum. XLVIII.

Quanta Gigantei memoratur mensa triumphi,
 Quantaque nox superis omnibus illa fuit,
 Quam bonus occubuit genitor cum plebe deorum.
 Et licuit Faunis poscere vina iovem:
 Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus:
 Exhilarant ipsos gaudia nostra Deos.
 Vescitur omnis equus tecum, populusque patresque;
 Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
 Grandia pollicitus, quanto majora dedisti?
 Promissa est nobis sportula, recta data est.

De phiala Instantii Rusi. XLIX.

Quis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
 Mentoris hæc manus est, an Polyclete, tua?
 Livescit nullâ caligine fusca, nec odit
 Exploratores nubila massa focos.
 Vera minùs flavo radiant electra metallo,
 Et niveum felix pustula vincit ebur.
 Materię non cedit opus: sic alligat orbem,
 Plurima cum totâ lampade Luna nitet.

136 M. VAL. MARTIALIS

Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
 Cultus : ab hoc mallet vecta fuisse soror.
 Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, & tu
 Ipse tua pasci vite, Lyæ, velis.
 Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis :
 Palladius tenero lotos ab ore sonat.
 Sic methymnæo gavisus Arione delphin
 Languida non tacitum per fræta vexit onus.
 Imbuat egregium digno mihi nectare munus
 Non grege de domini, sed tua, Ceste, manus :
 Ceste decus mensæ, misce Serina : videtur
 Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
 Et numerum cyathis Instanti litera Rufi :
 Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Ad Ceditianum, de puero tonsore suo. L.

Tonsorem puerum, sed arte talem,
 Qualis nec Thalamus fuit Neronis.
 Drusorum cui contigere barbæ,
 Æquandas semel in genas rogatus,
 Rufo, Ceditiane, commodavi.
 Dum iussus repetit pilos eosdem,
 Censurâ speculi manum regente ;
 Expingitque cutem, facitque longam
 De tonsis epaphræsim capillis ;
 Barlatus mihi tonsor est reversus.

In Catullam. LI.

Formosissima quæ fuere, vel sunt,
 Sed vilissima quæ fuere, vel sunt,
 O quam te fieri, Catulla vellem
 Formosam minùs, aut magis pudicam !

Ad Domitianum. LII.

Magna licet toties tribuas, majora daturus
 Dona, ducum victor, victor & ipse tui :
 Diligeris populo non propter præmia, Cæsar !
 Propter te populus præmia, Cæsar amat :

Ad eundem de leone. LIII.

Auditur quæntum massylla per avia murmur,
 Innumero quoties sylva leone furit ;
 Pallidus attonitos ad Plena mapalia pastor
 Cum revocat tauros, & sine mente pecus :

Tantus

Tantus in Aufoniâ fremuit modò terror arenâ.
 Quis non esse gregem crederet ? unus erat :
 Sed cuius tremarent ipsi quoque jura leones,
 Cui diadema daret marmore picta Nomas.
 O quantum per colla decus, quem spargit honorem.
 Aurea lunatæ cùm stetit unda jubæ !
 Grandia quàm decuit latum venabula pectus,
 Quantaque de magnâ gaudia morte tulit !
 Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis ?
 A Cybeles numquid venerat ille jugis ?
 An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro
 Hanc tibi vel frater, vel pater ipse, feram ?

Ad Flaccum. LIV.

Temporibus nostris ætas cùm cedat avorum,
 Creverit & major cum duce Roma suo :
 Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
 Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ.
 Sint Mecænates, non deerunt, Flacce, Marones,
 Virgiliūque tibi vel tua rura dabunt.
 Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
 Flebat & abductas Tityrus æger oves :
 Risit tuscus eques, paupertatemque malignam
 Reppulit, & celeri jussit abire fugâ.
 Protinus Italiam concepit, & *Arma Virumque*,
 Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.
 Quid varos, Marfosq; loquar, ditataque vatum
 Nomina, magnus erit quos numerare labor ?
 Ergo ero Virgilius, si munera Mecænatis
 Des mihi ? Virgilius non ero, Marfus ero.

De Picente. LV.

Tres habuit dentes, pariter quos expuit omnes
 Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.
 Collegitque sinu fragmenta novissima laxi
 Oris, & aggestâ contumulavit humo.
 Ossa licet quondam defuncti non legat hæres :
 Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

In Artemidorum. LVI.

CUM tibi tam crassæ sint, Artemidore, licernæ,
 Possim te Sagarum jure vocare meum.

In luscum furem. LVII.

Adspectis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attritâ fronte lacuna patet ?

Nè contemne caput ; nihil est furacius illo :

Non fuit Autolyçi tam piceata manus.

Hunc tu convivam cautus vitare memento :

Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.

Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri,

Et latet in tepido plurima mappa sinu.

Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,

Et tectus lænis sæpè duabus abit.

Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ

Erubuit fallax, ardeat illa licèt.

Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosa

Circuit, & soleas furripit ipse suas.

In Claudium. LVII.

Summa Palatini poteras æquare Colossi,

Si fieres brevior, claudia, sesquipedè.

In Carinum. LIX.

Livet Carinus, rumpitur, furit, plorat.

Et quærit altos, unde pendeat, ramos :

Non jam quòd orbe cantor & legor toto,

Nec umbilicis quòd decorus & cedro

Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes :

Sed quòd sub urbe rus habemus æstivum,

Vehimurque maulis, non ut antè, conductis.

Quid imprecabor, O Severe, liventi ?

Hoc opto : mulas habeat, & suburbanum.

De Plicente. LX.

Scribit in aversâ Picens epigrammata chartâ,

Et dolet, averso quòd facit ille Deo.

In Clytium. LXI.

Ut possas, Clyte, munus, exigasque,

Uno nasceris oëties in anno ;

Et solas, puto, tresve, quatuorve

Non natalitias habes Calendas.

Sit vultus tibi lævior licebit

Tritis litoris aridi lapillis ;

Sit moro como nigrior caduco ;

Vincas mollitie albicante plumas,

Aut massam modò lactis alligati ;
 To nobis, Clyte, jam senex videris.
 Tam multos quis enim fuisse credat :
 Natales Priamvive, Nestorisve ?
 Sit tandem pudor, & modus rapinis,
 Quòd si ludis adhuc, semelque nasci
 Uno jam tibi non sat est in anno ;
 Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Ad Domitianum. LXII.

HIC ubi Fortunæ reducis fulgentia latè
 Tempia nitent, felix arcà nuper erat :
 Hic stetit Arctoi formosus pulvere belli
 Purpurem fundens Cæsar ab ore jubar,
 Hic lauro redemita comas, & candida cultu
 Roma salutavit voce manuque ducem.
 Grande loci meritum, testantur & altera dona :
 Stat sacer edomitis gentibus arcus ovans.
 Hic gemini currus numerant elephanta frequentem :
 Sufficit immensis aureus ipse jugis.
 Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis.
 Hos aditus urbem Martis habere decet.

De consulatu Silii. LXIII.

AUGUSTO pia thura, victimasque
 Pro nostro date Silio, Camœnæ.
 Bis senos jubet en redire fasces
 Nato consule, nobilique virgâ
 Vatis Castaliæ domum sonare,
 Rerum prima salus & una Cæsar.
 Gaudenti superest adhuc quod optet
 Felix purpura, tertiusque consul.
 Pompeio dederit licèt senatus,
 Et Cæsar genero sacros honores ;
 Quorum pacificus ter ampliavit
 Janus nomina, Silius frequentes
 Mavult hic numerare consulatus.

In Cecilianum. LXIV.

HOras quinque puer nondum tibi nunciat,
 & tu
 Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.

Cum

Cum modò distulerint raucae vadimonia quartæ,
 Et Floralicias lasset arena feras.
 Curre, age, & illotos revoca, Calisse, ministros:
 Sternantur lecti: Cæciliane, fede.
 Caldam poscis aquam; sed nondum frigida venit:
 Alget adhuc nudo clausa culina foco.
 Manè veni potiùs: nam cur te quinta moretur?
 Aut cur non serò, Cæciliane, venis?

Ad Entellum. LXV.

QUI Corcyra vidit pomaria regis,
 Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
 Invida purpureos urat nè bruma racemos,
 Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
 Condita perspicuâ vivit vindemia gemmâ,
 Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
 Velatum lucet sic per bombycina corpus:
 Calculus in nitidâ, sic numeratur aquâ.
 Quid non ingenio voluit natura licere?
 Autumnum sterilis ferre iubetur hyems.

In Vacerram. LXVI.

Miraris veteres, Vacerra, solos,
 Nec laudas nisi mortuos poetas.
 Ignoscas petimus, Vacerra: tanti
 Non est, ut placeam tibi, perire.

De Nerva. LXVII.

Quanta quies, placidi tanta est facundia Nervæ;
 Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
 Cùm siccare sacrum largo Permessida posset
 Ore, verecundam maluit esse sitim;
 Pieriam tenui frontem redimire coronâ
 Contentus, famæ nec dare vela suæ.
 Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,
 Carmina qui docta nota Neronis habet.

In Postumianum. LXVII.

Quatuor argenti libras mihi tempore brumæ
 Misisti antè annos, Postumiane, decem.
 Speranti plures (nam stare, aut crescere debent
 Munera) venerunt plûsve minûsve duæ.
 Tertius & quartus multò inferiora tulerunt:
 Libra fuit quinto Septitiana: quid est?

Bessalem

Bessalem ad scutulam sexto pervenimus annò :

Post hunc in cotulâ rasa selibra data est :

Octavus ligulam misit sextante minorem :

Nonus acu levius vix cochleare tulit.

Quod mittat nobis decimus jam non habet annus,

Quatuor ad libras, Postumiane, redi.

Librum suum Artano mittit. LXIX.

NOrdum murice cultus, asperoque

Morsu pumicis aridi politus,

Artanum properas sequi, libelle ?

Quem pulcherima jam redire Narbo,

Dosti patria Narbo Votieni,

Ad leges juber, annuosque fasces :

Votis quod paribus tibi petendum est,

Continget locus ille, & hic amicus,

Quâm vellem fieri meus libellus !

In malum medicum. LXX. (antè :

HOplomachus nunc es, fueras ophthalmicus

Fecisti medicus, quod facit hoplomachus.

De Gallo Lingono ad Lucanum. LXXI.

DUM repetit serâ conductos nocte penates

Lingonus à Rectâ, Flaminiâque recens ;

Expulit offenso vitiatum pollice talum,

Et jacuit toto corpore fusus humi.

Quid faceret Gallus ? quâ se ratione moveret ?

Ingenti domino servulus unus erat,

Tam macer ut minimam posset vix ferre lacernam :

Succurit misero casus, opemque tulit.

Quatuor inscripti portabant vile cadaver,

Accipit infelix qualia mille rogos.

Hos comes invalidus submissâ voce precatur,

Ut quocunque velint corpus inane ferant.

Permutatur onus, stippataque tollitur altè

Grandis in angustâ sarcina sandapilâ.

Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,

Cui meritò dici, *mortue Galle*, potest.

In Gallicum. LXXII.

DIC verùm mihi, Marce, dic amabò ;

Nil est, quod magis audiam libenter :

Sic & cùm recitas tuos libellos,
 Et causam quoties agis clientis,
 Oras, Gallice, me rogasque semper.
 Durum est me tibi, quod petis negare,
 Vero verius ergo quid sit, audi:
 Verum, Gallice, non libenter audis.

Ad Liberum amicum. LXXIII.

Liber, amicorum dulcissima cura tuorum,
 Liber, in æternâ vivere digne rosâ:
 Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
 Splendeat, & cingant florea ferra caput.
 Qui sic vel medio finitus vixerit ævo,
 Longior huic facta est, quàm data vita fuit.

De ludis Stellæ ad Cæsarem. LXXIV.

Quos cuperet Phlegæa suos victoria ludos,
 Indica quos cuperet pompa, Lyæ, tuos;
 Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi,
 O pudor! Ô Pietas! & putat esse parûm.
 Non illi satis est turbato sordidus auro
 Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
 Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
 Cessat; & in populum multa rapina cadit.
 Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis:
 Nunc dat spectatas tessera larga feras:
 Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
 Sortitur dominos, ne laceretur avis.
 Quid numerem currus, ter denaq; præmia palmæ,
 Quæ dare non semper consul uterque solet;
 Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
 Quod spectatorem te tua laurus habet.

In Fabullam. LXXV.

OMnes aut vetulas habes amicas,
 Aut turpes, vetulisque foediore
 Has ducis comites, trahisque tecum
 Per convivia, porticus, theatra.
 Sic formosa Fabulla, sic puella es.

Ad Domitianum. LXXVI.

Sanctorum nobis miracula reddis avorum,
 Nec pateris, Cæsar, secula cana mori:

Cùm

Cum veteres Latine ritus renovantur arenæ,
 Et pugnat virtus simpliciore manu.
 Sic prisca servatur honos, te præside, templis,
 Et casa tam culto sub Jove numen habet.
 Sic nova dum condis, revocas, Auguste, priora :
 Debentur quæ sunt, quæque fuere, tibi.

De Gellia, ad Papirianum. LXXVII.

NON per mystica sacra Dindymenes,
 Nec per Niliacæ bovem juvençæ,
 Nullos denique per Deos Deasque
 Jurat Gellia : sed per uniones.
 Hos amplectitur, hos deosculatur :
 Hos fratres vocat, hos vocat sorores :
 Hos natis amat acrius duobus.
 His si quo careat misella casu,
 Victuram negat esse se nec horam.
 Eheu, quam benè nunc, Papiriane,
 Annæi faceret manus Sereni !

Ad Domitianum. LXXVIII.

DAnte tibi turbâ querulos, Auguste, libellos,
 Nos quoque qui domino carmina parva da-
 mus,
 Possè Deum rebus pariter Musisque vacare
 Scimus ; & hæc etiam festa placere tibi.
 Fer vates, Auguste, tuos : nos gloria dulcis,
 Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
 Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi :
 Fiat & ex hederâ civica nostra tibi.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.

LIBER IX.

Ad Avitum. I.

NON te celabis, sublima pectore vates,
Cui referet serus præmia digna ciuis.
Hoc tibi sub nostrâ breve carmen imagine vivat,
Quam non obscuris jungis, Avite, viris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus :
Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
Majores majora sonent : mihi parva locuto
Sufficit in vestras sæpe redire manus.

Martialis Turanio suo S.

AVE, mi Turani, frater charissime. Epigramma
quod extra ordinem paginarum est, ad Sterti-
nium clarissimum virum scripsimus, qui imaginem
meam ponere in bibliothecâ suâ voluit. De quo scri-
bendum tibi putavi, nè ignorares Avitus iste quis
vocaretur. Vale, & para hospitium.

De templo Flaviæ gentis. II.

DUM Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstates :
Dum grande famuli nomen asseret Rheni
Germanicarum magna lux Calendarum :
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt :
Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen :
Manet it altum Flaviæ decus gentis,
Cum sole, & astris, cumque luce Romana.
Invieta quicquid condidit manus, cælum est.

Ad Domitianum. III.

QUantum jam superis, Cæsar cœloq; dedisti,
 Si repetas, & si creditor esse velis;
 Grandis in æthereo licet auctio fiat Olympo,
 Coganturque Dei vendere quicquid habent :
 Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
 Decidat tecum qua pater ipse Deum.
 Pro Capitolinis quid enim tibi solvere templis?
 Quid pro Tarpeiz frondis honore potest?
 Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
 Pallada prætereo : res agit illa tuas.
 Quid loquar Alciden, Phœbumq; pioſq; Laonas?
 Addita quid Latio Flavia templa polo?
 Expectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt :
 Nam tibi quod ſolvat, non habet arca Jovis.

In Paullam. IV.

NUbere vis Priſco, non miror, Paulla : ſapiſti,
 Ducere te non vult Priſcus : & ille ſapit.

Ad Domitianum. V.

Tibi, ſumme Rheni domitor, & parens orbis,
 Pudice princeps, gratias agunt urbes;
 Populos habebunt : parere jam ſcelus non eſt.
 Qui nec cubili fuerat antè te quondam
 Pudor, eſſe per te cœpit & lupanari.

In Afrum. VI.

DICERE de Libycis reduci tibi gentibus Aſer,
 Continuis volui quinque diebus Ave.
 Non vacat, aut dormit dictum, bis terque reſerſo;
 Jam fatiſ eſt; non vis, Aſer, avere : vale

Ad Bythinicum. VII.

NIL tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
 Annua, ſi memini, millia ſena dabas.
 Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
 Annua legavit millia ſena tibi.

In Cantharum. VIII.

COenes, Canthare, cum foris libenter;
 Clamas, & maledicis, & minaris.
 Deponas animos truces, monemus;
 Liber non potes, & gulofus eſſe.

De Earino Domitiani. IX.

Nomen cum violis rosisque natum,
 Quo pars optima nuncupatur anni;
 Hylam quod sapit, Atticosque flores,
 Quod nidos olet alitis superbæ.
 Nomen nectare dulcius beato,
 Quo mallet Cybeles puer vocari,
 Et qui pocula temperat Tonanti:
 Quod si Parrhasiâ fones in aulâ;
 Respondent Veneres, Cupidineſque,
 Nomen mobile, molle, delicatum
 Verſu dicere non rudi volebam;
 Sed tu ſyllaba contumax repugnâs.
 Dicunt Earinon tamen Poëtæ,
 Sed Græci, quibus eſt nihil negatum,
 Et quos ἀπὲς ἀπὲς decet ſonare;
 Nobis non licet eſſe tam diſertis,
 Qui muſâs colimus ſeveriores.

De eadem. X.

SI daret autumnus mihi nomen, ὦπ' ἄν' εἴμην;
 Horrida ſi brumæ fidera, χειμῶν
 Dictus ab æſtivo θεῶν tibi mente vocarer.
 Tempora cui nomen verna dedere, quis eſt?

De eodem. XI.

Nomen habes, teneri quod tempora nuncupat
 anni,
 Cùm breve Cecropiæ ver populantur apes.
 Nomen, Acidaliâ meruit quod arundine pingi,
 Quod Cytherea ſuâ ſcribere gaudet acu.
 Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
 Gemma quod Heliadum pollice trita notet;
 Quod pennâ ſcribente grues ad fidera tollant;
 Quod decet in ſolâ Cæſaris eſſe domo.

In amicum cænipetam. XII.

Hunc, quem cæna tibi, quem menſa paravit
 amicum,
 Eſſe putas fidæ pectus amicitia?
 Aprum amat, & mullos & ſumen, & oſtrea; non te.
 Tam benè ſi cœnem, noſter amicus erit.

De

De Chloë. XIII.

Inscripsit tumulo septem celebrata virorum,
Se fecisse, Chloë: quid pote simplicius?

De coma Earini. XIV.

Consilium formæ speculum, ducetq; capillos
Pergameo posuit dona sacrata Deo
Ille puer totâ domino gratissima aulâ,
Nomine qui signat tempora verna suo.
Felix, quæ tali censetur munere, tellus!
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

De eadem ad Æsculapium. XV.

Latonæ venerande nepos, qui mittibus herbis
Parcarum exoras pensa, brevesque colos;
Hos tibi laudatos domino sua vota capillos
Ille tuus Latiâ misit ab urbe puer.
Addidit & nitidum sacratæ crinibus orbem,
Quo felix facies iudice tota fuit.
Tu juvenile decus serva, nè pulchrior ille
In longâ fuerit, quàm brevior comâ.

Ad Domitianum. XVI.

EST mihi, sitq; precor longum te præside, Cæsar,
Rus minimum: parvi sunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det orientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foveri,
Cum mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus undam,
Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

In Sabellum. XVII.

Laudas balnea versibus trecentis.
Cœnatæ bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

Ad Domitianum. XVIII.

HÆC quæ tota patet, tegiturq; & marmore,
& auro,
Infantis domini conscia terra, fuit.
Felix quæ tantis sonnit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, sustinuitque manus.
Hic steterat, veneranda domus, quæ præstitit orbi,
Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.

Curetes texere Jovem crepitantibus armis,
 Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
 Ad te protexit Superum pater, & tibi, Cæsar,
 Pro jaculo & parma, fulmen & ægis erat.

Ad Pastorem. XIX.

CRedis ab hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
 Propter quod vulgus, crassaque turba rogat :
 Ut Setina meos consumat gleba ligones,
 Et sonet innumerâ compede Tusculus ager :
 Ut Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
 Et crepet in nostris aurea lamina toris ;
 Nec labris nisi magna meis Chrysalia terantur,
 Et faciant nigras nostra Falerna nives :
 Ut canusinatus nostro Syrus assere sudet,
 Et mea sit culto sella cliente frequens :
 Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
 Et Massylenum virga gubernet equum.
 Et nihil ex istis : superos ac sidera testor.
 Ergo quid : ut donem, Pastor, & ædificem.

Ad Carum. XX.

OCui virgineo flavescere contigit auro,
 Dic, ubi Palladium sit tibi, Care, decus ?
 Adspicis (en) domini fulgentes marmore vultus,
 Venit ad has ultro nostra corona comas.
 Albanæ livere potest pia quercus olivæ,
 Cinxerit invictum quod prior illa caput.

Ad Eundem. XXI.

Quis Pallatinos imitatus imagine vultus
 Phidiacum Latio marmore vicit ebur ;
 Hæc mundi facies ; hæc sunt Jovis ora sereni :
 Sic tonat ille Dens, cum sine nubet sonat.
 Non solum tribuit Pallas tibi, Care, coronam :
 Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

De Nervæ. XXII.

Audet facundo qui carmina mittere Nervæ,
 Pallia donabit glaucina, Cosme, tibi :
 Pæstano violas, & cana ligustra colono,
 Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
 Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musa :
 Appetitur posito vilis oliva lupo.

Nec tibi sit mirum, modici quòd conscia vatis
Judicium metuat nostra Thalia tuum.
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Lascivium juvenis cùm tibi lusit opus.

Epitaphium Latini. XXIII.

DUlcè decus scenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego sum; plausus, deliciæque tuæ:
Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
Et solâ tantùm scenicus arte feror.

Nec poteram gratus domino sine moribus esse:
Interiùs mentes inspicit Ille Deus.

Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi,
Roma sui famulum dum sciat esse Jovis.

Epitaphium Philenis. XXIV

SECULA Nestoræ permensa, Philænì, senectæ,
Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora; major erat mensibus illa tribus.
Heu quæ lingua silet! non illam mille caestæ
Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata catterva magistri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo,
Quæ sciet hos illos vendere lena toros?
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
Nè tua non possint eruere ossa canes.

In pietatem Nigrinæ. XXV.

CAPPADOCUM sævis Antistius occidit oris
Rusticus: ô tristi crimine terra nocens!
Rettulit ossa sinu chari Nigrina mariti,
Et quæstæ est longas non satis esse vias!
Cùmq; daret sanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
Visa sibi est raptò bis viduara vito.

De Velii voti vo ansere, ad Cæsarem. XXVI.

DUM comes Arctoïs hæreret Cæsaris armis
Velius, hanc Marti pro duce vovit avem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poscebat jam sibi vota Deus.

150 M. VAL. MARTIALIS

Ipse suus anser properavit lætus ad aras,
 Et cecidit sanctis hostia parva focus.
 Octo vides patulo pendere numismata rostro
 Alitis? hæc exris condita nuper erant.
 Quæ litat argento pro te, non sanguine, Cæsar,
 Victima, jam ferro non opus esse docet.

De templo gentis Flavie. XXVII.

Jupiter Idæi risit mendacia busti,
 Dum videt Augusti Flavie templa poli:
 Atque inter mensas largo jam nectare fusus,
 Pocula cum Marti traderet ipse suo:
 Respiciens Phœbum pariter Phœbique sororem,
 Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat;
 Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis:
 Cernite quàm plus sit Cæsaris esse patrem.

In Philomusum. XXVIII.

Artibus his semper cœnam, Philomuse, mereris,
 Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
 Scis quod in Arfeciâ Pacorus deliberat aulâ;
 Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum;
 Verba ducis Daci chartis mandata relinuas;
 Victtricem laurum quàm venit antè vides.
 Scis quoties Phario madeat Jove fusca Syene;
 Scis quota de Lybico littore puppis eat;
 Cujus Juleæ capiti nascantur olive;
 Destinet æthereus cui sua certa pater.
 Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me,
 Hâc lege: ut narres nil, Philomuse, novi.

In Gallam. XXIX.

CUM sis ipsa domi, mediâ exornare Suburrâ,
 Fiunt absentes & tibi, Galla, comæ:
 Nec dentes aliter quàm Setica nocte, reponis.
 Atque jaces cœntum condita pyxidibus:
 Nec tecum facies tua dormit, ut innuis illo,
 Quod tibi prolatum est manè, supercilio.

Ad Agathinum. XXX.

SUMMA licèt velox, Agathine, pericula ludas,
 Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
 Nolentem sequitur, tennesque reversa per auras,
 Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue sedet.

Lubrica

Lubrica Corycio quamvis sint Pulpita nimbo,
 Et rapiant celeres vela negata noti;
 Securos pueri neglecta perambulat artus,
 Et nocet artificio ventus & unda nihil.
 Ut peccare velis, cum feceris omnia falli
 Non potes: arte opus est, ut tibi parva cadat.

De Natali Cæsoniæ. XXXI.

Prima Palatino lux est hæc orta Tonanti,
 Optasset Cybele quâ peperisse Jovem.
 Hac & sancta mei genita est Cæsoni, Rufi:
 Plus debet matri nulla puella suæ.
 Lætatur gemina votorum sorte maritus,
 Contigit hunc illi quod bis amare diem.

Ad Apollinem pro Stella. XXXII.

Campis dives Apollo sic Marynis,
 Sic semper senibus fruire cymis;
 Doctæ sic tibi serviant sorores.
 Nec Delphis tua mentiatur ulli;
 Sic pallatia te colant, amentque:
 Bis senos citò te rogante fates
 Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
 Felix tunc ego, debitorque voti
 Casurum tibi rusticas ad aras
 Ducam cornibus aureis juvencum.
 Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

De statua Herculis juxta mensam vendicis. XXXIII.

HIC, qui dura sedens porrecto saxa leone
 Mitigat, exiguo magnus in ære Deus,
 Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu,
 Cujus læva calet robore, dextra mero:
 Non est fama recens, nec nostri gloriæ cæli:
 Nobile Lyssippi munus opusque vides.
 Hoc habuit nūmen Pellæi mensa tyranni,
 Qui citò perdomito victor in orbe jacet.
 Hunc puer ad Lybicas juraverat Hannibal aras:
 Jussit hic Syllam ponere regna truem.
 Offensus variæ tumidis terroribus aulae,
 Privatos gaudet nunc habitare lares.
 Utque fuit quondam placidi conviva Molochi,
 Sic voluit docti Vindiceis esse Deus.

De eadem statua. XXXIV.

Alciden modò vindicis rogabam,
 Esset cujus opus laborque felix.
 Risit (nam solet hoc) levique nutu,
 Gracè numquid, ait, poëta, nescis?
 Inscripta est basis, indicatque nomen.
Αλκιδης lego, Phidiaz putavi.

Ad Marcellinum. XXXV.

Miles Hyperboreo ; modò, Marcelline, Trico-
 Et Getici tuleris sidera pigra poli ; (nes
 Ecce Prometheæ rupes & fabula montis

Quàm prope sunt oculis nunc adeunda tuis.
 Videris immensis cùm conclamata querelis
 Saxa senis, dices : durior ille fuit.
 Et licet hoc addas : potuit qui talia ferre.
 Humanum meritò finxerat ille genus.

In Gellium. XXXVI.

Gellius ædificat semper : modò limina ponit,
 Nunc foribus claves aptat, emitque seras :
 Nunc has nunc illas mutat, reficitque fenestras.
 Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit.
 Oranti nummos ut dicere possit amico
 Unum illud verbum G ellius, *ædifico*.

In Pandicum. XXXVII.

Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,
 Quicquid & hirsutis squalet imaginibus.
 Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres ;
 Præpendet mento nec tibi barba minor.
 Tu qui sectarum causas & pondera nôsti,
 Dic mihi, scortari, Pannice, dogma quod est ?

In Gallicum. XXXVIII.

Hæredem cùm me partis tibi, Gallicæ, quartæ
 Per tua jurares sacra, caputque tuum,
 Credidimus, (quis enim damnet sua vota libenter ?)
 Et spem muneribus fovimus usque datis :
 Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
 Mimus, Ærolâ de Calydone putes,
 At tu continuo populumque, patresque vocasti :
 Ruëtat adhuc aprum callida Roma meum.

Ipse

Ipse ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæsi;
Sed nec costa data est, caudave missa mihi.
De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
De nostro nobis uncia venit apro.

De toga à Parthenio sibi donata. XXXIX.

HÆC est illa meis multum cantata libellis,
Quam meus edidicit lector amatque togam.
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conspiciendus eques?
Dum nova, dum nitidâ fulgebat splendida lanâ,
Dumque erat auctoris nomine digna sui.
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam possis niveam dicere jure togam.
Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga jam non est Partheniana; mea est.

Ad Gaurum. XL.

Ingenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum;
Carmina quod faciam, quæ brevitæ placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
Tu magnus luteum, Gaure, Giganta facis.

De Lucano & Tullo. XLI.

Quod semper superos invito fratre rogasti,
Hoc Lucane, tibi contigit, antè mori.
Invidet ille tibi; Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elyfios, nemorisque habitator amoni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et si jam nitidis alternus venit ab astris,
Pro polluce mones Castora, nè redeat.

Ad Quintum Ovidium. XLII.

SI credis mihi, Quincte (quod mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut nostras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux; diesque nobis
Signandi melioribus lapillis.
Hic vitam tribuit, sed hic amicum:
Plusdant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

Ad eundem. XLIII.

NAtali tibi, Quincte, duo dare parva volebam
 Munera: tu prohibes; imperiosus homo es.
 Parendum est monitis, fiat quod uterque jubemus:
 Et quod utrumq; juvat, tu mihi, Quincte, dato.

Ad cognatum. XLIV.

Si mihi Picenâ turdus palleret olivâ,
 Tenderet aut nostras Sylva Sabina plagas,
 Aut crescente levis trahetur arundine præda,
 Pinguis & implicitas virga teneret aves:
 Cara daret solenne tibi cognatio munus,
 Nec frater nobis, nec prior esset avus.
 Nunc flurnos inopes, fringillarumque querelâs
 Audit, & arguto passere vernat ager.
 Indè salutatus picæ respondit arator:
 Hinc propè summa rapax milvus in astra volat.
 Mitrinus ergo tibi parvæ munuscula cortis,
 Qualia si recipis, sæpè propinquus eris.

Ad Flaccum, de Charistiis. XLV.

LUcepropinquorum, quâ plurima mittitur ales,
 Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
 Succurrit nobis ingens onerosaque turba;
 In quâ se primum quisque meumque putat.
 Demeruisse duos, votum est: offendere plures,
 Vix tutum: multis mittere dona, grave est.
 Quâ possum solâ veniam ratione merebor:
 Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

In Hedyllum. XLVI.

NIL est tritius Hedyli lacernis:
 Non ansæ veterum Corinthiorum,
 Nec crus compede lubricum decenni,
 Non ruptæ recutita colla mulæ,
 Nec quæ Flamminiam secant salebræ,
 Nec quæ littoribus nitent lapilli,
 Nec Tuscâ ligo vineâ politus,
 Nec pallens toga mortui tribulis,
 Nec pigri rota quasi mulionis,
 Nec rasum cavea latus his fontis,
 Nec densa jam senior ferocis apri.

Res una est tamen, (ipse non negabit)
Frons est tritior Heclyi lacernis.

Ad Nympham Sabini. XLVII.

Nymphæ sacri regina lacûs, cui grata Sabînus,
Et mansura pio munere templa dedit.
Sic montana tuos semper colat Umbria frontes,
Nec tua Baïanas Sarsina malit aquas:
Excipe sollicitos placidè, mea dona, libellos:
Tu fueris Musis Pegasis unda meis:
Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipse monet.

In Mamurram. XLVIII.

In septis Mamurra dio multumque vagatus,
Hic ubi Roma suas aurea vexat opes,
Inspicit Illyricos grandes, oculisque pererrat
Non hos, quos primæ prostituere casæ,
Sed quos arcanae servant tabulata catastæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Indè satur mensas, & opertos exiit orbes,
Expositumque altè pingue poposcit ebur,
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non satis esse suo.
Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit statuas, & Polyclète, tuas.
Et turbata brevî questus chrystallina vitro,
Myrrhina signavit seposuitque decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula mentoreâ nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quicquid & in niveâ grandius aure sonat.
Sardonichas veros mensâ quæsit in onni,
Et pretium magnis fecit jaspidibus.
Undecimâ lassus cùm jam discederet horâ,
Assè duos calices emit; & ipse tulit.

Sabino mittit coronam roseam. XLIX.

SEU tu Præstani genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto;
Seu modò Campani gloria ruris eras:

156 M. VAL. MARTIALIS

Pulchrior ut nostro videre corona Sabino ;
De Nomentano te putet esse meo.

De platano Cæsaris. L.

IN Tartessiæcis domus est notissima terris,
Quâ dives placidum Corduba Bætin amat ;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Hesperium bractea viva pecus :
Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus densis Cæsariana comis :
Hospitis inuicti posuit quam dextera felix,
Coepit & ex illâ crescere virga manu.
Auctorem dominumque nemus sentire videtur :
Sic viret, & ramis fidera celsa petit.
Sæpè sub hac madidi Inserunt arbore Fauni :
Sæpè sub hac latuit rustica fronde Dryas.
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam fistula sera domum :
Atque oluere lares commissatore Lyæo,
Crevit & effuso lætior umbra mero :
Hesternisque rubens dejecta est herba coronis,
Atque suas potuit dicere nemo rosas,
O dilecta Deis, ô magni Cæsaris arbor,
Nè metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores :
Non Pompeianæ te posuere manus.

De Phileni. LI.

Tinctis murice vestibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philenis ;
Non est ambitiosa, nec superba :
Delectatur odore, non colore.

De statua Domitiani. LII.

Herculis in magni vultus descendere Cæsar
Dignatus, Latine dat nova templa viæ :
Qua, Triviæ nemorosa petit dum regna, viator
Octavum dominâ marmor ab urbe legit.
Antè colebatur voris, & sanguine largo :
Majorem Alciden nunc minor ipse colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores ;
Illi securus vota minora facit.

Ad Herculem, de eadem statua. LIII.

Aleide Latio nunc agnoscende Tonanti,
Postquam pulchra Dei Cæsaris ora geris,
Si tibi tunc isti vultus habitusque fuissent,
Cesserunt manibus cum fera monstra tuis;
Argolico famulum non te servire tyranno
Vidissent gentes, sævaque regna pati:
Sed tu jussisses Eurysthea, nec tibi fallax
Portasset Nessi perfida dona Lichas.
Cetræ sine lege rogi securus adisset
Astra patris summi, quæ tibi poena dedit.
Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ;
Nec Stryga vidisses, Tartareumque canem.

In Magistrum ludi. LIV.

Quid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister,
Invisum pueris virginibusque caput?
Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure jam sævo verberibusque tonas.
Tam gravè percussis incudibus æra resultant,
Causidicum medio cum faber aptat equo.
Mittior in magno clamor fuit amphitheatro,
Vincenti palmæ cum sua turba favet.
Vicini somnum non totâ nocte rogamus:
Nam vigilare levè est, pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos: vis, garrule, quantum
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

In Cæcilianum. LV.

Dixerat, O mores! O tempora! Tullius olim,
Sacrilegum strueret cum Catilina nefas:
Cum gener atque socer diris concurreret armis,
Mœstaque civili cœde maderet humus.
Cur nunc O mores! cur nunc O tempora! dicis?
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid est?
Nulla ducum feritas, nulla est infania ferri:
Pace frui certâ, letitiaque licet.
Non nostri faciunt, tua quod tibi tempora sordent;
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

De leone & ariete. LVI.

MAssyli leo fama jugi, pecorisque maritus
Lanigeri, mirum, quâ coiere fide,

Ipse licet videas, cavcâ stabulantur in unâ,
 Et pariter socias carpit uterque dapes.
 Nec sœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
 Concordem satiat sed rudis agna famem.
 Quid meruit terror Nemees, quid Proditor Helles,
 Ut niteant celsi lucida signa poli?
 Sidera si possent pecudesque feræque mereri,
 Hic aries astris, hic leo dignus erat.

Ad Liberum. LVII.

Liber, Amyclæâ frontem redimite coronâ,
 Qui quaris Ansoniâ verbera Graia manu,
 Clausa mihi textò cùm prandia vimine mittas,
 Cur comitata dapes nulla lagena venit?
 Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
 Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

In Sutorem. LVIII.

Dentibus antiquas solitus producere pelles,
 Et mordere luto putre vetusque solam,
 Prænestina tenes defuncti rura patroni,
 In quibus, indignior, si tibi cella fuit.
 At me literulas stulti docuere parentes:
 Quid cùm grammaticis, rhetoribusque mihi?
 Frange leves calamos, & scinde, Thalia, libellos:
 Si dare futuri calceus ista potest.

De effigie Camoni. LIX.

Effigiem tantùm pueri pictura Camoni
 Servat & infantes prima figura manet.
 Florentes nullâ signavit imagine vultus,
 Dum timet ora pius muta videre pater.

De balneo Tuccæ. LX.

NON silice duro, struētilive cæmento,
 Nec latere cocto, quo Semiramis longam
 Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
 Sed strage nemorum, pineâque compage,
 Ut navigare Tucca balneo possit.
 Idem beatas lautus extruit thermas
 De marmore omni, quod Carystos invenit,
 Quod Phrygia Synas, Afra quod Nomas mittit
 Et quod virenti fronte lavit Eurotas.
 Sed ligna defunt: subijce balneum thermis.

De

De Effigie Camoni. LXI.

HÆC sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni;
 Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
 Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
 Gaudebatque suas pingere barba genas:
 Et libata semel summos modò purpura cultus
 Sparserat: invidit de tribus una soror,
 Et festinatis incidit flamina pensis;
 Absentemque patri retulit urna rogam.
 Sed nè sola tamen puerum pictura loquatur,
 Hæc erit in chartis major imago meis.

De convivio Prisci. LXII.

Quod optimum sit disputat convivium
 Facunda Prisci pagina;
 Et multa dulci, multa sublimi refert,
 Sed cuncta docto pectore.
 Quod optimum sit quæritis convivium?
 In quod choraules non venit.

Ad Picentinum. LXIII.

Funera post septem nupsit tibi Galla virorum,
 Picentine: sequi vult, puto, Galla viros.

Ad Domitianum. LXIV.

Oderat antè ducum famulosturbamq; minorem,
 Et Pallatinum Roma supercilium:
 At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum;
 Ut sit cuique suæ cura secunda domus.
 Tam placidæ mentes, tanta est reverentia nostri,
 Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
 Nemo suos, (hæc est aulæ natura potentis,)
 Sed domini mores Cæsarianus habet.

Ad Aulum. LXV.

Lector & auditor nostros probat, Aule, libellos:
 Sed quidem exactos esse poeta negat.
 Non nimium curo: nam cœnæ fercula nostræ
 Malim convivis, quàm pl.uisse cocis.

In Cinna. LXVI.

Dixerat astrologus periturum te citò, Cinna:
 Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi.
 Nam tu dum mernis, nè quid post fata relinquas,
 Hausisti patrias luxuriosus opes.

Bisque tuum decies non uno tabuit anno:

Dic mihi, non hoc est, Cinna, perire cito?

Ad Domitianum. LXVII.

INter tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, sed plus aures debere fatentur
Se tibi, quod spectant, qui recitare solent.

Ad Norbanum. LXVIII.

CUM tua sacrilegos contra, Norbane, furor
Staret pro domino Cæsare sancta fides:
Hæc ego Pieriâ ludebam tutus in umbrâ,
Ille tuæ cultor notus amicitie.

Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
Nescia nec nostri nominis Arctos erat.

O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixisti; meus est iste poëta, meus!

Omne tibi nostrum, quod bis trieterida junctâ
Antè dabat lector, nunc dabit actor opus.

Ad Atilium, de Paulo. LXIX.

Languidior nostro si quando est Paullus, Atili,
Non se convivis abstinet ille suis.

Tu languore quidem subito fictoque laboras,
Sed mea porrexit sportula, Paulte, pedes.

De filio Sili mortuo. LXX.

Festinata sui gemeret cum fata Severi
Silius, Ausonio non semel ore potens:
Cum grege Pierio mœstus Phœboque querebar,
Ipse meum fleui, dixit Apollo, Linon.

Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
Calliopen, & ait, tu quoque vulnus habes.

Adspice Tarpeium, Pallatinumque Tonantem:
Ausâ nefas Lachesis læsit utrumque Jovem:

Numina cum videas duris obnoxia fati,
Invidiâ possis exonerare Deos.

Ad Lupercum. LXXI.

Septem post calices Opimiani
Denso cum j. ceam triente blæsus,
Adfers nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, modò liberum esse jussi
Nastam; (servulus est mihi paternus,)

Signa

Signa : cras meliùs, Luperce, fiet ;
Nunc signat meus annulus lagenam.

Ad Rufum. LXXII.

DUM me captares mittebas munera nobis :
Postquam cepisti, das mihi, Ruse, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De caveâ fugiat nè malè pastus aper.

Ad Stellam. LXXIII.

LEge nimis darâ convivam scribere versus
Cogis, Stella : licet scribere, nempe malos.

Ad Flaccum. LXXIV.

SIC in gramine floreo reclinis,
Quà gemmantibus hinc & indè rivis
Curvâ calculus excitatur undâ,
Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro,
Frontem sutilibus ruber coronis :
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo, precorque, Flacce,
Messès area cùm teret crepantes,
Et fulvi juba sæviet leonis.
At tu, diva Paphi, remitte, nostris
Illæsum juvenem remitte votis.
Sic Martis tibi serviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimâque
Libetur tibi candidas ad aras
Sectâ plurima quadra de placentâ.

Adulantur Domitiano. LXXV.

AD cœnam si me Diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, indè Jovis :
Astra licèt propiùs, pallatia longiùs essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem :
Quærite, qui malit fieri conviva Tonantis ;
Me meus in terris Jupiter, ecce, tenet.

Ad Condylum. LXXVI.

QUÆ mala sunt domini, quæ servi commoda
Condyle, qui servum te gemmisessè diu. (nescis,
Dat tibi securos vilis tegeticula somnos :
Pervigil in plumâ Caius, ecce, jacet.

Caius

Caius à primâ tremebundus luce salutat

Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.

Quod debes, Cai, redde, inquit Phœbus, & illinc

Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.

Tortorem metuis? podagrâ, chiragrâque secatur

Caius; & mallet verbera mille pati.

Quod nec manê vomis, nec morbo, Condyle, foetes;

Non mavis, quàm ter Caius esse tuus?

Ad Calocissum. LXXVII.

Addere quid cessas, puer, immortale Falernum?

Quadrantem duplica de seniore cado,

Nunc mihi dic, quis erit, cui te Calocisse, Deorum

Sex jubeo cyathos fundere? Cæsar erit.

Suttilis aptetur decies rosa crinibus, ut sit

Qui posuit sacrae nobile gentis opus.

Nunc bis quina mihi da pocula, fiat ut illud

Nomen, ab Othryfio quod Deus orbe tulit.

De Hippocrate. LXXVIII.

SAntonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ?

O hominis! mulsam me rogat Hippocrates.

Tam stupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuisti,

Χάλκεια donanti *Χεῦσα* qui dederas.

Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?

Accipiat; sed si potat in elleboro.

De Herode. LXXIX.

Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro:

Deprensus dixit; stulte, quid ergo bibis?

Ad Julium. LXXX.

Rumpitur invidiâ quidam, carissime Juli,

Quod me Roma legit; rumpitur invidiâ.

Rumpitur invidiâ, quod turbâ semper in omni

Monstramur digito; rumpitur invidiâ.

Rumpitur invidiâ, tribuit quod Cæsar uterque

Jus mihi natorum; rumpitur invidiâ.

Rumpitur invidiâ quod rus mihi dulce sub urbe est

Parvaeque in urbe domus; rumpitur invidiâ.

Rumpitur invidiâ, quod, sum jucundus amicis,

Quod conviva frequens; rumpitur invidiâ.

Rumpitur invidiâ, quod amamur, quodq; probamur:

Rumpatur, quisquis rumpitur invidiâ

Ad

Ad Quintum Ovidium. LXXXI.

VIndemiarum non ubique proventus
Cessavit, Ovidi: pluvia profuit grandis,
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

Ad Atticum, de M. Antonio. LXXXII.

MArcus amat nostras Antonius, Attice, Musas,
Charta saluatrix si modò vera refert:
Marcus Palladiæ non inficianda Tolosæ
Gloria, quem genuit pacis alumna quies.

Ad Librum. LXXXIII.

TU qui longa potes dispendia ferre viarum,
I, liber, absentis pignus amicitiae.
Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emptor:
Grande tui pretium muneris actor erit.
Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur,
Quæ fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

In Bassum. LXXXIV.

DEnariis tribus inuitas, & manè togatum
Observare jubes atria, Basse, tua:
Deindè hære tuo lateri, præcedere sellam;
Ad vetulas tecum plùs minus ire decem.
Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisq;
Denariis tamen hanc non emo, Basse, tribus.

Adulatur Domitiano. LXXXV.

APpia, quam simili venerandus in Hercule
Cæsar
Consecrat, Ausoniæ maxima fama viæ;
Si cupis Alcidiæ cognoscere facta prioris
Disce. Libyn domuit: aurea poma tulit.
Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadæ terga leonis apro.
Æripedem sylvis cervum, Stymphalidas undis
Abfulit: à Stygiâ cum cane venit aquâ.
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Hesperias Tusco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides, major quæ gesserit, audi,
Sextus ab Albanâ quem colit arce lapis.
Afferuit possessa malis Pallatia regnis:
Prima suo gessit pro Jove bella puer.

Solus

Solus Iuleas cùm jam retineret habenas,
 Tradidit, inque suo tertius orbe fuit.
 Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri :
 Sudantem Geticâ ter nive lavit equum.
 Sæpè recusato Parthos duxisse triumphos,
 Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
 Templâ Deis, mores populis dedit, otia ferro,
 Astra suis, cœlo sidera, ferta Jovi.
 Herculeum tantis numen non sufficit actis :
 Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. LXXXVI.

QUadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas :
 Centum da potiùs mutua, Phœbe, mihi.
 Quære alium, cui te tam vano munere jactes :
 Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum
 est.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.
LIBER X.

Liber ad Lectorem. I.

SI nimis videor, serâque coronide longus
Esse liber : legito pauca, libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina : fac tibi me, quàm cupis esse, brevem.

Ad eundem. II.

Festinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, sed limâ rafa recenti :
Pars nova major erit : lector, utrique fave :
Lector, opes nostræ, quem cùm mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratae flumina Lethes,
Et meliorem tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec secula præsumt ;
Solaque non nôrunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum. III.

Vernaculorum dicta, sordidum dentem,
Et foeda linguae probra circulatricis,
Quæ sulphurato nolit empta ramento,
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poëta quidam clancularius spargit,
Et vult videri nostra : credis hoc, Prisce,
Voce ut loquatur psitracus coturnicis,
Et concupiscat esse Canus ascaules ?

Procul

Procul à libellis nigra sit meis fama,
 Quos rumor albâ gemmeus velhit pennâ.
 Cur ego laborem notus esse tam pravè,
 Constare gratis cùm silentium possit?

Ad Mamurram. IV.

QUI legis Oedipodem, caligantemq; Thyesten,
 Colchidas, & Scyllas; quid nisi monstra legis?
 Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys?
 Qui tibi dormitor proderit Endymion?
 Exutusve puer pennis labentibus? aut qui
 Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
 Qui te vana juvant miseræ ludibria chartæ?
 Hoc lege, quod possis dicere jure, Meum est.
 Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyiasque
 Invenies: hominem pagina nostra sapit.
 Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
 Nec te scire: legas *aitia* Callimachi.

In maledicum Poëtam. V.

QUISQUIS stolæve purpuræve contemptor,
 Quos colere debet, læsit impio versu;
 Errer per urbem pontis exul & clivi,
 Interque rancos ultimus rogatores
 Oret caninas panis improbi buccas.
 Illi December longus, & madens bruma,
 Claususque fornix triste frigus extendat:
 Vocet beatos, clamitetque felices,
 Orcinianâ qui feruntur in sponda:
 Et, cùm supremæ fila venerint horæ,
 Diesque tardus; sentiat canum litem,
 Abigarque moto noxias aves panno.
 Nec finiantur morte simplices poenæ:
 Sed modò severi sectus Æaci loris,
 Nunc inquieri monte Sisyphi pressus,
 Nunc inter undas garruli senis siccus,
 Delasset omnes fabulas poëtarum:
 Et cùm fateri Furia jussêrit verum,
 Prodeunte clamet consuetiâ, *scripsi*.

De Adventu Trajani. VI.

FELICES, quibus urna dedit spectare coruscum
 Solibus Arctois, sideribusque ducem!

Quando

Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & om-
 Lucebit Latia culta fenestra nurn? (nis,
 Quando moræ dulces, longusque à Cæsare pulvis,
 Totaque Flaminia Roma videnda via?
 Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
 Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

Ad Rhenum, de eodem. VII.

Nympharam pater anniumque Rhene,
 Quicumque Odryfias bibunt pruinas,
 Sic semper liquidis fruaris undis;
 Nec te barbara contumeliosi
 Calcatum rota conterat bubulci;
 Sic & cornibus aureus receptis,
 Et Romanus eas utraque ripa:
 Trajanum populis suis, & urbi,
 Tibris de dominus rogat, remittas.

De Paulla. VIII.

Nubere Paulla cupit nobis; ego ducere
 Paullam
 Nolo; anus est: vellem, si magis esset anus.

De se. IX.

Undenis pedibusque, syllabisque,
 Et multo sale, nec tamen protervo,
 Notus gentibus ille Martialis,
 Et notus populis: quid invidetis?
 Non sum Andremonem notior Caballo.

In Paullum. X.

CUM tu, laurigeris annum qui facibus intras,
 Manè salutator limina mille teras:
 Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
 Qui de plebe Numæ, densaque turba sumus?
 Qui me respiciat, dominum regemque vocabo?
 Hoc tu (sed quantò blandius!) ipse facis.
 Lesticam, sellamque sequar? nec ferre recuso:
 Per medium pugnas sed prior ire lutum.
 Sæpius adsurgam recitanti carmina? tu flas,
 Et pariter geminas tendis in ora manus.
 Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti?
 Divisit nostras purpura vestra togas.

In Calliodorum. XI.

NIL aliud loqueris, quàm Thesea Perithoumq;
 Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
 Dispeream, si tu Pyladi præstare matellam
 Dignus es, aut porcos pascere Perithoi.
 Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
 Et lotam (ut multum) terque quaterque togam.
 Quid? quòd nil unquam Pyladi donavit Orestes:
 Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

Ad Domitium. XII.

ÆMiliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
 Et Phaëtonteï qui petis arva Padi;
 Nè vivam, nisi te, Domiti, permitto libenter,
 Grata licèt sine te sit mihi nulla dies.
 Sed desiderium tanti est, ut messè vel una
 Urbano releves colla perusta jugo.
 I, precor, & totos avida cute combibe soles.
 Quàm formosus eris, dum peregrinus eris?
 Et venies albis non cognoscendus amicis,
 Libabitque tuas pallida turba genas!
 Sed via quem dederat, rapiet citò Roma colorem,
 Niliaco redeas tu licèt ore niger.

Ad Tuccam. XIII.

CUM cathedralicios portet tibi rheda ministros,
 Et Libys in longo pulvere sudet eques;
 Strataque non unas cingant triclinia Baias,
 Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
 Candida Setini rumpant chrystalla trientes,
 Dormiat in pluma nec meliora Venus:
 Urere non miserum cessant suspiria pectus.
 Vis dicam, malè sit cur tibi, Tucca? benè est.

Ad Crispum. XIV.

Cedere de nostris nulli te dicis amicis.
 Sed sit ut hoc verum: quid, rogo, Crispe, facis?
 Mutua cùm peterem festeria quinque, negasti;
 Non caperet nummos cùm gravis arca tuos.
 Quando fabæ nobis modium farrisve dedisti,
 Cùm tua Niliacus rura colonus aret?

Quando

Quando brevis gelidæ missa est toga tempore brumæ?

Argenti venit quando selibra mihi?

Nil aliud video, quo te credamus amicum,

Quàm quòd me coram pedere, Crispe, soles.

De Apro. XV.

DOtata uxori cor arundine fixit acutâ,
Sed dum ludit Aper; ludere novit Aper.

In Caium. XVI.

SI donare vocas promittere, nec dare, Cai;

Vincam te donis, muneribusque meis.

Accipe Callaïcis quicquid fodit Astur in arvis;

Aurea quicquid habet divitis unda Tagi;

Quicquid Erithræâ niger invenit Indus in algâ,

Quicquid & in nidis unica servat avis;

Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit æno:

Quicquid habent omnes, accipe quomodo das.

De Marco, ad Musam. XVII.

Saturnalitio Macrum fraudare tributo

Frustra, Musa, cupis: non licet, ipse petit:

Solemneisque jocos, nec tristia carmina poscit;

Et queritur nugas obtinuisse meas:

Menforum longis sed nunc vacat ille libellis.

Appia, quid facies, si legit ista Macer?

De Mario. XVIII.

NEC vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec spondet, nec vult credere, sed nec habet.

Turba tamen non deest, sterilem quæ curet amicum

Eheu, quàm fatuæ sunt tibi, Roma, togæ!

Mittit librum suum ad Plinium. XIX.

NEC doctum fati, & parùm severum,
Sed non rusticulum nimis libellum,

Facundo mea Plinio Thalia,

I prefer: brevis est labor peractæ

Altum vincere tramitem Suburræ.

Illic Orphea protinus videbis

Udi vertice lubricum theatri,

Mirantesque feras, avemque regem,

Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti,

Illic parva tui domus Pedonis

Cœlata est aquilæ minore pennâ.

Sed nè tempore non tuo disertam
 Pulses ebria januam, videto.
 Totos dat tetricæ dies Minervæ,
 Dum centum studet auribus virorum,
 Hoc quod secula, posterique possint
 Arpinis quaque comparare chartis.
 Seras tutior ibis ad lucernas:
 Hæc hora est tua, cùm furit Lyæus,
 Cùm regnat rosa, cùm madent capilli:
 Tunc me vel rigidi legant Catones.

Ad Manium. XX.

DUcit ad auriferas quodd me Salo Celtiber oras
 Pendula quodd patriæ visere testâ libet,
 Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
 Et præxtatâ cultus amicitia,
 Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
 Dulcior, & vero dignus amore magis.
 Tecum ego vel sicci Catula mapalia Pœni,
 Et poteram Scythicas hospes amare casas.
 Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
 In quocunque loco Roma duobus erit.

Ad Sextum. XXI.

SCRIBERE te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
 Et vix Claranus, quid, rogo, Sexte, juvat?
 Non lectore tuis opus est, sed Apolline, libris:
 Judice te major Cinna Marone fuit.
 Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Sexte,
 Grammaticis placeant, & sine Grammaticis.

In Philanum. XXII.

CUR spleniato sæpè prodeam mento,
 Albæve pictus sana labra cerussa,
 Philani, quæris? basiare te nolo.

De M. Antonio. XXIII.

JAM numerat placido felix Antonius ævo
 Quindecim aetas Primus Olympiadas:
 Præteritosque dies, & tutos respicit annos;
 Nec metuit Lethes jam prioris aquas.
 Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque.
 Nulla fuit, cujus non meminisse velit.

Amplia

Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, vitâ posse priore frui.

Ad Kalend. Martias. XXIV.

NAtales mihi Martiæ Kalendæ,
(Lux formosior omnibus Kalendis,)
Quinquagesima liba, septimamque
Vestris addimus hanc focis acerrant:
Hi vos, (si tamen expedit roganti;)
Annos addite bis, precor, novenos,
Ut nondum nimîâ piger senectâ,
Sed vitæ tribus areis peractis,
Lucos Elysiæ petam puellæ.
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

De Mucio. XXV.

IN matutinâ nuper spectatus arenâ
Mucius, imposuit qui sua membra focis,
Si patiens, fortisque tibi durusque videtur,
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cùm dicatur, tunica presente molestâ,
Ure manum : plus est dicere, non faciam.

De morte Vari. XXVI.

VAre, Parætonias Latia modò vitæ per urbes
Nobilis, & centum dux memorande viris:
At nunc Ausonio frustra promissa Quirino,
Hospita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mœstis addere thura rogis:
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
Numquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

Ad Diodorum. XXVII.

NAtali, Diodore, tuo conviva senatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques;
Et tua tricenos largitur sportuli nummos.
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

Ad Janum. XXVIII.

ANnorum, ni tideque fator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vora precesq; vocant,
Pervius exiguos habitabas antè Penates,
Plurima quâ medium Roma terbat iter :

Nunc tua Cæsareis cinguntur limina donis ;
 Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
 At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus,
 Ferrea perpetuâ claustra tuere serâ.

De Apollinari liſtore Formiano. XXIX.

O Temperatæ dulce Formiæ litus,
 Vos, cùm feveri fugit oppidum Martis,
 Et inquietas feſſus exiit curas,
 Apollinaris omnibus locis præfert.
 Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
 Nec Tufculanos, Algidofve ſeceſſus,
 Præneſte nec ſic, Antiumve miratur.
 Non blanda Circe, Dardanifve Cajeta
 Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
 Nec in Lucrinâ lota Salmacis venâ.
 Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento ;
 Nec languet æquor : viva ſed quies ponti
 Piſtam phafelon adjuvante fert aurâ :
 Sicut puellæ non amantiſ æſtatem
 Motâ ſalubre purpurâ venit frigus.
 Nec ſeta longo quærit in mari prædam ;
 Sed à cubili tectuloque jactatam
 Spectatus altè lineam trahit piſcis.
 Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
 Ridet procellas tuta de ſua menſa.
 Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas ;
 Natat ad magiſtrum delicata muræna.
 Nomenculator mugilem citat notum,
 Et adeſſe juſſi prodeunt ſenes nulli.
 Frui ſed iſtis quando, Roma, permittis ?
 Quot formianos imputat dies annus
 Negotioſis rebus urbis hærenti ?
 O janitores, villicique felices !
 Dominis parantur iſta ; ſerviunt vobis.

In Calliodorum. XXX.

Addixi ſervum nummis herè mille trecentis,
 Ut benè cœnareſ, Calliodore, ſemel :
 Nec benè cœnâſti, nullus tibi quatuor emptus
 Librarum cœnæ pompa caputque fuit.

Excla-

Exclamare libet; non est hic, improbe, non est
Piscis; homo est, hominum, Calliodore, voras.

De imagine M. Antonii, ad Cæditianum. XXXI.

HÆC mihi quæ colitur violis pictura, rosissq;
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
Ars utinam mores, animumque effingere possit:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Munatium Gallum. XXXII.

Simplicior priscis, Munati Galle, Sabinis,
Cecropium speras qui bonitate senem;
Sic tibi confoceri claros retinere Penates
Perpetuâ natæ det face casta Venus:
Ut tu, si viridi tinctos ærugine versus
Fortè malus livor dixerit esse meos,
Ut facis, à nobis abigas: nec scribere quemquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc servare modum nostri novere libelli;
Parcere personis, dicere de vitiis.

Ad Trajanum. XXXIII.

DI tibi dent quicquid, princeps Trajane, mereris;
Et rata perpetuò, quæ tribuere, velint:
Qui sua restituis spoliato jura patrono;
Libertis exul non erit ille suis.
Dignus es, ut possis totum servare clientem:
Et (liceat tantum vera probare) potes.

De Sulpitia. XXXIV.

OMnes Sulpitiam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere,
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos adferit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ;
Scyllam, Byblida nec fuisse credit;
Sed castos docet, & pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui benè æstimârit,
Nullam dixerit esse sanctiorem.

174 M. VAL. MARTIALIS

Hac condiscipulâ, vel hac magistrâ
 Esses doctior & pudica Sappho.
 Sed tecum pariter simulque visam
 Durus Sulpitiam Phaon amaret.
 Frustra: namque ea nec Tonantis uxor,
 Nec Bacchi, nec Apollinis puella
 Erepto sibi viveret Caleno.

In Munnam. XXXV.

Improba Massiliæ quicquid fumaria cogunt,
 Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;
 A te, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
 Per freta, per longas toxica sæva vias:
 Nic facili pretio, sed quo contenta Falerni
 Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
 Non Venias quare tam longo tempore Romam,
 Hæc, puto, causa tibi est; nè tua vina bibas.

Ad Maternum. XXXVI.

Juris, & æquorum cultor sanctissime legum
 Veridico Latium qui regis ore forum,
 Municipi, Materne, tuo veterique sodali
 Callaicum mandas si quid ad Oceanum.
 An Laurentino turpes in littore ranas,
 Et satius tenues ducere credis acos?
 Ad sua captivum quam saxa remittere mullum,
 Visus erit libris qui minor esse tribus?
 Et fatuam summâ cœnare pelorida mensâ,
 Quosque tegit levi cortice concha brevis?
 Ostrea Baianis quam non liventia testis,
 Quæ pueri domino non prohibente vorent?
 Hic olidam clamorosus ages in retia vulpem,
 Mordebitque tuos fordida præda canes:
 Illic piscoso modò vix educta profundo
 Impediunt lepores humida lina meos.
 Dum loquor, ecce, redit sportâ piscator inani:
 Venator captâ mele superbus adest.
 Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello,
 Callaicum mandas si quid ad Oceanum.

Ad Calenum. XXXVII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
 Quos cum Sulpitiâ tuâ jugales

Indulset

Indulſit Deus & peregit annos !
 O nox omnis; & hora, quæ notata eſt
 Charis liſtoris Indici lapillis !
 Vixiſti tribus, Ô Calene, luſtris.
 Ætas hæc tibi tota computatur,
 Et ſolos numer ſ dies mariti.
 Ex illis tibi ſi diu rogatam
 Lucem redderet Atropos vel unam,
 Malles quàm Pyliam quater ſenectam.

In Leſbiam. XXXVIII.

Conſule te Bruto quid juras, Leſbya, natam ?
 Mentiris: nata es, Leſbya, rege Numâ.
 Sic quoque mentiris: namque. ut tua ſecula narrant,
 Ficta Prometheo diceris eſſe luto.

In Proculeiam. XXXIX.

Menſe novo Jani veterem, Proculeia, mari-
 tum
 Deſeris, atque jubes res ſibi habere ſuis. (ris ?
 Quid, rogo, quid factum eſt ? ſubiti quæ cauſa dolo-
 Nil mihi reſpondeſ ? dicam ego : prætor erit.
 Conſtituta fuit Megalenſis purpura centum
 Millibus, ut nimum munera parca daret :
 Et populæ ſacrum bis millia dena tuliſſet.
 Diſcidium non eſt hoc, Proculeia ; lucrum eſt.

Ad Dindymum. XL.

TAM dubia eſt lanugo tibi, tam mollis, ut illum
 Halitus, & ſoles, & levis aura terat.
 Celantur ſimili venturæ Cydonia lînâ,
 Pollice virgineo quæ ſpoliata nitent.

Ad Phileroſem. XLI.

Septima jam, Phileroſ, tibi conditur uxor in agro
 Plus nulli, Phileroſ, quàm tibi reddit ager.

Ad Q. Ovidium. XLII.

Quinſte Caledonios Ovidi viſure Britannoſ,
 Et viridem Terhyn, Oceanumq; patrem ;
 Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
 Otia ? nec retinet ruſque focusque ſenem ?
 Gaudia tu diſfers: at non & flamina differt
 Atropos ; atque omnis ſcribitur hora tibi.

Præstiteris caro (quis non hoc laudat ?) amico,
 Ut potior vitâ sit tibi sancta fides.
 Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis,
 Teque tuas numeres inter amicitias.

In delicatum lectorem. XLIII.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli,
 Si quid honorificum pagina blanda sonat.
 Hoc tu pingue putas, & costam rodere mavis,
 Illa Laurentis cum tibi demus apri.

Vaticana bibas, si delectaris aceto :

Non facit ad Stomachum nostra lagena tuum.

In Mathonem. XLIV.

OMnia vis bellè Matho dicere : dic aliquando
 Et benè : dic neutrum : dic aliquando malè.

Ad Julium Martialem. XLV.

Vitam quæ faciunt beatiorē,
 Jucundissime Martialis, hæc sunt :
 Res non parva labore, sed relicta ;
 Non ingratus ager ; focus perennis ;
 Lis nunquam ; toga rara ; mens quieta ;
 Vires ingenuæ ; salubre corpus ;
 Prudens simplicitas ; pargens amici ;
 Convictus facilis ; sine arte mensa :
 Nox non ebria, sed soluta curis ;
 Non tristis torus, & tamen pudicus ;
 Somnus qui faciat breves tenebras ;
 Quod sis, esse velis, nihilque malis :
 Summum nec metuas diem, nec optes.

Convivium. XLVI.

Nunciat octavam Phariæ sua turba juvencæ,
 Et suffrata redit calva subitque cohors.
 Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
 Halat, & immodico sexta Nerone calet.
 Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis ?
 Septem signa capit, sex fumus ; adde Lupum.
 Exoneraturus ventrem mihi villica malvas
 Attulit, & varias, quas habet hortus, opes :
 In quibus est lactuca sedens, & sextile porrum :
 Nec deest ructatrix mentha, nec herba falax.

Sexta

Sexta coronabunt rutatos ova lacertos.
 Et madidum thinni de sale sumenerit.
 Parvus in his, unâ ponetur cœnula mensâ,
 Hœdus inhumani raptus ab ore lupi.
 Et, quæ non egeant ferro structoris, osellæ,
 Et faba fabrorum, prototomique rudes.
 Pullus ad hæc, cœnisq; tribus jam perna superstes
 Addetur: saturis mitia poma dabo;
 De Nomentanâ vinum sine sæce lagenâ,
 Quæ bis frontino consule plena fuit.
 Accedent sine felle joci, nec manè timenda
 Libertas, & nil quod tacuisse velis.
 De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur:
 Nec facient quemquam pocula nostra reum.

In Cottam. XLVII.

CUM potes amethystinos trientes,
 Et nigro madeas Opimiano.
 Propinas modò conditum Sabinum:
 Et dicis mihi Cotta, *vis in auro?*
 Quisquam plumbea vina vult in auro?

De Scorpo. XLVIII.

FRangat Idumæas tristis victoria palmas:
 Plange, Favor, sævâ pectora nuda manu.
 Mutet Honor cultus, & iniquis munera flammis:
 Mitte coronatas Gloria mœsta, cōmas.
 Hen facinus! primâ fraudatus, Scorpe, juventâ
 Occidis, & nigros tam citò jungis equos.
 Curribus illa tuis semper properata, brevisquæ
 Cur fuit, & vitæ tam propè meta tuæ?

Ad Faustinum. XLIX.

Sidera jam Tyrius Phryxæi respicit agni
 Taurus, & alternum Castora fugit hyems.
 Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbos:
 Ismarium pellex Attica plorat Itryn.
 Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
 Abstulit? Ô soles, Ô tunicata quies!
 O nemus, Ô fontes, solidumque madentis arenæ
 Litus, & æquoreis splendidos anxur aquis,
 Et non unius spectator lectulus undæ,
 Qui videt hinc puppes fluminis, indè maris!

Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
 Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
 Nec Capitolini summum penetrale Tonantis,
 Quæque nitent cœlo proxima templa suo.
 Dicere te lassum quoties ego credo Quirino?
 Quæ tua sunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi.

Epitaphium Scorpi. L.

ILle ego sum Scorpis, clamosi gloria Circi,
 Plausus, Roma, tui, deliciæque breves:
 Invida quem Lachesis raptum trieteride nonâ,
 Dum numerat palmas, credidit esse senem.

In Olum. LI

Mensas, Ole, bonas ponis: sed ponis opertas.
 Ridiculum est: possum sic ego habere bonas.

In Gallum. LII.

Toris, Galle, jubes tibi me servire diebus,
 Et per Aventinum ter quater ire tuum.
 Eximit, aut reficit dentem Cascellius ægrum;
 Infestos oculis uris, Higine, pilos.
 Non fecat & tollit stillantem Fannius uvam:
 Tristia fervorum stigmata delet Eros,
 Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.
 Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est?

Ad Sixtum. LIII.

Argenti libram mittebas: facta selibra est,
 Sed piperis; tanti non emo, Sexte, piper.

Ad Frontinum. LIV.

Anxuris æquorei placidos, Frontine, recessus,
 Et proprius Baias, littoreamque domum,
 Et quod inhumanæ, Cancro fervente cicadæ
 Non novere nemus, flumineosque lacus,
 Dum colui; doctas tecum celebrare vacabat
 Pieridas: nunc nos maxima Roma terit.
 Hic mihi quando dies meus est? jactamur in alto
 Urbis, & in sterili vita labore perit:
 Dura suburbani dum jugera pascimus agri,
 Viciniosque tibi, sanctæ Quirine, Lares.
 Sed non solus amat, qui nocte dieq; frequentat
 Limina nec vatem talia damna decent.

Per veneranda mihi Musarum sacra, per omnes
Juro deos, & non officiosus amo.

In delicatum lectorem. LV.

Consumpta est uno si lemmate pagina, transis,
Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni posita est instructa macello,
Coena tibi; sed te mattya sola juvant.
Non opus est nobis nimum lectore guloso;
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

De Munna. LVI.

Jura trium petiit à Cæsare discipulorum,
Adfuetus semper Munna docere duos.

Epitaphium Erotii. LVII.

Hic festinatâ requiescit Erotion umbrâ,
Crimine quam fæi sexta peremit hyems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
Manibus exiguis annua iusta dato.
Sic Lare perpetuo, sic, turbâ sospite, solus
Flebilis in terrâ sit lapis iste tuâ.

Ad magistrum ludi. LVIII.

Ludi magister, parce simplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent lures,
Tostamque fervens Julius coquit messem,
Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
Quâ vapulavit Marfyas Celænzus,
Ferulæque tristes, sceptrâ pædagogorum,
Cessent, & Idus dormiant in Octobris:
Æstate pueri si valent, satis discunt.

Epitaphium nobilis Matronæ. LIX.

Marmora parva quidem, sed non cessura, vi-
ator,
Mausoli faxis Pyramidumque legis.
Bis mea Romano spectata est vita Terento,
Et nihil extremos perdidit antè rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
Clauserunt omnes lumina nostra manus.

Contigit

Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Una pudicitiae copula notâ meæ.

Ad Pollam. LX.

Contigeris regina meo, si Polla libellos,
Non tetrica nostros excipe fronte jocos.
Ille, tuus vates, Heliconis gloria nostri,
Pieriâ caneret cùm fera bella tubâ.
Non tamen erubuit ludenti dicere versu:
Sic nec rideo, mi Cotta, quid hic facio?

In Carmenionem. LXI.

CUM te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo;
Cur frater tibi dicor ex Iberis
Et Celtris genitus, Tagique cives?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexâ nitidus comâ vagaris:
Hispanis ego contumax capillis.
Lævis dropace tu quotidiano:
Hirsutus ego cruribus, genisque.
Os blæsum tibi, debilisque lingua est:
Nobis filia fortiùs loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem,
Nè te, Carmenion, vocem sororem.

De Theopompo. LXII.

Quis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus
Qui jussit fieri te, Theopompe, cocum?
Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ
Sustinet? has unctis polluit ungue comas?
Quis potiùs cyathos, aut. quis chrystalla tenebit?
Quâ sapient meliùs mixta Falerna manu?
Si tam fidereos manet exitus iste ministros,
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

Epitaphium vetulae. LXIII.

PYRRHÆ filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Lærtēs aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes;
Jam cornicibus omnibus superstes,

Hoc

Hoc tandem sita durat in sepulchro
Calvo Plotia cum Melanthione.

In Læliam. LXIV.

CUM tibi non Ephesus, nec sit Rhodus, aut
Mitylene,

Sed domus in vico, Lælia, patricia,
Deque coloratis nunquam lita mater Etruscis,

Durus Aricina de regione pater;

Ζῶν καὶ Φυχὴ lascivum congeris usque,

Propudor! Hersiliæ civis, & Egeriæ.

Tu licet ediscas totam referasque Corinthon,

Non tamen omnino, Lælia, Thais eris.

De Polla. LXV.

CUSTODES, das, Polla, viro; non accipis ipsa:
Hoc est uxorem ducere, Polla, virum.

Ad Potitum. LXVI.

QUOD mihi vix unus toto liber exeat anno,
Desidiæ tibi sum, Docte Potite, reus.

Iustus at quænto mirere, quod exeat unus,

Labantur toti cum mihi sæpè dies?

Nunc resalutantes video nocturnus amicos:

Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.

Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam:

Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.

Nunc consul, prætorve tenet, reducesque choreæ:

Auditur toto sæpe poëta die.

Sed nec caufidico possis impunè negare,

Nec si te rhetor grammaticusve rogent.

Balnea post decimam lasso, centumq; petuntur

Quadrantes: fiet quando, Potite, liber?

De Rabirio. LXVII.

QUISQUIS læta tuis & fera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.

Condidit hæc caras tellure Rabirius umbras:

Nulli sorte jacent candidiore senes.

Bis sex lustra tori nox miris & ultima clusit:

Arserunt uno funera bina rogo.

Hos tamen ut primis raptos sibi quærit in annis.

Improbis nihil his fletibus esse potest.

De Nerva, adulationibus inimico. LXVIII.

Frustra, Blanditiæ, venitis ad me
 Attritis, miserabiles, labellis:
 Dicturus dominum Deumque non sum,
 Jam non est locus hac in urbe vobis:
 Ad Parthos procul ite pileatos,
 Et turpes, humilesque, supplicesque
 Pictorum sola basiate regum.
 Non est hic dominus, sed imperator,
 Sed justissimus omnium senator:
 Per quem de Stygiâ domo reducta est
 Siccis rustica Veritas capillis.
 Hoc sub principe, si sapias, caveto
 Verbis, Roma, prioribus loquaris.

Ad Marcum. LXIX.

Litera facundi gratum mihi pignus amici
 Pertulit, Aufoniæ dona severa togæ:
 Quâ non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
 Vellet Mecœnas Cæsarianus eques.
 Vilior hæc nobis alio mittente fuisset:
 Non quâcunque manu victima cæsa litat.
 A te missa venit: possem nisi munus amare,
 Marce, tuum; poteram nomen amare meum.
 Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,
 Officium docti judiciumque viri.

Ad Romam. LXX.

JAM parce lasso, Roma, gratulatori,
 Lasso clienti: quamdiu saluator
 Ante ambulones & togatulos inter
 Centum merebor plumbeos die toto;
 Cùm Scorpis unâ quindecim graves horâ
 Ferventis auri victor auferat faggos:
 Non ego meorum præmium libellorum,
 (Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
 Non Hybla, non me spicifer capit Nilus;
 Nec quæ paludes delicata Pomprinas
 Ex arce clivi spectat uva Setini.
 Quid concupiscam, quæris ergo? dormire.

De Cotta amico mercenario. LXXI.

M Illia viginti quondam me Cotta poposcit;
 Et, fateor, magni non erat ille nimis.
 Annus abit: bis quina dabis sestertia? dixit.
 Poscere plus visus, quàm prius, ille mihi.
 Jam duo poscenti post sextum millia mensem,
 Mille dabam nummos: noluit accipere.
 Transierant binæ forsan trinæve Kalendæ,
 Aureolos ultro quatuor ipse petit:
 Non dedimus, centum jussit me mittere nummos:
 Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis:
 Sportula nos junxit quadrantibus arida centum;
 Hanc voluit: puero diximus esse datam.
 Inferius numquid potuit descendere? fecit.
 Vilior hic gratis cœpit amare: nego.

De Mævio. LXXII.

HOC, fortuna, tibi videtur æquum?
 Civis non Syriæve Parthiæve.
 Nec de Cappadocis eques catastis,
 Sed de plebe Remi, Numæque verma,
 Jucundus, probus, innocens, amicus,
 Linguâ doctus utrâque, cujus unum est,
 Sed magnum vitium quòd est poëta,
 Pullo Mævius alget in cucullo:
 Cocco mulio fulget incitatus.

De Caro medico defuncto, ad Maximum. LXXIII.

NEquius à Caro nihil unquam, Maxime, factum est,
 Quàm quòd febre perit: fecit & illa nefas.
 Sæva, nocens febris saltem quartana fuisset:
 Servari medico debuit illa suo.

Ad Macrum. LXXIV.

IBis litoreas, Macer, Salonas:
 Ibit rara fides, amorque recti,
 Et secum comitem trahet pudorem.
 Semper pauperior redit potestas.
 Felix auriferæ colone terræ,
 Rectorem vacuo sinu remittes,
 Oprabisque moras & exeuntem
 Udo, Dalmata, gaudio sequëris.

Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
 Cum desiderio tui petemus.
 Sed quæcunque tamen feretur illic
 Piscosi calamo Tagi notata,
 Macrum pagina nostra nominabit.
 Sic inter veteres legar poëtas,
 Nec multos mihi præferas priores;
 Uno sed tibi sum minor Catullo.

De Torquato & Otacilio. LXXV.

AD lapidein Torquatus habet prætoria quantum:
 Ad quantum breve rus emit Otacilius.
 Torquatus nitidas vario de marmore thermas
 Exstruxit: Cucumam fecit Otacilius.
 Disposuit Daphnona suo Torquatus in agro:
 Castaneas centum sevit Otacilius.
 Consul Torquatus victi fuit ille magister;
 Nec minor in tanto visus honore sibi.
 Grandis ut exiguum bos ranam ruperat olim;
 Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium.

De Erote. LXXVI.

PLorat Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ
 Inspicit, aut pueros, nobiliusve citrum:
 Et gemitus imo promit de pectore, quod non
 Tota miser coemat septa, feratque domum.
 Quàm multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco:
 Pars major lacrymas rider, & intus habet.

Ad Gallum. LXXVII.

SI quid nostra rurs adicit vexatio rebus,
 Manè, vel à mediâ nocte togatus ero;
 Stridentésque feram flatus Aquilonis iniqui,
 Et patiar nimbos, excipiamque nives.
 Sed si non fias quadrante beator uno
 Per gemitus nostros, ingenuasque cruces;
 Parce precor lassos, vanosque remitte labores,
 Qui tibi non profunt, & mihi, Galle, nocent.

Ad Murinum. LXXVIII.

RAros colligis hinc & hinc capillos,
 Et latum nitidæ, Marine, calvæ
 Campum temporibus tegis comatis:
 Sed moti redeunt iubente vento,

Reddunturque

Reddunturque sibi caputque nudum
 Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
 Inter Splendophorum Telesphorumque,
 Cidæ stare putabis Hermeroten.
 Vis tu simpliciùs senem fateri ?
 Ut tandem videaris unus esse,
 Tonfor jam reliquos metat capillos.
 Calvo turpius est nihil comato.

De Ladonte nauta. LXXIX.

JAM senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ.
 Proxima dilectis rura paravi aquis.
 Quæ cum sæpè vagus premeret torrentibus undis
 Tibris, & Hyberno rumperet arva lacu:
 Emerit in puppin, ripâ quæ stabat in altâ,
 Implevit saxi, opposuitque vadis.
 Sic nimias avertit aquas, quis credere possit ?
 Auxilium domino mersa carina tulit.

De Lauro. LXXX.

Nemo novâ caluit sic inflammatus amicâ
 Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
 Sed qui primus erat lusor, dum floruit ætas;
 Nunc postquam desit ludere, prima pila est.

De Natali Restituti. LXXXI.

Octobres age sentiat Kalendas
 Facundi pia Roma Restituti.
 Linguis omnibus & favete votis :
 Natalem colimus, tacete lites.
 Absit cereus aridi clientis,
 Et vani triplices, brevesque mappæ
 Expectent gelidi jocos Decembris.
 Certent muneribus beatiores.
 Agrippæ tumidus negotiator
 Cadmi municipes ferat lacernas.
 Pugnorum reus ebrizæque noctis
 Cœnatoria mittat Advocato.
 Infamata virum puella vicit ?
 Veros fardonychæ, sed ipsa, tradat.
 Mirator veterum senex avorum
 Donet Phidiaci toreuma cœli.

Venator leporem, colonus hœdum,
Piscator ferat æquorum rapinas.
Si mittit sua quisque, quid poëtam
Missurum tibi, Restitute, credis?

Ad Cottam. LXXXII.

OMnes persequeris prætorum, Cotta, locellos,
Accipis & ceras: officiosus homo es.

De statua Junonis. LXXXIII.

Juno labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruisse manus,
Ore nitet tanto, quanto superâsset in Ida
Judice convictas non dubitante Deas.
Junonem, Polyclete, suam nisi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

Ad Marium. LXXXIV.

MAri, quietæ cultor & comes vitæ,
Quo cive prisca gloriatur Atina;
Has tibi gemellas, barbari decus luci,
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et semidoctâ villici manu structas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni sæpè sanguis, aut hœdi;
Dominamque sancti virginem Deam templi,
Et quem sororis hospitem vides castæ
Martem mearum principem Kalendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, sive thure plicabis:
Ubicunque noster Martialis est, dices,
Hac, ecce, mecum dexterâ litat vobis
Absens sacerdos; vos putate præsentem;
Et date duobus, quicquid alter optârit.

Ad Clementem. LXXXV.

SI prior Euganeas, Clemens, Helicaonis oras,
Pictique pampineis videris arva jugis;
Perfer Atestinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpureâ sed modo culta togâ.
Ut rosa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova nec mento sordida charta juvat.

Manus-

Manusculum pomorum. LXXXVI.

NON mea Massyllus servat pomaria serpens,
Regius Alcinoï nec mihi servit ager :

Sed Nomentanâ securus germinat hortus

Arbore, nec furem plumbea mala timent.

Hæc igitur, mediâ quæ sunt mihi nata Saburrâ,

Mittimus autumnî cerea poma mei.

Ad Avitum. LXXXVII.

SÆpè loquar nimium gentes quòd, Avite, remotas,

Miraris, Latiâ factus in urbe senex ;

Auriferumq; Tagum sitiam, patriumq; Salonem,

Et repetam saturæ fordida rura casæ.

Illa placet tellus, in quâ res parva beatum

Me facit, & renues luxuriantur opes.

Pascitur hic, ibi pascit ager : tepet igne maligno

Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.

Hic pretiosa fames, conturbatorque macellus :

Mensa ibi divitiis ruris operta sui.

Quatuor hîc æstate togæ pluresque teruntur

Autumnis ibi me quatuor una tegit.

I, cole nunc reges : quicquid non præstat amicus,

Cùm præstare tibi possit, Avite, locus.

De Numa. LXXXVIII.

DUM levis arsurâ struitur libitina papyro,

Dum myrrham & casiam flebilis uxor emit :

Jam serobe, jam lecto, jam pollinctore parato

Hæredem scripsit me Numa: convaluit.

De figura Socratis. LXXXIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuissent

Julius in Satyris qualia Rufus habet.

In plagiarum. XC.

Quid, stulte, nostris versibus tuos misces ?

Cum litigante quid tibi, miser, libro ?

Quid congregare cum leonibus vulpes,

Aquilisque similes facere noctuas quæris ?

Habeas licebit alterum pedem Ladæ,

Inepte, frustrâ crure ligneo cures.

De Capitolino. XCI.

ELyfio redeat si fortè remissus ab agro

Ille suo felix Cæsare Galba vetus ;

Qui

Qui Capitolinum pariter Galbamque jocantes
Audierit, dicet; rustice Galba, tace.

Ad avitum, de Gaditano pseudo poëta. XCII.

G Aditanus, Avite, (dic quid istud?)
Qui scribit nihil, attamen poëta est.

Ad municipes suos Bilbilitanos. XCIII.

M Unicipes, Augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?

Nam decus, & nomen, famaq; vestra sumus.

Nec sua plus debet tenui Verona Catullo:

Meque velit dici non minùs illa suum,

Quatuor accessit tricesima messibus æstas,

Ut sine me Cereri rustica liba datis.

Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ;

Mutavère meas Itala regna comas,

Excipitis reducem placidâ si mente, venimus:

Aspera si geritis corda, redire licet.

Ad Librum. XCIV.

I, nostro comes, I, libelle, Flacco
Longum per mare, sed faventis undæ;

Et cursu facili, tuisque ventis

Hispanæ pete Tarraconis arces.

Illinc te rota tollit, & citatus

Altam Bilbilin, & tuum Salonem

Quinto forsitan effedo videbis.

Quid mandem tibi quæris? ut sodales

Paucos, & veteres, & antè brumas

Triginta mihi quatuorque visos

Ipsâ protinus à viâ s lutes;

Et nostrum admoneas subindè Flaccum,

Jucundos mihi nec laboriosos.

Secessus spatium paret salubri,

Qui pigrum faciant tuum parentem.

Hæc sunt, jam tumidus vocat magister,

Castigatque moras, & aura portum

Laxavit melior, vale, libelle:

Navem, scis puto, non moratur unus.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER XI.

QUò tu quò, liber otiose tendis,
Cultus sindone non quotidianâ ?
Num quid Parthenium videre tentas ?
Vadas, & redeas inevolutus.
Libros non legit ille, sed libellos :
Nec musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimat beatum,
Contingunt tibi si manus minores ?
Vicini pete porticum Quirini :
Turbam non habet otiosorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primus dominus levis carinæ.
Sunt illic duo tresve qui revolvant
Nostrarum tineas ineptiarum :
Sed cum sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint & incitato.

Ad lectores. II.

TRiste supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et personati fastus, & regula morum,
Quicquid & in ludis non sumus, ite foras.
Clamant ecce mei, Iô Saturnalia, versus,
Et licet, & sub te præside, Nerva, libet.

Ad lectores. III.

LECTORES tetrici, salebrosum ediscite Sanctram :
Nil mihi vobiscum est : iste liber meus est.

De suis libellis. IV.

NON urbana meâ tantum Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus ista damus :

Sed

190 M. VAL. MARTIALIS

Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis
 A rigido teritur centurione liber.
 Dicitur & nostros cantare Britannia versus.
 Quid prodest? nescit sacculus ista meus.
 At quàm victuras poteramus pangere chartas,
 Quantaque Pieriâ prœlia stare tubâ;
 Cùm pia reddiderint Augustum numina terris,
 Et Meconatem si mihi Roma daret!

Votum pro Nervæ. V.

Sacra, Laresq; Phrygum, quos Trojæ maluit hæres,
 Quàm rapere arsuras Laomedontis opes;
 Scriptus & æterno nunc primùm Jupiter auro,
 Et soror, & summi filia tota patris;
 Et qui purpureis jam tertia nomina fastis,
 Jane, refers Nervæ; vos precor ore pio:
 Hunc omnes servate ducem, servate senatum:
 Moribus hic vivit principis, ille suis.

In laudem Nervæ. VI.

TAnta tibi est recti reverentia, Cæsar, & æqui,
 Quanta Numæ fuerat: sed Numa pauper erat.
 Ardua res hæc est, opibus non tradere mores,
 Et cùm tot Cræsos viceris, esse Numam.
 Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
 Elysum liceat si vacuare nemus:
 Te volet invictus pro libertate Camillus;
 Aurum Fabricius te tribuente volet.
 Te duce gaudebit Brutus; tibi Sylla cruentus
 Imperium tradet, cùm positurus erit.
 Et te privato cum Cæsare Magnus amabit:
 Donabit totas & tibi Crassius opes.
 Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
 Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

Saturnalia. VII.

UNctis falciferi senis diebus,
 Regnator quibus imperat fritillus,
 Versu ludere non liborioso
 Permittis, puto, pileata Roma.
 Rifisti: licet ergo, nec vet. mur,
 Pallentes procul hinc abite curæ;
 Quicquid venerit obvium loquamur,

Morosâ

Morosâ sine cogitatione.
 Misce dimidios, puer, trientes,
 Quales Pythagoras dabat Neroni :
 Misce, Dyndime, sed frequentiores.
 Possum nil ego sobrius: bibenti
 Succurrent mihi quindecim poëtæ.

De horto suo. VII.

Lassa, quod externi spirant opobalsama Glauci,
 Ultima Corycio quæ cadit aura croco,
 Poma quod hybernâ maturescentia capsâ,
 Arbore quod vernâ luxuriosus ager,
 De Pallatinis dominæ quod serica prelis,
 Succina virgineâ quod relegata manu,
 Amphora quod nigri, sed longè fracta Falerni,
 Quod quî Sicanias detinet hortus apes,
 Quod Cosini redolent alabastra, focique Deorum,
 Quod modo divitibus lapsa corona comis;
 Singula quid dicam? non sunt satis, omnia misce :
 Hoc fragrant horti lilia manè mei.

De statua Memoris. IX.

CLarus fronde Jovis, Romani fama cothurni,
 Spirat Apelleâ redditus arte Memor.

De Turno. X.

Contulit ad Satyras ingentia pectora Turnus :
 Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

Ad puerum suum. XI.

Tolle puer calices, tepidique toreumata Nili,
 Et mihi securâ pocula trade manu,
 Trita patrum labris, & tonso pura ministro;
 Antiquus mensis restituatur honor.
 Te potare decet gemmâ, qui Mentora frangis
 In scaphium sæci, Sardanapale, tuæ.

In Zoilum. XII.

JUS tibi natorum vel septem, Zoile, detur :
 Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

Epitaphium Partidis. XIII.

Quisquis Flaminiam teris, viator,
 Noli nobile præterire marmor.
 Urbis deliciæ, salesque Nili,

Ars & gratia, lusus & voluptas,
 Romani decus & dolor theatri,
 Atque omnes Veneres Cupidinesque,
 Hoc sunt condita, quo Paris, sepulchro.

De colono. XIV.

Heredes, nolite brevem sepelire colonum:
 Nam terra est illi quantulacunque gravis.

Ad Sabinum. XV.

NON omnis nostri nocturna est pagina libri:
 Invenies & quod manè, Sabine, legas.

Ad Lupum. XVI.

Donâsti, Lupe, rus sub urbe nobis:
 Sed rus est mihi majus in fenestrâ.
 Rus hoc dicere, rus potes vocare?
 In quo ruta facit nemus Dianæ,
 Argutæ tegit ala quod cicadæ,
 Quo formica die comedit uno,
 Clausæ cui folium rosæ corona est:
 In quo non magis invenitur herba
 Quàm costi folium, piperve crudum:
 In quo nec cucumis jacere rectus,
 Nec serpens habitare tota possit.
 Erucam malè pascit hortus unam;
 Consumpto moritur culex salicto;
 Et talpa est mihi fossor, atque arator.
 Non boletus hiare, non mariscæ
 Ridere, aut violæ patere possunt.
 Fines mus populatur, & colono
 Tanquam sus Calydonius timetur;
 Et sublata volantibus ungue Prognos
 In nido seges est hirundinino.
 Vix implet cochleam peracta messis,
 Et mustum nuce condimus picatâ,
 Errâsti, Lupe, literâ sed unâ;
 Nam quo tempore prædium dedisti,
 Mallem tu mihi prandium dedisses.

Ad Labullum. XVII.

DUM te prosequor, & domum reduco,
 Aurem dum tibi præsto garrienti,

Et

Et quicquid loqueris facisque laudo,
 Quot versus poterant, Labulle, nasci ?
 Hoc damnum tibi non videtur esse,
 Si quid Roma legit, requirit hospes,
 Non deridet eques, tenet senator,
 Laudat caufidicus, poëta carpit,
 Propter te perit : hoc Labulle, verum est ?
 Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum
 Sit major numerus togatorum,
 Librorum mihi sit minor meorum ?
 Triginta propè jam diebus una est
 Nobis pagina vix peracta : sic fit,
 Cum cœnare domi poeta non vult.

In Zoilum. XVIII.

OS malè caufidicis, & dicis olero poëtris:
 Obrectatori, Zoile, pejus olet.

In Cæcilium. XIX.

ATreus Cæcilius cucurbitarum,
 Sic illas quasi filios Thyestæ
 In partes lacerat secatque mille.
 Gustu protinus has edes in ipso,
 Has prima feret, alterâve cœna
 Has cœna tibi tertio reponent.
 Hinc feras epidipnidas parabit,
 Hinc pistor fatuas facit placentas,
 Hinc & multiplices fruit tabellas,
 Et notas caryotidas theatris:
 Hinc exit varium coco minutal,
 Ut lentem positam, fabamque credas:
 Boletos imitatur, & botellos,
 Et caudam cybii, brevesque mœnas:
 Hinc cellarius experitur artes,
 Ut condat vario vaser sapore
 In rutæ folium capellianæ.
 Sic implet gabatas, paropsidasque,
 Et leves scutulas, cavaque lances.
 Hoc lautum vocat, hoc putat venustum,
 Unum ponere ferculis tot assem.

In Nestorem. XX.

NEC toga, nec focus est, nec tritus cimice
lectus,

Nec tibi de bibulâ facta palude teges:

Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,

Nec fera, nec clavis, nec canis, atque calix.

Tu tamen affectas, Nestor dici atque videri

Pauper, & in populo quæris habere locum.

Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:

Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

De Prasino. XXI.

SÆpius ad palmam Prasinus post fata Neronis
Pervenit & victor præmia plura refert.

I nunc, livor edax, dic te cessisse Neroni:

Vicit nimirum non Nero, sed Prasinus.

De Apro. XXII.

ÆDesemit Aper, sed quas nec noctua vellet
Esse suas: adeò nigra vetusque casa est.

Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.

Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

Ad Fabullum. XXIII.

IGnotos mihi cùm voces trecentos,

Quare non veniam vocatus à te

Miraris, quererisque, litigasque.

Solus cœno, Fabulle, non libenter.

De Caio Proculo. XXIV.

CAius hanc lucem gemmâ mihi Julius albâ
Signat, iò, votis redditus ecce meis.

Desperâsse juvat, veluti jam rupta sororum

Fila; minùs gaudent, qui timuere nihil.

Hypne, quid expectas piger? immortale Falernum

Funde; senem poscunt talia vota cadum.

Quincunces, & sex cyathos, bessèmq; bibamus,

Caius ut fiat Julius, & Proculus.

In Zoilum. XXV.

ZOile, quid totâ gemmam præcingere libra

Te juvat, & miserum perdet re sardonicha?

Annulus iste tuis fuerat modò cruribus aptus:

Non eadem digitis pondera conveniunt.

De

De mulione sardo. XXVI.

MUlio viginti venit modò millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? surdus erat.
In Charidemum. XXVII.

CUnarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri custos, assiduusque comes.
Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,
Et queritur labris dextera puncta meis.
Sed tibi non crevi; te noster villicus horret;
Te dispensator, te domus ipsa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, observas, quereris, suspiria ducis;
Et vix à ferulis abstinet ira manum.
Si Tyrios sumpsi cultus, unxive capillos;
Exclamas, nunquam fecerat ista pater.
Et numeras nostros abstracta fronte, trientes,
Tanquam de cella sit cadus ille tua.
Desine: non possum libertum ferre Catonem.
Musa virum jam me dicet adulta tibi.

Ad Lygdum, de Amynta. XXVIII.

Indulget pecori nimitum dum pastor Amyntas,
Et gaudet fama luxuriaque gregis;
Cedentes oneri ramos, sylvamque fluentem
Vicit, concussas ipse secutus opes.
Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ,
Damnavit que rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, fues habeat vicinus Iolas:
Te fatis est nobis annumerare pecus.

In Cæcilianum. XXIX.

Vivida cum poscas epigrammata, mortua ponis
Lemmata; qui fieri, Cæciliane, potest?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci,
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

Ad senem orbem. XXX.

ORbus es, & locuples, & Bruto consule natus:
Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: sed quas juvenis, quas pauper habebas.
Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

In Silium. XXXI.

Silius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
 Jugera facundi qui Ciceronis habet.
 Hæredem, dominumque sui tumulique Larisque
 Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

De eodem. XXXII.

JA M propè desertos cineres, & sancta Maronis,
 Nomina qui coleret pauper, & unus erat.
 Silius Andino tandem succurrit agello,
 Silius & vatem, non minor ipse, colit.

Ad Julium Cerealem. XXXIII.

Coenabis bellè, Juli Cerealis, apud me :
 Conditio est melior si tibi nulla, veni,
 Octavam poteris servare lavabimur unâ.

Scis quàm sint Stephani balnea juncta mihi.
 Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
 Utilis, & porris fila refecta suis.

Mox vetus, & tenui major cordylla lacerto :

Sed quam cum rutæ frondibus ova regant,
 Altera non deerunt tenui versata favillâ,

Et velabrensi massa recocta foco :
 Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ.

Hæc satis in gustu, cætera nòsse cupis ?
 Meniar ut venis, pisces, conchyliâ, sument,
 Et cortis saturas, atque paludis aves :

Quæ nec Stella solet rarâ nisi ponere cœnâ.

Plus ego polliceor : nil recitabo tibi.
 Ipse tuos nobis relegas licet usque Gigantes,
 Rura vel æterno proxima Virgilio.

De Claudia Rufina. XXXIV.

Claudia cœruleis cùm si Rufina Britannis
 Edita, cur larisæ pectora plebis habet ?

Quale decus formæ ! Romanam credere matres
 Italides possunt, Atthides esse suam.

Dî benè, quòd sancto peperit fecunda marito,

Quòd sperat generos, quòdque puella nurus.

Sic placeat superis, ut conjuge gaudeat uno,

Sit semper natis gaudeat illa tribus.

In Zoilum. XXXV.

Unguenta, & casias & olentem funera myrrham,
Thuraque de medio semicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuisti cinnama lecto,
Improbe, de turpi, Zoile, redde sinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ:
Non miror furem, qui fugitivus erat.

De Lupo ad Urbicum. XXXVI.

Hortatur fieri quod te Lupus, Urbice, patrem,
Nè credas: nihil est quod minus ille velit.
Ars est captandi, quod nolis velle videri:
Nè facias optat, quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua se Cosconia tantum:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu consilio videaris ut usus amici,
Sic morere, ut factum te putet esse patrem.

In Chæremone. XXXVII.

Quod nimum laudas Chæremone Stoice, mortem
Vis animum mirer suspiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fractâ facit urceus ansâ,
Et tristis nullo qui tepet igne focus;
Et teges, & cîmex, & nudi sponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte di-que toga.
O quam magnus homo es, qui face rubentis aceti,
Et stipulâ, & nigro pane carere potes!
Lenconicis agedum tumeat tibi culcitra lanis,
Constringatque tuos purpura texta toros:
O quam tu cupias ter vivere Nestoris annos
Et nihil ex ullâ perdere luce voles!
Rebus in angustis facile est contemnere vitam,
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

Ad Severum. XXXVIII.

Miraris, docto quod carmina mitto Severo;
Ad cœnam quod te, docte severe, vocem.
Jupiter ambrosiâ satur est, & nectare vivit.
Nos tamen extra Jovi, thura, merumq; damus.
Omnia cum tibi sint dono concessa Deorum:
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

In Tonforem. XXXIX.

Quid si me tonfor, cūm stricta novacula suprà est,

Tunc libertatem divitiasque roget ?

Promittam : nec enim rogat illo tempore tonfor,

Latro rogat : res est imperiosa timor.

Sed fuerit curvā cūm tuta novacula thecā,

Frangam tonfori crura manusque simul.

De Charino. XL.

Senos Charinus omnibus digitis gerit,

Nec nocte ponit annulos.

Nec cūm lavatur : causa quæ sit, quæritis ?

Dactyliothecam non habet.

In Faustum. XLI.

Nescio tam multis quid scribas, Fauste, puellis :

Hoc scio, quod scribit nulla puella tibi.

In Justinianum. XLII.

Sexcenti cœnant à te, Justine, vocati

Lucis ad officium quæ tibi prima fuit :

Inter quos, memini, non ultimus esse solebam :

Nec locus hic nobis invidiosus erat.

Postera sed festæ reddis solennia mensæ :

Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

In Vacerram. XLIII.

ET delator es, & calumniator :

Et fraudator es, & negotiator :

Et bellator es, & lanista : miror

Quare non habeas, Vacerra, nummos.

In Maronem. XLIV.

NIL mihi das vivus : dicis post fata daturum.

Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

Ad Mathonem. XLV.

Parva rogas magnos ; sed non dant hæc quoque magni.

Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.

Epitaphium canis Lydiae. XLVI.

Amphitheatrales inter nutrita magistros

Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,

Lydia dicebar, domino fidissima dextra,

Qui non Erigones mallet habere canem ;

Nec

EPIGRAMMAT. LIB. XI. 199

Nec qui Dictææ Cephalum de gente secutus,
 Luciferæ pariter venit ad astra Deæ.
 Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
 Qualia Dulichio fata fuere cani:
 Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
 Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
 Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub um-
 Non potui fâto nobiliore mori. [bras

Ad Patum. XLVII.

Solvere, Pæte, decem tibi me festertia cogis:
 Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.
 Nè noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui
 Bis centena potes perdere, perde decem.

In Vacerram. XLVIII.

IN omnibus Vacerra quòd conclavibus
 Consumit horas, & die rota fedet:
 Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

Ad Patum. XLIX.

AD primum decimâ lapidem quod venimus
 horâ,

Arguimur lentæ crimine pigritiæ:
 Non est ista viæ, non est mea, sed tua culpa
 Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

Ad Flaccum, de Baiis. L.

Littus, beatæ Veneris aureum Baias,
 Baias superbæ blanda dona nature,
 Ut mille laudem, Flacce, versibus Baias,
 Laudabo dignè non satis tamen Baias,
 Sed Martialem malo, Flacce, quàm Baias.
 Optare utrumque pariter, improbi votum est.
 Quòd si Deorum munere hoc tibi detur:
 Quid gaudiorum est Martialis Baiæ!

De Philostrato. LI.

ASinuëssanis conviva Philostratus undis
 Conductum repetens nocte jubente larem,
 Penè imitatus obit sævis Elpenora fati,
 Præceps per longos dum ruit usque gradus.
 Non esset, nymphæ, tam magna pericula passus,
 Si potius vestras ille bibisset aquas.

I 4

Ad

Ad Sossianum. LII.

Nemo habitat gratis, nisi dives & orbis, apud te.
Nemo domum pluri, Sossiane, locat.

De Antiocho tonsore. LIII.

QUI nondum Stygias descendere quærit ad undas;
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.

Alba minus sævis lacerantur brachia cultris,

Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.

Mitior implicitas Alcon fecat enterocelas,

Fractaque fabrili dedolat ossa manu.

Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoica menta,

Collaque pulvereâ nudet equina jubâ.

Hic miserum Scythicâ sub rupe Promethea radât,

Carnificem nudo pectore poscet avem.

Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus,

Antiochi tantum barbara tela sonent.

Hæc quæcunque meo numeratis stigmata mento,

In vetuli pictâ quælia fronte sedent,

Non iracundis fecit gravis unguibus uxor :

Antiochi ferrum est, & scelerata manus.

Unus de cunctis animalibus hircus habet cor :

Barbatus vivit, nè ferat Antiochum.

In Parthenopæum. LIV.

Leniat ut fauces medicus quas aspera vexat

Affiduè tussis, Parthenopæe, tibi ;

Mella dari, nucleosque jubet, dulcesq; placentas,

Et quicquid pueros non finit esse truces.

At tu non cessas totis tussire diebus.

Non est hæc tussis, Parthenopæe ; gula est.

Ad Pollam. LV.

Intactas quare mittis mihi, Polla, coronas ?

A te vexatas malo tenere rosas.

In Chrestillum. LVI.

Carina nulla probas molli quæ limite cur-
runt,

Sed quæ per salebras altaque saxa cadunt.

Et tibi Mæonio quod carmine majus habetur,

Lucili columella hic situs Metrophanes.

Attonitusque legis terrarum frugiferarum ;

Accius & quicquid Pacuviusque vomunt.

Vis

Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poëtas ?

Dispeream, si scis quid sapuere sales.

Epitaphium Canaces. LVII.

Æolis heu Canace jacet hoc tumultata sepulchro,

Ultima cui parvæ septima venit hyems.

Ah scelus! ah facinus! properas quid flere viator ?

Non licet hic vitæ de brevitate queri.

Tristius est leto leti genus: horrida vultus

Abstulit, & tenero sedit in ore lues:

Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi,

Nec data sunt nigris tota labella rogis.

Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,

Debuerant aliâ fata venire viâ,

Sed mors vocis iter properavit claudere blandæ,

Nè posset duras flectere lingua Deas.

In Zoilum. LVIII.

Mentitur, qui te vitiosum, Zoile, dixit.

Non vitiosus homo es, Zoile; sed vitium.

De Theodoro. LIX.

Pieries vatis Theodori flamma Penates

Abstulit; hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet.

O scelus, O magnum facinus, crimenque Deorum,

Non arsit pariter quòd domus & dominus!

In verpum emulum. LX.

Quòd nimium lives, nostis & ubique libellis

Detrahis, ignosco: verpe poëta, fapis,

Hoc quoq; non curo, quòd tu mea carmina carpas,

Corripias: & sic, verpe poëta, fapis.

Illud me cruciat; Solymis quòd natus in ipsis,

Sustuleris porcum, verpe poëta, meum.

Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis.

Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

Ad Germanum. LXI.

(stas

Martia, non Rhenus salit hæc, Germane; quid ob-

Et puerum prohibes divitis imbre lacus?

Barbere, non debet, submoto cive, ministro

Captivam victrix unda levare sitim.

Ad Bassum. LXII.

Effugere non est, Basse, basiatores:
 Instant, morantur, persequuntur, occurrunt,
 Et hinc, & illinc, usquequaque, quacunque.
 Non ulcus acre, pustulæve lucentes,
 Nec triste mentum, sordidique lichenēs,
 Nec labra pingui delibuta ceroto,
 Nec congelati gutta proderit nasi.
 Et æstuantem basiant, & algentem,
 Et nuptiale basium reservantem.
 Non te cucullis afferet caput testum.
 Læctica nec te tuta pelle veloque,
 Nec vindicabit sella sæpius clausa.
 Rimas per omnes basiator intrabit.
 Non consulatus ipse, non tribunatus,
 Sævique fasces, nec superba clamosi
 Licitoris abiget virga basiatorem.
 Sedeas in alto tu licet tribunali,
 Et è curuli jura gentibus reddas:
 Adscendet illà basiator, atque illà.
 Febriciantem basiat & flentem:
 Dabit oscitanti basium, natantique;
 Dabit & vomenti, remedium mali solum est;
 Facias amicum, basiare quem nolis.

Ad Flaccum. LXIII.

Habere amicum nolo, Flacce, subtilem,
 Cujus lacertos annuli mei cingant:
 Sed idem amicum nolo mille librarum.
 Carnarius sum, pinguiarius non sum.

Ad Flaccum. LXIV.

Thida tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
 Tu puto, quod non est, Flacce, videre potes.

In Lydiam. LXV.

NON est mentitus qui te mihi dixit habere
 Formosam carnem, Lydia, non faciem.
 Est ita, si taceas, & si tam muta recumbas,
 Quàm silet in cerà vultus, & in tabulà.
 Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
 Et sua plùs nulli, quàm tibi lingua nocet.

Audiant

EPIGRAMMAT. LIB. XI. 203

Audiat ædilis ne tē, videatque, caveto.

Portentum est, quoties coepit imago loqui.

Ad Sophronium. LXVI.

Tanta tibi est animi probitas orisque, So-
phroni,

Ut mirer fieri te potuisse patrem.

Ad Garricum. LXVII.

Mittebas libram : quadrantem, Garrice, mit-
tis.

Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

Ad Albium Maximum. LXVIII.

Albi Maximè, si vacabit hora,
Hoc tantum lege : namque & occupatus,
Et non es nimium laboriosus.

Transis hos quoque quatuor ? sapisti :

Ad Septicianum. LXIX.

Explicitum nobis usq; ad sua cornua libram,
Et quasi perlectum, Septiciane, refers.

Omnia legisti : credo, scio gaudeo, verum est.

Perlegi libros sic ego quinque tuos.

Ad Lectorem. LXX.

Quamvis tam longo possis satur esse libello,
Lector, adhuc à me disticha pauca petis,
Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt.

Lector, solve : taces, dissimulasque ? Vale.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.
LIBER XII.

M. Val Martialis Prisco suo salutem.

SCio me patrocinium debere contumacissima triennii
desidia : quæ absolvenda non esset inter illas quoq;
occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut
molesti potius quàm officiosi esse videamur; nedum in
hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter
studeamus, & sine solatio, & sine excusatione secessi-
mus. Accipe ergo rationem, in quâ hoc maximum &
primum est, quod civitatis aures, quibus adsueveram,
quæro; & videor mihi in alieno foro litigare. Si
quid est enim in libellis meis quid placeat, dictavit
auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materia-
rum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in
quibus studere se voluptatibus non sentiunt; ad sum-
mam omnium, ea quæ delicate relinquimus, quasi
desituti desideramus. Accedit his municipalium ru-
bigo dentium, & judicis loco liver, & unus aut alter
mali, in pusillo loco multi; adversus quos difficile est
habere quotidie bonum stomachum. Nè mireris igitur
abjecta ab indignante, quæ à gestiante fieri solebant.
Nè quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exi-
genti negarem, cui non refecto gratiam, si tantum ea
præsto quæ possim, imperabo mihi, cui indulgere consue-
veram; & statui paucissimis diebus, ut familiariissi-
mas mihi aures tuas exciperem adventoria suâ. Tu
vellem ista quæ tantum apud te non periclitantur, dili-
genter æstimare, & excutere non graveris; & quod
tibi difficilimum est, de nugis nostris iudices nitore se-
posito, nè Romam, si ita decreveris, non Hispaniensem
librum mittamus, sed Hispanum.

Ad

Ad eundem. I.

Retia dum cessant, latratoresque Molossi,
Et non invento sylva quiescit apro,
Otia, Prisce, brevi poteris donare libello.
Hoc æstiva est, nec tibi tota perit.

Ad sua carmina. II.

QUÆ modò litoreos ibatis, carmina Pyrgos,
Ite sacrâ, jam non pulverulenta via est.

Ad librum suum. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
Ibis tu Romam nunc peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis,
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Raddita Pierio sunt tibi templa choro.
Vel si malueris, primâ gradiere Suburrâ :
A tria sunt illic consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Hi interæ Stella peritor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Undè novem dominas sæpe bibisse ferunt.
Ille dabit populo patrilusq; equitq; legendum :
Nec nimum siccis perleget ipse genis.
Quid titulum posesis ? versus duo, tresve legantur ;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

Ad Priscum. IV.

QUOD Flacco, Variog; fuit, summoque Maroni,
Mecœnas atavis regibus ortus equis ;
Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium, tu, si quid posse videmur,
Tu das ingenus munera pigritiæ.

Ad Cæsarem. V.

Longior undecimi nobis decimique libelli
Arctatus labor est, & breve ratis opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti :
Hæc lege tu, Cæsar : forsan & illa leges.

In commendationem Nervæ. VI.

Contigit Aufoniæ procerum mitissimus aulæ
 Nervæ : licet toto nunc Helicone frui.
 Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas
 Jam redeunt : longi terga dedere metus,
 Hoc populi gentesquæ tuæ, pia Roma, precantur :
 Dux tibi sit semper talis, & iste diu.
 Maeste animi, quem rarus habet, morumq; tuorum,
 Quos numa, quos hilaris posset habere Cato.
 Largiri, præstare, breves extendere census,
 Et dare quæ faciles vix tribuere Dei,
 Nunc licet & fas est, sed tu sub principe duro,
 Temporibusque malis ausus es esse bonus.

De Ligia. VII.

Toto vertice quot gerit capillos,
 Annos si tot habet Ligia, trima est.

In commendationem Trajani. VIII.

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
 Cui par est nihil, & nihil secundum,
 Trajani modò læra cùm futuros
 Tot per secula computaret annos,
 Et fortè, juvenemque, Martiumque
 In tanto duce militem videret,
 Dixit Præside gloriosa tali :
 Parthorum proceres, ducesque Serum,
 Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
 Possum ostendere Cæsarem ; Venite.

Ad Cæsarem. IX.

Palma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos,
 Et placido fruitur pax peregrina jugo.
 Ergò agimus læti tanto pro munere grates :
 Misisti mores in loca nostra tuos.

De Africano. X.

Habet Africanus milles, tamen captat.
 Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

Mittit librum ad Partheniam. XI.

Parthenio dic, Musa, tuo, nostroque saltem :
 Nam quis ab Aonio legiis amne bibit ?
 Cujus Pimplæo lyra clarior exit ob antro ?
 Quem plus Pierio de grege Phœbus amat ?

EPIGRAMMAT. LIB. XII. 207

Et si fortè, sed hoc vix est sperare, vacabit,
Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga ;
Quatuor & tantùm timidumq; brevemq; libellum,
Commendet verbis ; hunc tua Roma legit.

In Posthumum. XII.

OMnia promittis, cùm torâ nocte bibisti :
Manè nihil præstas, Posthume ; manè bibe.

Ac Auctum. XIII.

Genus, Aucte, lucri divites habent iram :
Odissè quàm donare viliùs constat.

Ad Priscum. XIV.

Parciùs utaris, moneo, rapiente veredo,
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.
Sæpè satis fecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet : nec fossa, nec ager,
Nec sint saxa licèt, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præsent,
Invidiâ fati sed levioe cadunt,
Si te delectant animosa pericula ; Tuscis,
Tutior est virtus, insidiemur apris :
Quid te fræna juvant temeraria ? sæpius illis,
Prisce, datum est equitem rumpere, quàm leporem.

Adulatorium. XV.

Quicquid Parrhasiâ nitebat aulâ,
Donatum est oculis, Deisque nostris,
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Jupiter, & stupet superbas
Regis delicias, gravesque luxus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem :
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes cum Jove nunc sumus beati :
At nuper, (pudet, ah ! pudet fateri,)
Omnes cum Jove pauperes eramus.

In Lentinum. XVI.

Quare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & usque gemis.
Gestatur tecum fellâ, pariterque lavatur :
Cœnat boletos, ostrea, fumen, aprum.

Ebria

Ebria Setino fit sæpè, & sæpè Falerno :

Nec nisi per Niveam Cæcuba potat aquam.

Circumsusa rosis, & nigra recumbit amomo :

Dormit & in plumâ, purpureoque toro.

Cùm sit tam pulchrè, tam bellè vivat apud te,

Ad Damam potiùs vis tua febris eat ?

Ad Juvenalem. XVII.

DUM tu forsitan inquietus erras
Clamosâ, Juvenales, in Suburrâ,
Aut collem dominzæ teris Dianæ :

Dum per limina te potentiorum

Sudatrix toga ventilat, vagumque

Major Cœlius & minor fatigant :

Me multos repetita post Decembres

Accepit mea, rusticumque fecit

Auro Bilbilis & superba ferro.

Hic pigri colimus labore dulci

Botro dum, Plat amque : Celtiberis

Hæc sunt nomina crassiora terris.

Ingenti fruer improbòque somno,

Quem nec tertia sæpe rumpit hora,

Et totum mihi nunc repono, quicquid

Ter de nos vigilaveram per annos.

Ignota est toga : sed datur petenti,

Raptâ proxima vestis à cathedrâ.

Surgentem focus excipit superbâ

Vicini sive cultus illiciti,

Multâ villica quem coronat ollâ.

Sic me vivere, sic juvat perire.

De Æmilio. XVIII.

IN thermis fumit lactucas, ova, lacertum ;

Et cœnare foris se negat Æmilius.

Ad Marcellam. XIX.

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis ?

Tam rarum, tam dulce sapis : Pallatia dicent,

Audierint si te vel semel, esse suam :

Nulla nec in mediâ certabit nata Suburra,

Nec Capitolini collis alumna tibi.

Nec

EPIGRAMMAT. LIB. XII. 209

Nec citò ridebit peregrini gloria partus,
Romanam ducat quam magis esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
Esse jubes : Romam tu mihi sola facis.

De Philenide. XX.

QUàm sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Effet cæca decentior Philænis.

In Læliam. XXI.

D(ptis.)Entibus atq; comis, nec te pudet, uteris em-
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

Ad Juvenum de Covino curru. XXII.

O Jucunda, Covine, solitudo,
Carrucâ magis essedoque gratum
Facundi mihi munus Heliani.
Hic mecum licet, hic Juvence, quicquid
In luccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinellus neque cursor antecedit :
Nusquam est mulio : mannuli tacebunt,
O si conscius esset hic Avitus!
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quàm benè sic dies abiret !

In Thelesinum. XXIII.

C(inquis.)UM rogo te nummos sine pignore, non habeo,
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis arboribusque meis.
Ecce reum Carus te detulit : adsit agellus.
Exilii comitem quæris? agellus eat.

In avarum amicum. XXIV.

SExaginta teras cùm lumina manè senator,
Esse tibi videor desidiosus eques,
Quòd non à primâ discurram luce per urbem,
Et referam lassus basia mille domum.
Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidum gentes, Coppadocúmve petas :
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre parique lutum,

Quid

210 M. VAL. MARTIALIS

Quid petitur ? ruptâ cùm pes vagus exit alutâ,
 Et subitus crassæ decidit imber aquæ,
 Nec venit ablati clamatus verna lacernis,
 Accedit gelidam servus ad auriculam,
 Et, rogat ut cænes secum Lætorius, inquit.
 Viginti nummis non ego malo famem?
 Quod sit cœna mihi, tibi sit provincia merces;
 Et faciamus idem, nec mereamur idem.

In Cinnam. XXV.

POto ego sextantes; tu potas, Cinna, deunces:
 Et quereris, quod non, Cinna, bibamus idem.
Ad Ponticum, de Hermogene fure. XXVI.

Hermogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
 Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.
 Tu licet observes dextram, teneasque sinistram;
 Inveniet mappam qua ratione trahat.
 Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
 Casuras altè sic rapit Iris aquas.
 Nuper cùm Myrino peteretur missio læso;
 Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
 Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam;
 Prætori mappam surripit Hermogenes.
 Attulerat mappam nemo, dum furta timentur;
 Mantile è mensa surripit Hermogenes.
 Hoc quoque si deerit; medios distringere lectos,
 Mensarumque pedes, non timer Hermogenes.
 Quamvis non modico caleant spectacula sole;
 Vela reducuntur, cum venit Hermogenes.
 Festinat trepidi substringere carbasa navæ,
 Ad portum quoties paruit Hermogenes.
 Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
 Inter adorantes cùm stetit Hermogenes.
 Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:
 A cœnâ semper retulit Hermogenes.

Ad Aprum. XXVII.

Siccus, sobrius est Aper; quid ad me?
 Servum sic ego laudo, non amicum.

De hortis Marcellæ uxoris. XXVIII.

HOC nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
 Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ,
 Prata-

Prataque, nec bifero cœssura rosaria Pæsto,
 Quodque viret Jani mense, nec alget olus,
 Quæque natat clusis anguilla domestica lymphis,
 Quæque gerit similes candida turris aves,
 Munera sunt dominæ post septima lustra reverso :
 Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
 Si mihi Nauficæ patrios concederet hortos,
 Alcinoos possem dicere, malo meos.

In Vacerram. XXIX.

O Juliarum dedecus Kalendarum,
 Vidi, Vacerra, sarcinas tuas ; vidi :
 Quas non retentas pensione pro bimâ
 Portabat uxor rufa crinibus septem,
 Et cum sorore cana mater ingenti.
 Furias putavi nocte Ditis emerfas.
 Has tu priores frigore & fame siccus,
 Et non recenti pallidus magis buxo,
 Iruis tuorum temporum sequebaris.
 Migrare clivum crederes Aricinum.
 Ibat tripes grabatus, & bipes mensa,
 Et cum lucernâ, corneoque cratere,
 Matella curto rupta latere mejebat.
 Focum ferentis suberat amphoræ cervix.
 Fuisse gerres, aut inutiles mœnas
 Odor impudicus urcei fatebatur,
 Qualem marinæ misit aura piscinæ.
 Nec quadra deerat casei Tholosatis ;
 Quadrima nigri nec corona pulei,
 Calvæque restes allioque cepisque,
 Nec plena turpi matris olla refinâ.
 Quid quæris ædes, villicosque derides,
 Habitare gratis, Ô Vacerra, cum possis ?
 Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

Ad Julium Martialem. XXX.

Triginta mihi quatuorque menses
 Tecum, si nemini, fuere, Juli ;
 Quarum dulcia mixta sunt amaris,
 Sed jucunda tamen fuere plura.
 Et si calculus omnis huc & illuc
 Diversus bicolorque digeratur,

Vincet

Vincet candida turba nigriorem.
 Si vitare velis acerba quædam,
 Et tristes animi cavere morsus,
 Nulli te facias nimis sodalem.
 Gaudebis minùs, & minùs dolebis.

Ad Callistratum. XXXI.

TAnquam simpliciter mecum, Callistrate, vivas
 Dicere sani animi te mihi sæpè soles.
 Non es tam simplex, quam vis, Callistrate, credi :
 Nam quisquis garrit talia, plura tacet.

In Labullum. XXXII.

Libras quatuor aut duas amico,
 Argentemque togam, brevemque lænam,
 Interdum aureolos manu crepanteis,
 Possint ducere qui duas Kalendas,
 Quòd nemo, nisi tu, Labulle, donas ;
 Non es, crede mihi, bonus, quid ergo ?
 Ut verum loquar, optimus malorum.
 Pisones, Senecasque, Memmiosque,
 Et Crispos mihi redde, sed priores :
 Fies protinus ultimus bonorum.
 Vis cursu pedibusque gloriari ?
 Tigrim vince, levinque Passerinum .
 Nulla est gloria præterire asellos.

In scurram. XXXIII.

Nasutus nimium cupis videri.
 Nasutum volo, nolo polyposum.

In Sabellum. XXXIV.

ODI te, quia bellus es, Sabelle.
 Res est putida bellus, & Sabellus.
 Bellum denique malo, quàm Sabellum,
 Tabescas utinam, Sabelle belle.

In Pontilianum. XXXV.

Mentiris, credo: recitas mala carmina, lau-
 do :

Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo,
 Pedis, distimulo: gemmâ vis ludere, vincor.

Res una est sine me quam facis, & taceo.

Nil tamen omnino præstas mihi, mortuus, inquis,
 Accipiam benè te, nil volo: sed morere.

In

In Tuccam. XXXVI.

NON est, Tucca, satîs, quòd es gulosus :
Et dici cupis, & cupis videri.

Ad M. Unicum. XXXVII.

UNice, cognato junctum mihi sanguine nomen,

Quique geris studiis corda propinqua meis ;
Carmina cum facias soli cedentia fratri.

Pectore non minor es, sed pietate prior.
Lesbia cum tenero te possit amare Catullo,
Te post Nasonem blanda Corinna sequi.
Nec deerant Zephyri, si te dare vela juvaret :
Sed tu litus amas, hoc quoque fratris habes.

Ad Phœbum. XXXVIII.

HÆdinâ tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verricemque calvæ,
Festivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit, caput esse calceatum.

Ad Classicum. XXXIX.

VEndunt carmina Gallus & Lupercus.
Sanos, Classicè, nunc nega poetas.

In Inconstantem. XL.

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem :
Nec tecum possum vivere, nec sine te.

In lautum invitatores. XLI.

Boletos & aprum si tantum vilia ponis,
Et non esse putas hæc mea vota : volo.
Si fortunatum fieri me credis, & hæres
Vis scribi propter quinque Lucrina : vale.
Lauta tamen cœna est ; fateor, laurissima : sed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil ;
Quod sciat in felix damnatæ spongia virgæ,
Vel quicumque canes, junctaque testa viæ.
Mullorum, leporumque, & suminis exitus hic est,
Sulphureusque calor, carnificesque pedes.
Non Albana mihi sit commessario tanti ;
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes.
Imputet ipse Deus nectar mihi, fiet acetum,
Et vaticani perfida vappa cadi.

Convi-

Convivas alios cœnarum quære magister,
 Quos capiant mensæ regna superba tuæ.
 Me meus ad subitas invitet amicus ofellas:
 Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.
In amœnas ædes, sed incommodas. XLII.

DAphnonas, platanos, & aërias cyparissos,
 Et non unius balnea solus habes:
 Et tua centenis stat porticus alta columnis,
 Calcatufque tuo sub pede lucet onyx:
 Pulveremq; fugax hippodromon ungula plaudit,
 Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat:
 Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam,
 Nec somno locusest. Quàm benè non habitas!
De Fabullo. XLIII.

TAM sæpè nostrum decipi Fabullum, quid
 Miraris, Aule? semper bonus humo tiro est.
Ad Semproniam, de Ruso. XLIV.

TEmpora Pieriâ solitus redimire coronâ,
 Nec minus attonitis vox celebrata reis,
 Hic situs est, hic ille tuus, Sempronia, Rusus:
 Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
 Dulcis in Elysiô narraris fabula campo,
 Et stupet ad raptus Tyndaris ipsi tuos.
 Tu melior, quæ deserto raptore redisti;
 Illa virum voluit nec repetita sequi.
 Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores:
 Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
 Accipient olim cùm te loca læta piorum,
 Non erit in Stygiâ notior umbra domo.
 Non aliena videt, sed amat proserpina raptas;
 Iste tibi dominam conciliabit amor.

In avarum. XLV.

NUmmi cùm tibi sint, opesque tantæ,
 Quantas civis habet, paterve rarus:
 Largiris nihil, incubasque gazæ,
 Ut magnus draco, quem canunt poëtæ
 Custodem Scythici fuisse luci.
 Sed causa, ut memoras, & ipse jactas,
 Diræ filius est rapacitatis.
 Et quid tu fatuos, rudesque quæris,

Illudas

Illudas quibus, auferasque mentem?
Huic semper vitio pater fuisti.

In Zoilum. XLVI.

CRine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus:
Rem magnam præstas, Zoile, si bonus es.

In Polycarum. XLVII.

ÆGrotas uno decies aut sæpius anno;
Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties surgis, soteria poscis amicos.
Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, semel.

Ad Sparsum. XLVIII.

CUR sæpè sicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ sordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparse, nec quiescendi
In urbe locus est pauperi: negant vitam
Ludimagistri manè, nocte pistores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otiosus sordidam quatit mensam
Neronianâ nummularius massâ:
Illinc paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ,
Nec fasciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cum secta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis;
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in urbe est, vinitorque Romanus:
Nec in Falerio colle major autumnus;
Intraque limen clausus effedo cursus,
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ.
Et ad cubile est Roma, tradio fessis
Dormire quoties libuit, imus ad villam;

De importunis basiatoribus. XLIX.

Quantum dat tibi Roma basiorum
 Post annos modò quindecim reverso!
 Te vicinia tota, te pilosus
 Hircofo premit osculo colonus.
 Hinc instat tibi textor, inde fullo;
 Hinc futor modò pelle basiatâ,
 Hinc menti dominus pediculosi,
 Hinc defioculus, & indè lippus.
 Jam tanti tibi non fuit redire.

Ad suum natalem. L.

Martis alumne dies, roseam quo lampada
 primum,
 Magnaque fiderei vidimus ora Dei:
 Si te rure coli, viridesque pigebit ad aras,
 Qui fueras Latiâ cultus in urbe mihi;
 Da veniam, servire meis quòd nolo Kalendæ,
 Et quâ sum genitus, vivere luce volo.

In nimis anxie celebrantem suos natales. LI.

Natali pallere suo, nè calda Sabello
 Desit, & ut liquidum potet Alauda merum;
 Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco,
 Atque inter mensas ire redire suas;
 Excipere hos, illos, & totâ surgere coenâ
 Marmora calcantem frigidiora gelu:
 Quæ ratio est, hæc sponte tuâ perferre patique,
 Quæ te si jubeat rex dominusve, neges?

De Ligurra. LII.

Versus, & breve vividumque carmen
 In te nè faciam times, Ligurra,
 Et dignus cupis hoc metu videri:
 Sed frustra meruis cupisque frustra.
 In tauros Lybici ruunt leones;
 Non sunt papilionibus molesti.
 Quæras, censeo, si legi laboras,
 Nigri fornicis ebrium poëtam;
 Qui carbone rudi, putrique cretâ
 Scribit carmina, quæ legunt bibones.
 Frons hæc stigmatè non meo notanda est.

Ad Saturnum pro Prisco Terentio. LIII.

ANtiqui rex magne poli, mundique prioris,
 Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
 Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
 Scissa nec ad Manes, sed sita dives humus;
 Lætus ad hæc, facilisque veni solennia Prisci
 Gaudia: cum sacris te decet esse tuis.
 Tu reducem patriæ sextâ, pater optime, brumâ
 Pacifici Latiâ reddis ab urbe Numæ,
 Cernis ut Ausonio similis tibi pompa macello
 Pendeat, & quantus luxurietur honos? (sæ,
 Quàm non parca manus, largæq; nomismata men-
 Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes!
 Utque sit his pretium meritis & gratia major,
 Et pater, & frugi sic tua sacra colit.
 At tu, sancte, tuo sic semper amare Decembri:
 Hos illi jubeas sæpè redire dies.

Ad Cordubam. LIV.

UNcto, Corduba, lætior Venafro,
 Histriâ nec minùs absoluta testâ,
 Albi quæ superas oves Galsi,
 Nullo murice, nec cruore mendax,
 Sed tinctis gregibus colore vivo:
 Dic vestro, rogo, sit pudor poëtæ,
 Nè gratis recitet meos libellos.
 Ferrem, si faceret bonus poëta,
 Cui possem dare mutuos honores.
 Cæcus perdere non potest, quod aufert.
 Nil est deterius latrone nudo:
 Nil securius est malo poëtâ.

Ad Amœnum. LV.

BIS quinquagenis domus est tibi millibus em-
 Vendere quam summâ vel brevior cupis.
 Arte sed emptorem vastrâ corrumpis, Amœne,
 Et casa divitiis ambitiosa latet.
 Gemmantes primâ fulgent testudine lecti,
 Et Maurusiaci pondera rara citri.
 Deinde ducenta sonas, & ais, non esse minoris:
 Instructam vill vendis, Amœne domum.

In natalem Maronis. LVI.

MAIAE Mercurium creâstis Idus.
 Augustis redit Idibus Diana.
 Octobres Maro consecravit Idus,
 Idus sæpè colas & has, & illas,
 Qui magni celebras Maronis Idus.

Ad clientes. LVII.

MARTINE cliens, urbis mihi causa relictæ,
 Atria, si sapias, ambitiosa colas.
 Non sum ego caufidicus, nec amaris litibus aptus:
 Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
 Oria me somnusque juvant, quæ magna negavit
 Roma mihi: redeo, si vigilatur & hic.

Ad Paullum. LVIII.

SIC tanquam tabulas scyphosque, Paulle,
 Omnes archetypos habes amicos.

De Apro. LIX.

LINTEA ferret Apro varius cùm vernula nuper,
 Et supra togulam lusca federet anus,
 Atque olei stillam donaret Opelicus unctor,
 Udorum tetricus censor & asper erat:
 Frangendos calices, effundendumque Falernum
 Clamabat, biberet quod modò lotus eques.
 A sene sed postquam patruo venere tracenta;
 Sobrius à thermis nescit abire domum.
 O quantum diatretra valent, & quinque comati!
 Tunc, cùm pauper erat, non futebat Aper.

Ad Lygdum. LX.

NIL non, Lygde, mihi negas roganti:
 At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Ad Pannicum. LXI.

JUGERA mercatus propè busta latentis agelli;
 Et malè compactæ culmina fulta casæ,
 Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
 Parvaque, sed tritæ præmia certa togæ.
 Frumentum, milium, ptisanamq; fabamq; solebas
 Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

Ad Catullum. LXII.

HEREDEM tibi me, Catulle, dicis
 Non credam, nisi legero, Catulle.

Ad

Ad Flaccum. LXIII.

CUM tibi Niliacus portet crystalla catastus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed geminus vilibus usus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid? quod sectro potat conviva ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus.
Hoc quoq; nonnihil est, quod propinabis in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

De Agricola. LXIV.

AMphora vigessi, modius datur ære quaterno.
Ebrius & crudus nil habet agricola.

In Bithynicum. LXV.

NIL in te scripsi, Bithynice: credere non vis;
Et jurare jubes: malo satisfacere.

De Callistrato. LXVI.

NE landet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

De Umbro. LXVII.

BRumæ diebus, feriisque Saturni
Mittebat umber alienam mihi pauper.
Nunc mittit alicam; factus est enim dives.

De Menogene. LXVIII.

EFfugere è thermis & circa balnea non est
Menogenen, omni tu licet arta velis.
Captabit tepidum dextrâ levâque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi sæpè pilas.
Colliget, & referet lapsum de pulvere follem:
Et si jam lotus, jam soleatus erit.
Lintea siumas, nive candidiora loquetur;
Sint licet infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas disposuisse comas.
Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget usque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpeffus dicas tædia mille, *veni.*

Ad Polytimum. LXIX.

Nolueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modò, tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, ut totum sponsa videret ebur.

De Cotta. LXX.

BIS Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui solus inopi præstat, & facit turbam;
Excogitavit homo sagax & astutus,
Nè facere posset tale sæpiùs damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

De Tongiliano. LXXI.

Tongilianus habet nasum: scio, non nego:
sed jam
Nil præter nasum Tongilianus habet.

Ad Charinum. LXXII.

Quòd lanâ caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

De Marone. LXXIII.

PRO fene, sed clarè, votum Maro fecit amico,
Cui gravis & fervens hemitritæus erat:
Si Stygias æger non iret missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Coeperunt certam medici spondere salutem,
Nè votum solvat, nunc Maro vota facit.

Ad Priscum. LXXIV.

SEpè rogare soles qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, sinque repentè potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

In Tuccam. LXXV.

Scribelamus epos: cœpisti scribere: cessi,
Æmula nè starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos:
Aprâsti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ movi doctis exulta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus satyras: Lucilius esse laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.

Quid

EPIGRAMMAT. LIB. XII. 221

Quid minus esse potest? epigrammata fingere coepi:

Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.

Elige quid nolis; quis enim pudor omnia velle?

Et si quid non vis, Tueca, relinque mihi.

Ad Batim. LXXVI.

Bætis oliviferâ crinem redimite coronâ,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aquarum

Albula navigerum per freta pandit iter;
Ominibus lætis vestras Instantius oras

Intrèt, & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod sit, succedere Macro.

Qui sua metitur pondera, ferre potest.

In effrontem. LXXVII.

Os atavi, patrui nasum, duo lumina patri,
Et matris gestus dicis habere tuæ.

Cùm referas priscos, nullamq; in corpore partem
Mentiris; frontem, dic mihi cujus habes?

Ad Mattum. LXXVIII.

Qui negat esse domi se tunc, cùm limina pulsas,
Quid dicat, nescis? dormio, Matte, tibi.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER XIII.

XENIA.

De Libro. I.

NE toga cordylis, nè penula defit olivis,
 Aut inopem metuat sordida blatta famem;
 Perditæ Niliacas, Musæ, mea damna papyros:
 Postulat ecce novos ebria bruma sales.
 Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
 Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
 Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritil-
 Alea nec damnum, nec facit ista lucrum. (lus;

In Detractorem. II.

Nasutus sis usque licèt, sis denique nasus,
 Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
 Et possis ipsum tu deridere Latinum;
 Non potes in nugas dicere plura meas,
 Ipse ego quàm dixi, quid dentem dente juvabit
 Rodere? carne opus est, si fatur esse velis.
 Nè perdas operam: qui se mirentur, in illos
 Virus habet; nos hæc novimus esse nihil.
 Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
 Nec matutinâ si mihi fronte venis.

Ad lectorem. III.

OMnis in hæc gracili xeniorum turba libello,
 Constabis nummis quatuor empta tibi,
 Quatuor est nimium; poterit constare duobus.
 Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
 Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
 Si tibi jam rarus, quàm mihi, nummaus erit.

Addita

Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

Thus. IV.

Serus ut æthereæ Germanicus imperet aulæ,
Utque diu terris; da pia thura Jovi.

Piper. V.

Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cum tibi sorte datur, si fapis, adde piper.

Alica. VI.

NOS alicam, mulsam poterit tibi mittere dives:
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

Conchis faba. VII.

SI spumet rubrâ conchis tibi pallida testâ,
Lautorum coenis sæpè negare potes.

Far. VIII.

Imbue plebeias Clusinis pulchris ollas,
Ut satur in vacuis dulcia musta bibas.

Lens. IX.

Accepe Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Vilior est alicâ, carior illa fabâ.

Simila. X.

NEC poteris similes dotes numerare, nec usus,
Pistori toties cum sit & apta coco.

Hordeum. XI.

Mulio quod non det taciturnis, accipe, mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

Frumentum Libycum. XII.

Tercentum Libyci modios de messe coloni
Sume, suburbanus nè moriatur ager.

Betæ. XIII.

UT sapiant fatuæ fabrorum prandia Betæ,
O quam sæpè petet vina piperque cocus!

Lactuca. XIV.

Claudere quæ coenas lactuca solebat avorum,
Dic mihi cur nostras inchoat illa dapes?

Ligna scapna. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam, moneo, rustice, ligna feras.

Rapa. XVI.

HÆC tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus esse solet.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant fastidia caules,
Nitrata viridis brassica fiat aqua.

Porri sectivi. XVIII.

Fila Tarentini graviter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

Porri capitati. XIX.

Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros:
In niveo virides stipite cerne comas.

Napi. XX.

NOS Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nursinas poteris parcius esse pilas.

Asparagi. XXI.

Mollis in æquorea quæ crevit spina Ravennâ,
Non erit incultis gratior asparagis.

Uva duracina. XXII.

NON habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Chia ficus. XXIII.

Chia feni similis Baccho, quem Setia misit,
Ipsa merum secum portat, & ipsa salern.

Cydonia. XXIV.

SI tibi Cecropio faturata Cydonia melle
Ponentur; dicas hæc melimela licet.

Naces pineæ. XXV.

(viator,

Poma fumus Cybeles: procul hinc discede,
Nè cadat in miserum nostra ruina caput.

Sorba. XXVI.

Sorba fumus, molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc puero, quam tibi poma dabis.

Spæthalion caryotarum. XXVII.

Aurea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Coſtana. XXVIII.

HÆC tibi quæ tortâ venerunt condita metâ,
Si majora forent coſtana, ficus erant.

Pruna Damascena. XXIX.

PRuna peregrinæ carie rugoſa ſeneſcæ
Sume : ſolent duri ſolvere ventris onus.

Cafeus Lunenſis. XXX.

CAſeus Etruſcæ ſignatus imagine Lunæ
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

Cafeus Veſtinus. XXXI.

SI ſine carne voles jentacula ſumere frugi :
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Cafeus Valabrenſis. XXXII.

NON quemcunq; focum, nec fumum caſeus
omnem,
Sed Valabrenſem qui bibit, ipſe ſapit.

Cafei Trebulani. XXXIII.

TRebula nos genuit ; commendat gratia duplex,
Sive levi flammâ, ſive domamur aquâ.

Lucanica. XXXIV.

Filia Picenæ venio Lucanica porcæ :
Pultribus hinc niveis grata corona datur.

Oliva. XXXV.

HÆC quæ Picenis venit ſubduſta trapetis,
Inchoat atque eadem finit oliva dapes.

Mala citrea. XXXVI.

AUT Corcyræi ſunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Maſſyli poma draconis erant.

Coloſtrum. XXXVII.

Surripuit paſtor quæ nondum ſtantibus hœdis,
De primo matrum lacte coloſtra damus.

Hædi. XXXVIII.

Læſivum pecus, & viridi non utile Baccho,
Det pœnas : nocuit jam tener ille Deo.

Ova. XXXIX.

Candida ſi croceos circumfluit unda vitellos,
Hesperius ſcombri temperet ova liquor.

Porcellus lacteus. XL.

Lacte mero pastum pigriæ mihi matris alumnum
Ponat & Etolo de sue dives edat.

Apyrina & tuberes. XLI.

NON tibi de Libicis tuberes & apyrina ramis,
De Nomentanis sed damus arboribus.

Idem. XLII.

Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes : quid tibi cum Libycis ?

Sumen. XLIII.

Esse putes nondum sumen : sic ubere largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

Pulli gallinacei. XLIV.

SI Libycæ nobis volucres, & phasides essent
Acciperes : at nunc accipe cortis aves.

Persica, Nucipersica. XLV.

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis :
Nunc in adoptivis Persica cara sumus.

Panes Picentini. XLVI.

Picentina Ceres niveo sic nectare crescit,
Ut levis accepta sponsa turget aqua.

Boleti. XLVII.

Argentum atq; aurum facile est, lænamq; to-
gamq;
Mittere : boletos mittere difficile est.

Ficedula. XLVIII.

CUM me ficus alat, cum pascar dulcibus uvis,
Cur potius nomen non dedit uva mihi ?

Tubera. XLIX.

Rumpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera : boletis poma secunda sumus.

Turdorum corona. L.

Texta rosis fortasse tibi vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placeat.

Anas. LI.

Tota quidem ponatur anas : sed pectore tantum,
Et cervice sapit : cætera redde coco.

Tur-

Turtur. LII.

DUM pinguis mihi turtur erit; lactuca valebis,
Et cochleas tibi habe, perdere nolo famem.

Perna. LIII.

CÆretana mihi fiet, vel massa licebit
De Menapis: lauti de petasone vorent.

Petaso. LIV.

MUsteus est: propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

Colocasia. LV.

Niliacum ridebis olus, lanasque sequaces,
Improba cum morsu fila manuque trahes.

Jecur anseris. LVI.

ADspice quàm tumeat magno jecur anseris majus!
Miratus dices, hoc, rogo, crevit ubi?

Glires. LVII.

TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

Cuniculus. LVIII.

GAudet in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit tacitas hostibus ille vias.

Atagena. LIX.

INter saporis fertur alitum primus
Ionicarum gustus atagenarum.

Gallina altilis. LX.

Pascitur & dulci facilis gallina farinâ,
Pascitur & tenebris, ingeniosa gula est.

Perdix. LXI.

PONitur Ansonis avis, hæc rarissima mensis:
Hanc in lautorum mandere sæpè soles.

Columbini. LXII.

NE violes teneras perduro dente columbas,
Tradita si Cnidiae sunt tibi sacra Deæ.

Galbula. LXIII.

GALbula decipitur calamis & retibus ales,
Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

Catta. LXIV.

(tas:

Pannonicas nobis nunquam dedit Umbrica cat-
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

Pavo. LXV.

Miraris quoties gemmantès explicat alas ;
Et potes hunc sævo tradere, dure, coco ?

Phænicopterus. LXVI.

DAT mihi penna rubens nomen ; sed lingua
gulosis

Nostra sapit : quid si garrula lingua foret ?

Phasianus. LXVII.

ARgiva primùm sum transportata carinâ :
Antè mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

Numidica. LXVIII.

Ansere Romano quamvis satur Hannibal esset :
Ipse suas nunquam barbarus edit aves.

Anser. LXIX.

HÆC fervavit avis Tarpeii templa Tonanti.
Miraris ? nondum fecerat illa Deus.

Grues. LXX.

Turbabis versus, nec litera tota volabit,
Unam perdideris si Palamedis avem.

Rusticula. LXXI.

Rusticasum, an perdix, quid refert, si sapor
idem est ?

Carior est perdix : sic sapit illa magis.

Cycnus. LXXII.

Dulcia defectâ modulatur carmina linguâ
Cantator cycnus funeris ipse sui.

Porphyriones. LXXIII.

Nomen habet magni volucris tam parva gigan-
Et nomen Prafini Porphyrionis habet. (tis:

Mullus. LXXIV.

Spirat in advecto, sed jam piger æquore nullus.
Languescit : vivum da mare, fortis erit.

Muræna. LXXV.

QUÆ natat in Siculo grandis muræna profundo
Non valet exustam mergere sole cutem.

Rhombus

EPIGRAMMAT. LIB. XII. 229

Rhombus. LXXVI.

QUamvis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior est tamen patellâ.

Ostrea. LXXVII.

EBria Bajano veni modò concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Squilla. LXXVIII.

CERuleus nos Liris amat, quem sylva Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba fumus.

Scarus. LXXIX.

HIC scarus, æquoreis qui venit obesus ab
undis,
Visceribus bonus est, cætera vile sapit.

Coracinus. LXXX.

PRinceps Niliaci raperis, coracine, hiacelli:
Pellææ prior est gloria nulla gulæ.

Echinus. LXXXI.

ISte licèt digitos testudine pungat acutâ,
Cortice deposito mollis echinus erit.

Murices. LXXXII.

Sanguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis; &, non est hoc satis, esca fumus.

Gobius. LXXXIII.

IN Venetis sint lauta licèt convivium terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

Lupus. LXXXIV.

LAneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.

Aurata. LXXXV.

NON omnis laudem pretiumq; aurata meretur;
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

Acipensis. LXXXVI.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

Lepus. LXXXVII.

IInter aves turdus, si quis me iudice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Aper. Lxxxviii.

QUI Diomedæis metuendus setiger agris
 Ætolâ cecidit cuspide, talis erat.

Damæ. Lxxxix.

DENTE timentur apri : defendunt cornua cervos.
 Imbelles damæ quid nisi præda sumus ?

Oryx. XC.

MATUTINARUM non ultima præda ferarum
 Sævus oryx, constat quot mihi morte canum !

Cervus. XCI.

HIC erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro ?
 An magis iste tuus, Silvia, cervus erat ?

Lalifio. XCII.

CUM tener est onager, solâque Lalifio matre
 Pascitur ; hoc infans, sed breve nomen habet.

Dorcæ. XCIII.

DELICIUM parvo donabis dorcada nato :
 Jactatis solet hanc mittere turba togis.

Caprea. XCIV.

PENDENTEM summâ capream de rupe videbis :
 Cafurum speres ; decipit illa canes.

Onager. XCV.

PULCHER adest onager : mitti venatio debet
 Dentis Erythræi : jam remove te finus.

Oleum Venasfranum. XCVI.

HOC tibi Campani sudavit bucca Venasfri
 Unguentum ; quoties sumis, & istud olet.

Garum scombrorum. XCVII.

EXSPIRANTIS adhuc scombri de sanguine primo
 Accipe sacosum, munera cara, garum.

Muria. XCVIII.

ANTIPOLITANI fateor sum filia thynni :
 Essem si scombri, non tibi missa forem.

Mel Atticum. XCIX.

HOC tibi Thesei popularix misit Hymetti
 Pallados à sylvis nobile nectar apis.

EPIGRAMMAT. LIB. XIII. 231

Favi Ciculi. C.

CUM dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse favos.

Passum. CI.

CNOSSIA Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

Picatum vinum. CII.

HÆC de vitiferâ venisse picata Viennâ
Nè dubites: misit Romulus ipse mihi.

Mulsum. CIII.

ATtica nectareum turbatis mella Falernum:
Misceri decet hoc à Ganymede merum.

Albanum. CIV.

HOC de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, luleo quæ sibi monte placet.

Surrentinum. CV.

SURRENTINA bibis: nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

Falernum. CVI.

DE Sinuessanis venerunt Massica prelis.
Condita quo quæris consule? nullus erat.

Setinum. CVII.

PENDULA Pomptinos quæ spectat Setia campos,
Exiguâ vetulos misit ab urbe cados.

Fundanum. CVIII.

HÆC Fundana rulit felix autumnus Opimi:
Expressit mustum consul & ipse bibit.

Trifolinum. CIX.

NON sum de primo, fateor, trifolina Lyæo:
Inter vina tamen septima vitis ero.

Cacubum. CX.

CÆCUBA Fundanis generosa coquuntur Amyclis
Vitis & in mediâ nata palude viret.

Signinum. CXI.

POTABIS liquidum Signina morantia ventrem:
Nè nimium sistant, sit tibi parca sitis.

Mamertinum. CXII.

AMphora Nestoræa tibi Mamertina senectâ
Si detur, quodvis nomen habere potest.

Tarraconense. CXIII.

TArraco, Campano tantum cessura Lyæo,
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

Nomentanum. CXIV.

Nomentana meum tibi dat vindemia Bacchum :
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

Spoletinum. CXV.

DE Spoletinis quæ sunt cariosa lagenis
Malueris, quam si musta Falerna bibas.

Pelignum. CXVI.

Marfica Peligni mittunt turbata coloni.
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

Acetum. CXVII.

AMphora Niliaci non sit tibi vilis aceti :
Esset cum vinum, vilior illa fuit.

Massilianum. CXVIII.

CUM tua centenos expugnet sportula cives,
Fumea Massiliæ ponere vina potes.

Cæretanum. CXIX.

Cæretana Nepos ponat, Setina putabis :
Non ponit turbæ ; cum tribus illa bibit.

Tarentinum. CXX.

Nobilis & lanis, & felix vitibus Aulon
Det pretiosa tibi vellera, vini mihi.

Unguentum. CXXI.

Unguentum hæredi nunquam, nec vina relinquo ;
Ille habeat nummos, hæc tibi tota dato.

Corona rosea. CXXII.

DA T festinatas, Cæsar, tibi bruma coronas.
Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM.

LIBER XIV.

APOPHORETA.

De libro. I.

Synthesibus dum gaudet eques, dominusq; se-
natus,

Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem;
Nec timet ædilem moto spectare fritillo,

Cùm videat gelidos tam propè verna lacus;
Divitis alternas, & pauperis accipe sortes:

Præmia convivæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ tricæque, & si quid vilius istis.

Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?

Sed quid agam potiùs madidis, Saturne, diebus,

Quos tibi pro cælo filius ipse dedit?

Vis scribam Thebas, Trojamque, malaq; Mycenæ?

Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.

Quo vis cumque loco potes hunc finire libellum:

Versibus explicitum est omne duobus opus.

Ad lectorem. II.

Lemmata si quæris cur sint adscripta, docebo:
Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Pugillares citrei. III.

Secta nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Libyci nobile dentibus onus.

Quincuplices. IV.

Cæde juvencorum domini calet area felix;
Quincuplici cerâ cùm datur altus honor.

Pugillares

Pugillares eburnei. V.

L Angula nè tristes obsecrent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum literat pingat ebur.

Triplices. VI.

Tunc triplices vestros non vilia dona putabo
Cum te venturum scribis, amice, mihi.

Pugillares membranei. VII.

Esse puta ceras, licet hæc membrana vocetur :
Delebis, quoties scripta novare vols.

Vitelliani. VIII.

Nondum legerit hos licet patronus,
Novit quid cupiant Vitelliani.

Iidem. IX.

Quod minimos cernis, mitti nos credis amico :
Falleris, & nummos ista tabella rogat.

Chartæ majores. X.

Non sunt munera, quæ putas, amice ;
Cum donat vacuas poeta chartas.

Chartæ epistolares. XI.

Seu leviter noto, seu caro missa sodali,
Omnes ista solet charta vocare suos.

Loculi eburnei. XII.

Hos nisi de flavâ loculos implere monetâ
Non decet : argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei. XIII.

Si quid adhuc superest in nostri sæce locelli,
Munus erit : nihil est, i, se locellus erit.

Tali eburnei. XIV.

Cum steterit nullus vultu tibi talis eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

Tessera. XV.

Non sim talorum numero par tessera, dum sit
Major, quam talis, alea sæpè mihi.

Turricula. XVI.

Quæ scit compositos manus improba mittere ta-
si per me misit, nil nisi vota facit. (los

Tabula lusoria. XVII.

HIC mihi bis feno numeratur tessera puncto :
Calculus hic gemino discolor hoste perit.

Nuces. XVIII.

A Lea parva nuces, & non damnosa videntur :
Sæpè tamen pueris abstulit illa nates.

Theca Calamaria. XIX.

Sortitus thecam calamis amare memento :
Cætera nos dedimus, tu leviora para.

Calculi. XX.

Insidiosorum si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles & hostis erit.

Graphiarium. XXI.

HÆC tibi erunt armata suo graphiaria ferro.
Si puero dones, non leve munus erit.

Dentiscalpium. XXII.

LEntiscum melius : sed si tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna levare potest.

Auriscalpium. XXIII.

SI tibi morosâ prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus aurea. XXIV.

Tenuia nè madidi violent bombycina crines,
Figat acus tortas sustineatque comas.

Pecten ad calvam. XXV.

Quid faciet nullos hic inventura capillos
Multifido buxus quæ tibi dente datur ?

Sapo. XXVI.

Caustrica Tentonicos accendit spuma capillos :
Captivis poteris cultior esse comis.

Mattiace pile. XXVII.

SI mutare paras longæ vos cana capillos :
Accipe Mattiacas (quò tibi calva ?) pilas.

Umbella. XXVIII.

Accipe quæ nimios vincant umbracula soles :
Sic licet, & ventus, te tua vela regent.

Gossin. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo theatro;
Nam ventus populo veli negare solet.

Venabula. XXX.

EXcipiunt apros, expectabuntque leones,
Intrabunt urfos, sit modo firma manus.

Culter venatorius. XXXI.

SI dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic brevis in grandem cominus ibit aprum.

Paraxonium. XXXII.

Militiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribuniciū cingere digna latus.

Pugio. XXXIII.

Pugio, quem curvis signat brevis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Falax ex ense XXXIV.

PA X me certa ducis placidos curvavit in usus,
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

Securicula. XXXV.

CUM fieret tristis solvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

Ferramenta tonsoria. XXXVI.

Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis, utilis illa genis.

Scriniū. XXXVII.

Constrictos nisi das mihi libellos,
Admittam tineas trucesque blattas.

Fasces calamorum. XXXVIII. (tellus)

DA T chartis habiles calamos Memphitica
Texantur reliquâ tecta palude tibi.

Candela. XXXIX.

Ancillam tibi fors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos. XL.

Illustrem cum tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

Cereus

Cereus. XLI.

HIC tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium. XLII.

NOmina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non nôrat parcos uncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum. XLIII.

Eſſe vides lignum: ferves nisi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Pila paganica. XLIV.

HÆC quæ difficili turget paganica plumâ,
Folle minùs laxa est, & minùs arcta pilâ

Pila trigonalis. XLV.

SI me nobilibus scis expulsare sinistris,
Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

Follis. XLVI.

ITE procul, juvenes: mitis mihi convenit ætas:
Folle decet pueros ludere, folle senes,

Harpasta. XLVII.

HÆC rapit Antæi velox in pulvere draçtes,
Grandia qui vano colla labore facit.

Halteres. XLVIII.

QUID pereunt stulto fortes haltere lacerti?
Exercet meliùs vinea fossa viros.

Galericulum. XLIX.

NE Intet immundum nitidos ceroma capillos,
Hâc poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles. L.

PERGAMUS has misit: curvo distringere ferro,
Non tam sæpè teret lintea fullo tibi.

Guttus Corneus. LI.

GESTAVIT modò fronte me juvencus,
Verùm rhinocerota me putabis.

Idem ex rhinocerote. LII.

NUPER in Aufoniâ domini spectatus arenâ.
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat. *Crepi-*

Crepitaculum. LIII.

SI quis plorator colla tibi vernula pender,
Hæc quatiat tenerâ garrula sinistra manu.

Flagellum. LIV.

Proficies nihil, hoc cœdas licet usq; flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Dentifricium. LV.

Quid mecum est tibi? me puella sumat.
Emptos non soleo polire dentes.

Myrobalanum. LVI.

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus
Hoc ex unguento constat, & ex balano.

Aphronitrum. LVII.

Ruficus es? nescis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri. Græcus es? *Ἀφρόνιτρον*

Opobalsama. LVIII.

Balsama me capiunt, hæc sunt unguenta virorum,
Delicias Nini vos redolet nurus.

Lomentum. LIX.

Gratum munus erit, fissis nec inutile rugis,
Si clarâ Stephani balnea luce petes.

Laterna cornea. LX.

DUX laterna viæ clausis feror aurea flammis,
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

Laterna ex vesica. LXI.

Cornea si non sum, numquid sum fuscior? (me
Vesicam contrâ qui venit esse putat?

Fistula. LXII.

Quid me compactam ceris & arundine rides?
Quæ primùm extracta est fistula, taliserat.

Tibie. LXIII.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpè duas pariter, sæpè monaulon habet.

Soleæ lanatæ. LXIV.

Defuerit si fortè puer, soleasque libebit
Sumere; pro puero pes erit ipse sibi.

Mamillare. LXV.

TAurino poteras pectus contingere tergo :
Nam pellis mammas non capit ista tuas.

Muscaria pavonina. LXVI.

LAmbere quæ turpes prohibet tua prandia muscas,
Alitis eximiae cauda superba fuit.

Coptia Rhodia. LXVII.

PEccantis famuli pugno nè percutite dentes :
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

Porcus. LXVIII.

ISte tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

Muscarium bubulum. LXIX.

Sordida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verberare cauda levis.

Botulus. LXX.

QUI venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat antè dies.

Psittacus. LXXI.

PSittacus à vobis aliorum nomina discam :
Hoc didici per me dicere ; Cæsar, ave.

Luscinia. LXXII.

Flet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Pica. LXXIII.

PICA loquax certâ dominum te voce saluto :
Si me non videas, esse negabis avem.

Cavea. LXXIV.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hic habitare potest.

Narthecium. LXXV.

ARTIS ebur medicam, narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Daëtius esse sua.

Flagra. LXXVI.

LUdire, lascivi, sed tantum ludite, servi :
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Ferula

Ferula. LXXVII.

INvisæ nimirum pueris, gratæque magistris,
Clara Prometheo munera ligna sumus.

Pera. LXXVIII.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane, pera rogat.

Scopæ. LXXIX.

IN pretio scopas testatur palma fuisse:
Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium. LXXX.

Defendet manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel si quid pulice fordidius.

Manuale. LXXXI.

NE toga barbatos faciat vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Lectus pavoninus. LXXXII.

Nomina dat spondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: sed prius Argus erat.

Ephippium. LXXXIII.

Stragula succincti, venator, fume veredi:
Nam solet a nudo surgere ficus equo.

Stibadia. LXXXIV.

Accipe lunata scriptum testudine sigma:
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

Gustatorium. LXXXV.

Foemineum nobis cherson si credis inesse;
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Mensa citrea. LXXXVI.

Accipe felices, Atlantica munera, sylvas?
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Mensa acerna. LXXXVII.

NON sum crispa quidem, nec sylvæ filia
Sed nôrunt lautas & me ligna dapes.

Dentes eburnei. LXXXVIII.

Grandia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas possint sustinuisse trabes?

Quin-

Quincupedal. LXXXIX.

Puncta notis ilex, & acutâ cuspide clausa,
Sæpè redemptoris prodere furta solet.

Pocula archetypa. XC.

NON est ista recens, nec nostri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

Calices. XCI.

NOS fumus audacis plebeia toreumata vitri;
Nostra nec ardenti gemma feritur aquâ.

Phiala aurea cœlata. XCII.

Quamvis Callaico rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis; nam Myos iste labor.

Calices. Vatini. XCIII.

Vilia futoris calicem monumenta Vatini
Accipe; sed nasus longior ille fuit.

Lanſes chryſendeta. XCIV.

GRandia nè viola parvo chryſendeta mullo;
Ut minimùm, libras debet habere duas.

Vasa Aretina. XCV.

ARetina nimis nè spernas vasa, monemus;
Lautus erat Tuscis Porſena ſicilibus.

Bascauda. XCVI.

Barbara de pictis veni Bascauda Britannis;
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

Panaca. XCVII.

SI non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potâsti testâ Rhætica vina meâ.

Boletaria. XCVIII.

CUM mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, (pudet, heu!) servio coliculis.

Calices Surrentini. XCIX.

Accipe non vili calices de pulvere natos:
Sed Surrentinæ læve toreuma rotæ.

Colum nivarium. C.

Serinos, moneo, nostrâ nive frange trices:
Panperiore mero tingere lina potes.

L

Saccus

Saccus nivarius. CI.

ATtenuare nives nōrunt & lintea nostra:
Frigidior colo non salit unda tuo.

Urceoli ministratorii. CII.

FRigida non deeritum deerit calda petenti:
Sed tu morosā ludere parce firi.

Urceus fētilis. CIII.

HIC tibi donatur pandā ruber urceus ansā:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Calathi. CIV.

NOS Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Pertusos domini lambere docta pedes.

Calices. Saguntini. CV.

QUÆ non sollicitus teneat servetque minister,
Sume Saguntino pocula fēta luto.

Calices gemmati. CVI.

GEmmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adspice quot digitos exuit iste calix.

Ampulla pоторia. CVII.

HAC licet in gemmā, quæ servat nomina Cos-
Luxuriose bibas, si foliata sitis. (mi

ChrySTALLINA. CVIII.

(cant

FRangere dum metuis, frangis crySTALLINA: pec-
Securæ nimium, sollicitæq; manus.

Nimbus vitreus. CIX.

AB Jove qui veniet miscenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas; hic tibi vina dabit.

Murrhina. CX.

SI calidum potas, ardenti myrrha Falerno
Convenit, & melior fit sapor inde mero.

Patella Cumana. CXI.

HAnc tibi Cumano rubicundam pulvere testam
Municipem misit casta Sibylla suam.

Calices vitrei. CXII.

ADspicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus!

Lagena

EPIGRAMMAT. LIB. XIV. 243

Lagena nivaria. CXIII.

SPoletina bibis, vel Maris condita cellis :
Quò tibi decoctæ nobile frigus aquæ ?

Nives. CXIV.

NON potare nivem,, sed aquam potare rigentem
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

Idem. CXV.

MAffiliæ fumos miscere nivalibus undis
Parce, puer, constet nè tibi pluris aqua.

Ligula argentea. CXVI.

QUamvis me ligulam dicant equitesq; patresque :
Dicor ab indoctis lingula Grammaticis.

Cochleare sive ligula. CXVIII.

SU M chochleis habilis, sed nec minùs utilis ovis
Numquid scis potiùs cur cochleare vocer ?

Annuli. CXVIII.

ANtè frequens, sed nunc rarus nos donat amicus
Felix cui comes est non alienuseques.

Dactyliotheca. CXIX.

SÆpè gravis digitis elabitur annulus unctis :
Tuta meâ fiet sed tua gemma fide.

Toga. CXX.

ROManos rerum dominos gentemq; togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

Idem. CXXI.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos :
Attrita veniet sportula sæpè togâ.

Endromis. CXXII.

PAUPERIS est munus, sed non est pauperis usus :
Hanc tibi pro togulâ mitimus endromida.

Canusina fusca. CXXIII.

HÆC tibi turbato Canusina simillima mulso
Munuserit, gande : non citò fiet anus.

Bardocucullus. CXXIV.

GALLIA Santonico vestit te bardocucullo :
Cercopithecorum penula nuper erat.

Canusina Rufa. CXXV.

Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris milliribusque color.

Penula scortea. CXXVI.

Ingrediare viam cœlo licet usque sereno,
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

Lacernæ coccineæ. CXXVII.

Si Veneto, Prasinove faves, quid coccina fumis?
Nè fias istâ transfuga sorte, vide.

Pileus. CXXVIII.

Si possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

Lacernæ Beticæ. CXXIX.

Non est lana mihi mendax, nec mutor æno:
Si placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

Cænatoria. CXXX.

Nec fora sunt nobis, nec sunt vadimonia no-
Hic opus est pictis accubuisse toris, (ta:

Lana. CXXXI.

Tempore brumali non multum lævia profunt
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Lacernæ albæ. CXXXII.

Amphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cum tegit argentes alba lacerna togas.

Gausapa villosa, vel mantile. CXXXIII.

Nobilis villosa regant tibi lintea citrum?
Orbibus in nostris circulus esse potest.

Cuculli Liburnici. CXXXIV.

Jungere nescisti nobis, ô stulte, lacernas:
Indueras albas, exue Callaicas.

Udones Cilicii. CXXXV.

Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere finu.

Synthesis. CXXXVI.

Dum toga per quinas gaudet requiescere luces
Hos poteris cultus fumere jure tuo.

Focale.

Focale. CXXXVII.

SI recitaturus dederò tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas asserat auriculas.

Tunica Patavina. CXXXVIII.

VEllera cùm fumant Patavinæ multa trilices,
Vix Pingues tunicas ferra secare potest.

Spongia. CXXXIX.

HÆC tibi forte datur tergendis spongia mensis
Utilis, expresso cùm levis imbre tumet.

Penula Gausapina. CXL.

Is mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel mediâ fumere messe velis.

Cervical. CXLI.

TInge caput nardi folio, cervical olebit :
Perdidit unguentum cùm coma, pluma tenet

Lodices. CXLII.

NUdo stragula nè toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

Cubicularia polymita. CXLIII.

HÆC tibi Memphitis tellus dat munera : victa
Pectine Niliaco jam Babylonis acus. (est

Zona. CXLIV.

LOnga fatis nunc sum ; nimio sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi Zona brevis

Gausapa quadrata. CXLV.

LOdices mittet docti tibi terra Catulli :
Nos Hæliconiâ de regione sumus.

Semicinctium. CXLVII.

DET tunicam dives, ego te præcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumq; darem.

Lana amethystyna. CXLVII.

EBria Sidoniæ cùm sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

Lana albæ. CXLVIII.

VEHeribus primis Apulia, Parma secundis
Nobilis : Alinum tertia laudat ovis.

246 M. VAL. MARTIALIS

Lana Phrygia. CXLIX.

NOS Lacedæmonia pastor donavit amica:
Deterior Leda purpura matris erat.

Lana Pollentina. CL.

NON tantum pullo lugentes vellere lanas.
Sed solet & calices hæc dare terra suos.

Eadem. CLI.

LANA quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

Tomentum Lingonicum. CLII.

OPPRESSA nimium vicina est fascia plumæ?
Vellera Lingonicis accipe rafa sagis.

Tomentum Circense. CLIII.

TOMENTUM concisa palus Circense vocatur:
Hæc pro Lingonico stramina pauper erit

Pluma. CLIV.

LASSUS Amyclæa poteris requiescere plumâ,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

Fœnum. CLV.

FRAUDATA tumeat fræno tibi culcita plumâ,
Non venit ad duros pallida cura toros.

Tintinnabulum. CLVI.

REDDE pilam; sonat æsthermarum: ludere per-
Virgine vis solâ lotus abire domum.

(gis?)

Discus. CLVII.

SPLENDIDA cum volitent Spartani pondera disci,
Este procul, pueri: sit semel ille nocens.

Cithara. CLVIII.

REDDIDIT Eurydicen vati: sed perdidit ipse
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

Idem. CLIX.

DE Pompeiano sæpè est egesta theatro,
Quæ duxit sylvas, detinuitque feras.

Plectra. CLX.

FERVIDA nè trito tibi pollice pustula surgat:
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus.

Trochus. CLXI.

Inducenda rota est: das nobis utile munus.
Iste trochus pueris, at mihi canthus erit.

Idem. CLXII.

Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

Signum victoriae. CLXIII.

Hæc illi sine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit, decies adde Falerna, puer.

Sauroctonos Corinthius. CLXIV.

Ad te reptanti, puer insidiose, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

Hyacinthus in tabula pictus. CLXV.

Flectit ab inviso morientia lumina disco
Oebalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

Persona Germanica. CLXVI.

Sum figuli lusus rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

Hercules Corinthius. CLXVII.

Elidit geminos infans, nec respicit angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules fictilis. CLXVIII.

Sum fragilis: sed tu, moneo, nè sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerva argentea. CLXIX.

Dic mihi, virgo ferox, cum sit tibi crassis & ha-
Quare non habeas ægida? Cæsar habet. (ita,

Sigillum Giberii fictile. CLXX.

Ebrius hæc fecit terris, puto, monstra Prome-
Saturnalitio lusit & ipse luto. (theus:

Homeri Batrachomyomachia. CLXXI.

Perlege Mæonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

Homerus in membranis. CLXXII.

Ilias & Priami regnis inimicus Ulysses,
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgili

Virgilii culex. Clxxiii.

ACcipe facundi culicem, studiose, Maronis:
Nè nugis positis *Arma Virumque canas.*

Virgilius in membrana. Clxxiv.

QUàm brevis immensum cepit membrana Ma-
ronem
Ipfius vultus prima tabella gerit.

Cicero in membranis. Clxxv.

SI comes ifta tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Propertius. Clxxvi.

CYNthia, facundi carmen juvenile Properti,
Accepit famam, nec minùs ipfa dedit.

Livius in membranis. Clxxvii.

PELLibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Sallustius. Clxxviii.

HIC erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romanâ Crifpus in hiftoriâ.

Ovidii Metamorphofis in membranis. Clxxix.

HÆC tibi multiplici quæ ftructa eft massa tabellâ.
Carmina Nafonis quinque decemq; gerit.

Lucanus. Clxxx.

SUNT quidam, qui me dicunt non effe Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, putat.

Catullus. Clxxxi.

Tantum magna fuo debet Verona Catullo,
Quantum parva fuo Mantua Virgilio.

Calda & frigida aqua. Clxxxii.

HÆC tibi quæ fuerint caldarum nomina dicit,
Ipfa fuus melius charta natabit aquas.

Mula pmilie. Clxxxiii.

HIS tibi de mulis non eft metuenda ruina:
Altiùs in terrâ penè federe foles.

Catella Gallicana. Clxxxiv.

DELiciis parvæ fi vis audire catellæ,
Narranti brevis eft pagina tota mihi.

Afturco.

Asturco. Clxxxv.

(gues

HIC brevis, ad numerum rapidos qui colligit un-
Venit ab auriferis gentibus, Astur equus.

Canis vertagus. Clxxxvi.

NON tibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

Simius. Clxxxvii.

CALLIDUS emissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Cymbala. Clxxxviii.

ÆRA Celæneos lugentia matris amoræ
Esuriens Gallus vendere sæpè solet.

Notarius. Clxxxix.

CURRANT verba licèt, manus est velocior illis!
Nondum lingua suum, dextra peregit opus.

Concha. Cxc.

LÆVIS ab æquoreâ cortex Mareotica conchâ
Fiat; inoffensa curret aruado viâ.

Morio. Cxci.

NON mendax stupor est, nec fingitur arte dolosâ?
Quisquis plùs iusto non sapit, ille sapit.

Caput arietinum. Cxcii.

MOLLIA Phryxei secuisti colla mariti.
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpè dedit?

Pumilio. Cxciii.

SI solum spectes hominis caput, Hæctora credes:
Si stantem videas, Astyanacta putes.

Parma. Cxciv.

HÆC quæ sæpè solet vinci, quæ vincere rarò,
Parma tibi, scutum pumilionis erat.

Accipiter. Cxcv.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, & captas non sibi moeret aves.

Obsonator. Cxcvi.

DIC quotus, & quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi est.

Calami acupatorii. Cxcvii.

NON tantùm calamis, sed cantu fallitur ales,
 Pallida dum tacitâ crescit arundo manu.

Cor bubulum. Cxcviii.

PAUPER caufidicus nullos referentia nummos
 Carmina cùm scribas, accipe cor quod habes.

Cocus. Cxcix.

NON satis est ars sola coco, servire palato:
 Namq; cocus domini debet habere gulam

Craticula cum veru. Cc.

PARVA tibi curvâ craticula fudet ofellâ;
 Spumeus in longâ cuspide sumet aper.

Pistor dulciarius. Cci.

MILLE tibi dulces operum manus ista figuras
 Exstruit: huic uni parca laborat apis.

Jentacula. Ccii.

SURGITE, jam vendit pueris jentacula pistor,
 Cristatæque sonant undique lucis aves.

M. VAL. MARTIALIS
DE
SPECTACULIS
LIBELLUS.

In amphitheatrum Cæsaris. I.

Barbara Pyramidum fileat miracula Memphis;
Assiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudenter Iones;
Dissimuletque Deum omnibus ara frequens;
Aëre nec vacuo pendentia Mausolea
Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro:
Unum pro cunctis fama loquatur opus.

Ad Cæsarem de publicis ipsius operibus. II.

HIC, ubi fidereus propius videt astra colossus,
Et crescunt mediâ pegmata celsa viâ,
Invidiosa feri radiabant atria Regis,
Unaque jam totâ stabat in Urbe domus.
Hic, ubi conspicui venerabilis amphitheatri,
Erigitur moles, stagna Neronis erant.
Hic, ubi miramur velocia munera thermas,
Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Clandia diffusas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulae deficientis erat.

Reddita Roma sibi est; & sunt, te præside, Cæsaris
Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

Ad eundem, de gentium congratulatione. III.

QUÆ tam seposita est, quæ gens tam barbara
Cæsar

Ex quâ spectator non sit in urbe tua?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopeius Æmo,
Venit & epoto Sarmata pastus equo:

Et

Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
 Et quem supremæ Tethyos unda ferit.
 Festinavit Arabs, festinavere Sabæi,
 Et Cilices nimbis hinc maduere suis.
 Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
 Atque aliter tortis crinibus Æthiopes,
 Vox diversa sonat : populorum est vox tamen una,
 Cum verus patriæ diceris esse pater.

De expulſis à Cæſare delatoribus. IV.

Turba gravis pacis, placidæq; inimica quieti,
 Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes,
 Traduſta eſt Gypris : nec cepit arena nocentes ;
 Et delator habet, quod dabat, exilium.
 Exulat Auſoniâ proſugus delator ab urbe :
 Impenſis vitam principis annumeres.

De naumachia. V.

Si quis ades longis ſerus ſpectator ab oris,
 Cui lux prima ſacri muneris iſta fuit :
 Nè te decipiat ratibus navalis Enyo,
 Et par unda fretis : hinc modò terra fuit :
 Non credis ſpectes, dum laxent æquora Martè,
 Parvè mora eſt ; dices, hinc modò pontus erat.

De eadem. VI.

Auguſti laudes fuerant, committere claſſes,
 Et freta navali ſollicitare tubâ.
 Cæſaris hæc noſtri pars eſt quota ? vidit in undis
 Et Thetis ignotas, & Galatea feras :
 Vidit in æquoreo ſerventes pulvere currus,
 Et domini Triton ipſe putavit equos.
 Dumque parat ſævis ratibus fera prælia Nereus,
 Abnuit in liquidis ire pedeſter aquis.
 Quicquid & in Circo ſpectatur, & Amphitheatro
 Dives Cæſareâ præſtitit unda tibi.
 Fucinus, & pigri taceantur ſtagna Neronis :
 Hanc nôrint unam ſecula Naumachiam.

De natatoribus. VII.

Luſit Nereidum docilis chorus æquore toto,
 Et vario facilis ordine pinxit aquas.
 Fuſcina dente min x, nexu ſuit anchora curvo :
 Credidimus remum, credidimusque ratem :

Et

Et gratum nautis fidus fulgere Laconum,
 Lataque perspicuo vela tumere sinu.
 Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
 Aut docuit lusus hos Theris aut didicit?

*De tauro personatum Herculem sursum
 vehente. VIII.*

Raptus abit mediâ quod ad æthera taurus arenâ;
 Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
 Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
 At nunc Alciden taurus in astra tulit.
 Cæsaris atque Jovis confer nunc Roma, juvencos:
 Par onus ut tulerint, aliùs iste tulit.

Pæna personati Laureoli. IX.

Qualiter in Scythicâ religatus rupe Prometheus
 Assiduam nimio pectore pavit avem:
 Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso
 Non falsâ pendens in cruce Laureolus.
 Vivebant laceri membris stillantibus artus,
 Inque omni nusquam corpore corpus erat.
 Denique supplicium dederat necis ille paternæ,
 Vel domini jugulum foderar ense nocens;
 Tempia vel arcano demens spoliaverat auro,
 Subdiderat sævas vel tibi, Roma faces.
 Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
 In quo, quæ fuerat fabula, poena fuit.

Pæna personati Dædali. X.

Dædale, Lucano cum sic lacereris ab urso,
 Quàm cuperes pennas nunc habuisse tuas!

Pæna personati Orphei. XI.

Quicquid in Orpheo Rhodope spectâsse theatro
 Dicitur; exhibuit, Cæsar, arena tibi.
 Repserunt scopuli, mirandaque sylva cucurrit,
 Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
 Adfuit immixtum pecori genus omne ferarum,
 Et supra vatem multa pendit avis.
 Ipse sed ingrato jacuit laceratus ab urso:
 Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.
 Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:
 Quicquid fama canit, donat arena tibi.

Pugna rhinocerotis & tauri. Xii.

PRæstitit exhibitus totâ tibi, Cæsar, arenâ,
 Quæ non promissit, prælia rhinoceros.
 O quam terribiles exarsit pronus in iras!
 Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

Pugna rhinocerotis & ursi. Xiii.

Sollicitant pavidum rhinocerotæ magistri,
 Sequæ diu magnæ colligit ira feræ,
 Desperabantur promissi prælia Martis:
 Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
 Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
 Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

Pugna tauri & elephantis. Xiv.

QUI modo per totam, flammis stimulatus, arenam
 Sustulerat raptas taurus in astra pilas;
 Occubuit tandem cornuto ardore peritus,
 Dum facilem tolli sic elephantæ putat.

Pugna tigridis & leonis. Xv.

L Ambere securi dextram consueta magistri
 Tigris, ab Hyrcano gloria rara jugo,
 Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
 Res nova, non ullis cognita temporibus.
 Ausa est tale nihil, sylvis dum vixit in altis;
 Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

De leone qui læserat magistrum. Xvi.

Læserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
 Ausus tam notas contemnerare manus:
 Sed dignas tanto persolvit crimine poenas,
 Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
 Quos decet esse hominum tali sub Principe mores,
 Qui jubet ingenium mitius esse feris?

Dama supplex. XVII.

Concita veloces fugeret cum dama molossos,
 Et variâ obliquas necteret arte moras,
 Cæsaris antè pedes supplex, similisque roganti
 Constatit; & prædam non tetigere canes.
 Numen habet Cæsar: sacra est vis, sacra potestas,
 Credite: mentiri non didicere feræ.

Elephas

Elephas supplex. Xviii.

QUOD plus & supplex elephas te, Cæsar, adorat ;
 Hic modò qui tauro tam metuendus erat ;
 Non facit hoc iussus, nulloque docente magistro ;
 Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

Ursus visco implicitus. Xix.

PRÆCEPS sanguineâ dum se rotat ursus arenâ,
 Implicitam visco perdidit ille fugam.
 Splendida jam tectò cessent venabula ferro,
 Nec volet excussâ lancea torta manu.
 Deprêndat vacuo venator in aëre prædam,
 Si captare feras aucupis arte placet.

De sue quæ ex vulnere peperit. Xx.

INTER Cæsaræ discrimina sæva Dianæ
 Fixisset gravidam cùm levis hasta suam,
 Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
 O Lucina ferox, hoc peperisse fuit ?
 Pluribus illa mori voluisset faucia telis,
 Omnibus ut natis triste pateret iter.
 Quis negat esse satum materno funere Bacchum ?
 Sic genitum numen credite : nata fera est.

De eadem. Xxi.

ICTA gravi telo, confossaque vulnere mater
 Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
 O quàm certa fuit librato dextera ferro !
 Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
 Experta est numen moriens utriusque Dianæ ?
 Quâque soluta parens, quâq; perempta fera est.

De eadem. Xxii.

SUS fera jam gravior maturi pignora ventris
 Emisit foetum, vulnere facta parens.
 Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
 O quantum est subitis casibus ingenium !

De Carpophoro venature. Xxiii.

SUMMA turæ, Melagre, fuit quæ gloria famæ ;
 Quantula Carpophori portio, fusus aper !
 Ille & præcipiti venabula condidit urso,
 Primus in Arctoi qui fuit axe poli ;

Stravit & ignotâ spectandum mole leonem,
 Hercules potuit qui decuisse manus:
 Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
 Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

De eodem. xxiv.

DOrica quàm certo venabula dirigit ictu
 Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
 Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
 Illi cessit atrox bubalus atque bison.
 Hunc leo cum fugeret, proceps in tela cucurrit.
 I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

De eodem. xxv.

SEcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
 Jam nullum in monstris orbe fuisset opus.
 Non marathon taurum, Nemees frondosa leonem,
 Arcas Mænaliū non timuisset aprum.
 Hæc armata manus Hydræ mors una fuisset,
 Huic percussa foret tota Chimæra semel.
 Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros:
 Solvere & Hesionem solus, & Andromeden.
 Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est,
 Bis denas pariter perdomuisse feras.

Pugna feminarum cum bestiis. xxvi.

Belliger invictis quod Mars tibi sævit in armis,
 Non satis est, Cæsar: sævit & ipsa Venus.
 Prostratum Nemees in vastâ valle leonem,
 * Nobile & Herculeum fama canebat opus.
 Prisca fides taceat: nam post tua munera, Cæsar,
 Hæc jam foemineâ vidimus acta manu.

Gladiatorum paria, Myrinus & Triumphus. xxvii.

DUM peteret pars hæc Myrinum, pars illa
 Triumphum:

Promisit pariter Cæsar utrâq; manu.
 Non potuit meliùs litem finire jocosam.
 O dulce invicti Principis ingenium!

Priscus & Verus. xxviii.

CUM traheret Priscus, traheret certamina Verus,
 Effet & æqualis Mars utriusq; diu:
 Missio sæpè viris magno clamore petita est.
 Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.

Lex erat ad digitum positâ concurrere palmâ ;
 Quod licuit, lances donaque sæpè dedit:
 Inventus tamen est finis discriminis æqui.
 Pugnavere pares: succubere pares:
 Misit utrique rudes, & palmas Cæsar utrique.
 Hoc pretium virtus ingeniosa tulit:
 Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar:
 Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

Cedere majori, virtutis fama secunda est.
 Illa gravis palma est quam minor hostis habet.

Ad Cæsarem. libelli dedicatio. Xxix.

DA veniam subitis: non displicuisse meretur,
 Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

Ad eundem. Xxx.

FLavia gens, quantum tibi tertius abstulit hæres !
 Penè fuit tanti, non habuisse duos.

F I N I S.

